

Uchwała Nr XIX/123/16
Rady Gminy Mińsk Mazowiecki

z dnia 14 kwietnia 2016 r.

w sprawie przyjęcia Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Mińsk Mazowiecki na lata 2016-2020

Na podstawie art. 18 ust. 1 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (t.j. Dz. U. z 2015 r., poz. 1515), art. 17 ust. 1 pkt. 1 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (t.j. Dz. U. z 2015 r., poz. 163) Rada Gminy uchwala:

§ 1.

Strategię Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Mińsk Mazowiecki na lata 2016-2020, która stanowi załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2.

Wykonanie uchwały powierza się Wójtowi.

§ 3.

Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Przewodniczący Rady Gminy
Mińsk Mazowiecki

Jolanta Bąk

Strategia
Rozwiązywania Problemów Społecznych
Gminy Mińsk Mazowiecki
na lata 2016-2020

SPIS TREŚCI

I. CZĘŚĆ WPROWADZAJĄCA.....	4
1. STRUKTURA STRATEGII.....	4
2. UWARUNKOWANIA ZEWNĘTRZNE TWORZENIA STRATEGII	6
II. CZĘŚĆ ANALITYCZNO-DIAGNOSTYCZNA.....	17
1. CHARAKTERYSTYKA GMINY	17
2. DEMOGRAFIA.....	19
3. INFRASTRUKTURA TECHNICZNA	20
4. KOMUNIKACJA I TRANSPORT.....	23
5. GOSPODARKA	24
6. ZASOBY I WARUNKI MIESZKANIOWE	26
7. EDUKACJA I KULTURA	27
8. OCHRONA ZDROWIA.....	31
9. SPORT, REKREACJA I TURYSTYKA.....	34
10. BEZPIECZEŃSTWO PUBLICZNE	37
11. POMOC SPOŁECZNA	39
12. SEKTOR POZARZĄDOWY	52
13. PROBLEMY SPOŁECZNE W OPINII ŚRODOWISKA LOKALNEGO.....	55
14. BEZROBOCIE	58
15. BEZDOMNOŚĆ	62
16. PROBLEMY UZALEŻNIEŃ I PRZEMOCY W RODZINIE.....	63
17. PROBLEMY RÓWNOŚCI PŁCI.....	66
18. SYTUACJA DZIECKA.....	74
19. SYTUACJA OSÓB STARSZYCH	80
20. SYTUACJA OSÓB NIEPEŁNOSPRAWNYCH	82
21. ANALIZA SWOT	87
22. PODSUMOWANIE DIAGNOZY.....	95
III. CZĘŚĆ PROGRAMOWA.....	96
1. MISJA, CELE STRATEGICZNE I OPERACYJNE, KIERUNKI DZIAŁAŃ	96
2. WDROŻENIE STRATEGII, MONITOROWANIE JEJ REALIZACJI.....	112
3. RAMY FINANSOWE	113
4. PROGRAMY I PROJEKTY	114
IV. UWAGI KOŃCOWE	115

WSTĘP

Strategia rozwiązywania problemów społecznych pozwala na racjonalizację lokalnej polityki społecznej. Dokument, w którym sformułowano społeczną misję samorządu, wyznacza cele i działania, których realizacja powinna w znaczny sposób przyczynić się do złagodzenia bądź rozwiązania problemów zidentyfikowanych w trakcie procesu tworzenia strategii. Realizacja założeń strategicznych ma szansę przyczynić się do poprawy warunków życia mieszkańców gminy, w szczególności zaś tych, którzy są zagrożeni marginalizacją i wykluczeniem społecznym. Ma również doprowadzić do integracji społecznej.

Dokument został przygotowany na lata 2016-2020. Jest zgodny z założeniami odnoszących się do polityki społecznej dokumentów strategicznych przygotowanych na poziomie europejskim, ogólnopolskim i samorządowym i umożliwia ubieganie się o środki zewnętrzne, m.in. z funduszy strukturalnych Unii Europejskiej.

Strategia stanowi materiał wyjściowy do opracowania szczegółowych programów i projektów w obszarze szeroko rozumianej pomocy społecznej. Skuteczność wyznaczonych w niej działań pomocowych będzie jednak zależała od posiadanych i pozyskanych przez gminę środków finansowych, jak i szerokiej, aktywnej i skoordynowanej współpracy przedstawicieli administracji samorządowej i partnerów społecznych, w tym organizacji pozarządowych.

Strategia jest dokumentem uspołecznionym. W pracach nad nim uczestniczyli przedstawiciele samorządu lokalnego, środowisk pomocy społecznej, rynku pracy, oświaty, kultury, ochrony zdrowia, Policji i sądownictwa, przedstawiciele organizacji pozarządowych, kościoła, mieszkańcy gminy oraz eksperci. Na potrzeby opracowania niniejszego dokumentu przeprowadzono również badania ankietowe wśród mieszkańców.

W ankiecie „Problemy społeczne w opinii środowiska lokalnego”, mającej na celu zbadanie opinii mieszkańców na temat wybranych zagadnień dotyczących sytuacji społecznej w gminie, wzięło udział 17 respondentów, w ankiecie „Równość szans kobiet i mężczyzn”, badającej problem dyskryminacji ze względu na płeć, udział wzięło również 17 respondentów.

Osobna ankieta, która pomogła w dokonaniu analizy sytuacji dziecka w środowisku szkolnym i rodzinnym, została rozesłana do placówek oświatowych. Analizę tę przeprowadzono na podstawie 5 ankiet wypełnionych przez dyrektorów i pedagogów z placówek oświatowych funkcjonujących na terenie gminy.

I. CZĘŚĆ WPROWADZAJĄCA

1. STRUKTURA STRATEGII

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Mińsk Mazowiecki składa się z trzech zasadniczych części, tj. części wprowadzającej, analityczno-diagnostycznej i programowej.

Część wprowadzająca zawiera informacje na temat organizacji strategii oraz uwarunkowań zewnętrznych (prawnych i strategiczno-programowych) tworzenia dokumentu.

Część analityczno-diagnostyczna zawiera informacje ogólne dotyczące gminy oraz diagnozę sytuacji społeczno-gospodarczej w gminie, która została oparta na badaniu źródeł zastanych, tj. danych pozyskanych z instytucji i organizacji działających w gminie bądź obejmujących zasięgiem działania jego mieszkańców, identyfikacji mocnych i słabych stron oraz szans i zagrożeń lokalnego systemu polityki społecznej (SWOT), a także analizie ankiet skierowanych do przedstawicieli funkcjonujących w gminie placówek oświatowych oraz reprezentantów środowiska lokalnego (liderzy lokalni, mieszkańcy). Diagnoza została przeprowadzona w następujących obszarach:

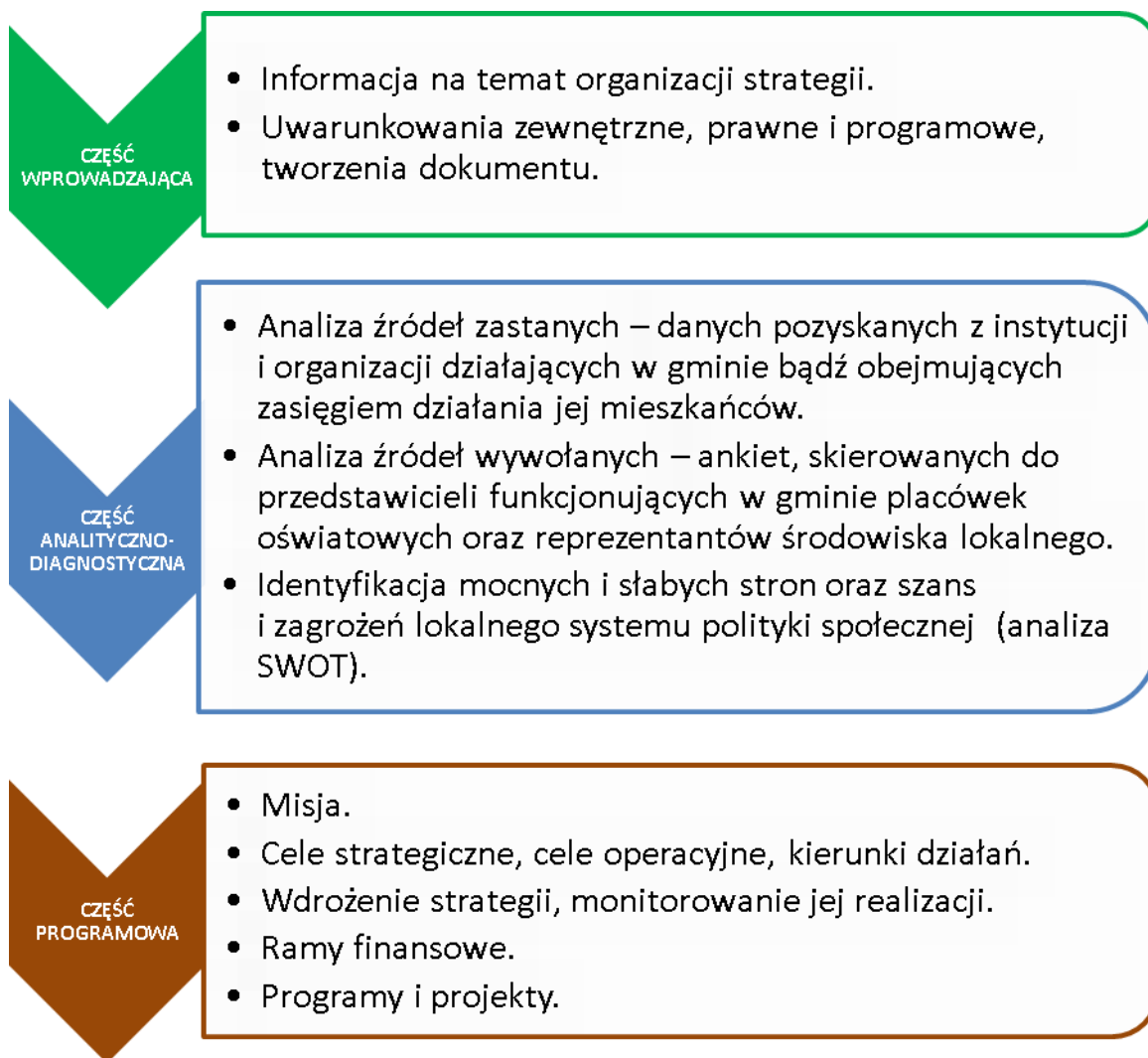
• Demografia;	• Sektor pozarządowy;
• Infrastruktura techniczna;	• Bezrobocie;
• Komunikacja i transport;	• Bezdomność;
• Gospodarka;	• Problemy uzależnień i przemocy w rodzinie;
• Zasoby i warunki mieszkaniowe;	• Problemy równości płci,
• Edukacja i kultura;	• Sytuacja dziecka;
• Ochrona zdrowia;	• Sytuacja osób starszych;
• Sport, rekreacja i turystyka;	• Sytuacja osób niepełnosprawnych.
• Bezpieczeństwo publiczne;	
• Pomoc społeczna;	

Część programowa zawiera najistotniejsze założenia polityki społecznej gminy na najbliższe lata. Są one ujęte w formie misji, celów strategicznych, celów operacyjnych i kierunków działań. W części programowej są również wskazane podmioty realizujące strategię i współdziałające w jej realizacji, źródła finansowania i czas realizacji wyznaczonych w dokumencie działań. Ponadto przedstawione są ramy finansowe strategii, prognoza zmian oraz informacja na temat sposobu wdrożenia dokumentu oraz prowadzenia

monitoringu jego realizacji. Dla realnej oceny stopnia wdrożenia dokumentu jest przygotowany wykaz wskaźników monitoringowych.

Poniższy diagram prezentuje strukturę Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Mińsk Mazowiecki.

Diagram 1. Struktura dokumentu strategii

2. UWARUNKOWANIA ZEWNĘTRZNE TWORZENIA STRATEGII

2.1. PODSTAWY PRAWNE

Gminna strategia rozwiązywania problemów społecznych, podobnie jak inne dokumenty strategiczne przygotowywane na różnych szczeblach administracji publicznej, jest dokumentem uwarunkowanym prawnie. Obowiązek jej opracowania wynika wprost z art. 17 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (t.j. Dz. U. z 2015 r., poz. 163 z późn. zm.), który w ramach zadań własnych gminy przewiduje „opracowanie i realizację gminnej strategii rozwiązywania problemów społecznych ze szczególnym uwzględnieniem programów pomocy społecznej, profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych i innych, których celem jest integracja osób i rodzin z grup szczególnego ryzyka”.

Na treść i realizację gminnej strategii rozwiązywania problemów społecznych mają również wpływ inne akty prawne. Należą do nich:

- ustawa z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (t.j. Dz. U. z 2015 r., poz. 1515),
- ustawa z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (t.j. Dz. U. z 2015 r., poz. 1286),
- ustawa z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (t.j. Dz. U. z 2015 r., poz. 332 z późn. zm.),
- ustawa z dnia 28 listopada 2003 r. o świadczeniach rodzinnych (t.j. Dz. U. z 2015 r., poz. 114 z późn. zm.),
- ustawa z dnia 7 września 2007 r. o pomocy osobom uprawnionym do alimentów (t.j. Dz. U. z 2015 r., poz. 859 z późn. zm.),
- ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (t.j. Dz. U. z 2015 r., poz. 1390),
- ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii (t.j. Dz. U. z 2012 r., poz. 124 z późn. zm.),
- ustawa z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy (t.j. Dz. U. z 2015 r., poz. 149 z późn. zm.),
- ustawa z dnia 13 czerwca 2003 r. o zatrudnieniu socjalnym (t.j. Dz. U. z 2011 r. Nr 43, poz. 225 z późn. zm.),

- ustawa z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych (t.j. Dz. U. z 2011 r. Nr 127, poz. 721 z późn. zm.),
- ustawa z dnia 21 czerwca 2001 r. o dodatkach mieszkaniowych (t.j. Dz. U. z 2013 r., poz. 966 z późn. zm.),
- ustawa z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie (t.j. Dz. U. z 2014 r., poz. 1118 z późn. zm.),
- ustawa z dnia 4 lutego 2011 r. o opiece nad dziećmi w wieku do lat 3 (t.j. Dz. U. z 2013 r., poz. 1457),
- ustawa z dnia 19 sierpnia 1994 r. o ochronie zdrowia psychicznego (t.j. Dz. U. z 2011 r. Nr 231, poz. 1375),
- ustawa z dnia 10 kwietnia 1997 r. – Prawo energetyczne (t.j. Dz. U. z 2012 r., poz. 1059 z późn. zm.),
- ustawa z dnia 4 kwietnia 2014 r. o ustalaniu i wypłacie zasiłków dla opiekunów (Dz. U. z 2014 r., poz. 567),
- ustawa z dnia 27 sierpnia 2004 r. o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych {Dz. U. z 2015 r. poz. 581),
- ustawa z dnia 27 września 1991 r. o systemie oświaty (Dz. U. z 2015 r. poz. 357 z późn. zm.).

Podczas realizacji strategii zajdzie również potrzeba odwołania się do innych aktów prawnych, m.in. z zakresu edukacji, kultury, ochrony zdrowia i budownictwa socjalnego.

2.2. PODSTAWY STRATEGICZNO-PROGRAMOWE

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Mińsk Mazowiecki jest dokumentem zgodnym z dokumentami strategicznymi i programowymi, które funkcjonują na poziomie europejskim, ogólnopolskim, wojewódzkim, powiatowym i miejskim. Dokumenty te tworzą warunki do podejmowania działań opartych na zasadzie pomocniczości państwa przy wykorzystaniu zasobów tkwiących w środowiskach lokalnych i aktywności środowisk zagrożonych marginalizacją i wykluczeniem społecznym.

2.2.1. DOKUMENTY EUROPEJSKIE I KRAJOWE

Europa 2020 – Strategia na rzecz inteligentnego i zrównoważonego rozwoju sprzyjającego włączeniu społecznemu

Europa 2020 – Strategia na rzecz inteligentnego i zrównoważonego rozwoju sprzyjającego włączeniu społecznemu jest dokumentem, którego głównym celem jest wyjście z kryzysu, w jakim w ostatnich latach znalazła się gospodarka europejska, powrót na ścieżkę rozwoju, a następnie na niej pozostanie. Strategia, której założeniem jest stworzenie większej liczby miejsc pracy i podniesienie standardu życia, obejmuje trzy wzajemnie ze sobą powiązane priorytety:

1. Rozwój inteligentny – rozwój gospodarki opartej na wiedzy i innowacji;
2. Rozwój zrównoważony – wspieranie gospodarki efektywniej korzystającej z zasobów, bardziej przyjaznej środowisku i bardziej konkurencyjnej;
3. Rozwój sprzyjający włączeniu społecznemu – wspieranie gospodarki o wysokim poziomie zatrudnienia, zapewniającej spójność społeczną i terytorialną.

Dokument zawiera również kilka nadrzędnych celów Unii Europejskiej do 2020 roku:

- ograniczenie liczby osób przedwcześnie kończących naukę szkolną do 10% z obecnych 15% oraz zwiększenie odsetka osób w wieku 30-34 lata posiadających wyższe wykształcenie z 31% do co najmniej 40%;
- ograniczenie liczby Europejczyków żyjących poniżej krajowej granicy ubóstwa o 25% poprzez wydobycie z ubóstwa 20 mln osób.

W ramach trzech priorytetów tematycznych w omawianym dokumencie przygotowano siedem projektów przewodnich. Projekt „**Unia innowacji**” ma na celu poprawę warunków ramowych i dostępu do finansowania badań i innowacji, co powinno wzmocnić rolę łańcucha innowacji i zwiększyć poziom inwestycji w całej Unii. Z kolei projekt „**Młodzież w drodze**” służy poprawie wyników systemów kształcenia oraz podniesieniu atrakcyjności europejskiego szkolnictwa wyższego na arenie międzynarodowej, a projekt „Europejska agenda cyfrowa” zakłada upowszechnienie szybkiego Internetu oraz umożliwienie gospodarstwom domowym i przedsiębiorstwom czerpanie korzyści z jednolitego rynku cyfrowego.

Projekt „**Europa efektywnie korzystająca z zasobów**” ma na celu uniezależnienie wzrostu gospodarczego od wykorzystania zasobów poprzez zmniejszenie udziału emisji węgla w europejskiej gospodarce, większe wykorzystanie odnawialnych źródeł energii, modernizację transportu i propagowanie efektywności energetycznej, natomiast projekt „**Polityka przemysłowa w erze globalizacji**” służy poprawie otoczenia biznesu, szczególnie

w odniesieniu do małych i średnich przedsiębiorstw, oraz wspieraniu rozwoju silnej i zrównoważonej bazy przemysłowej, przygotowanej do konkurencyjności na rynkach światowych.

Celem projektu **„Program na rzecz nowych umiejętności i zatrudnienia”** jest modernizacja rynków pracy poprzez zwiększanie mobilności siły roboczej oraz rozwijanie kwalifikacji przez całe życie, co powinno podnieść współczynnik aktywności zawodowej i lepiej dopasować do siebie popyt i podaż na rynku pracy, a projekt **„Europejski program walki z ubóstwem”** zakłada zapewnienie spójności społecznej i terytorialnej, tak aby korzyści płynące ze wzrostu gospodarczego i zatrudnienia były szeroko dostępne, a osoby ubogie i wykluczone społecznie mogły żyć godnie i aktywnie uczestniczyć w życiu społecznym.

Wieloletnie Ramy Finansowe na lata 2014-2020

Wieloletnie Ramy Finansowe (WRF) na lata 2014-2020 określają priorytety Unii Europejskiej na najbliższe lata, stanowiąc ramy zarówno polityczne, jak i budżetowe (odpowiadając na pytanie, „w jakich obszarach UE powinna inwestować mniej lub więcej w przyszłości”).

Na wniosek Komisji Europejskiej objęto Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego, Europejski Fundusz Społeczny oraz Fundusz Spójności wspólnymi ramami strategicznymi, które obejmują również Europejski Fundusz Rolny na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich oraz Europejski Fundusz Morski i Rybacki. Na podstawie przyjętych założeń w okresie programowania 2014-2020 Europejski Fundusz Społeczny zapewni finansowanie działań strukturalnych na rzecz spójności gospodarczej, społecznej i terytorialnej w ramach czterech głównych obszarów inwestycji: zatrudnienia, edukacji, włączenia społecznego i usprawniania administracji publicznej. Natomiast Europejski Fundusz Dostosowania do Globalizacji posłuży do finansowania pomocy na rzecz pracowników zwolnionych w następstwie poważnej zmiany strukturalnej oraz łagodzenia skutków, jakie dla rolników pociągają nowe umowy handlowe.

W dziedzinie wzrostu zatrudnienia i spójności wprowadzono nowy instrument, jakim jest zarządzany centralnie program „Łącząc Europę”, który ma na celu finansowanie priorytetowych przedsięwzięć infrastrukturalnych w dziedzinie energii, transportu oraz technologii informacyjno-komunikacyjnych, których realizacja leży w interesie całej Unii Europejskiej.

Nowy program „Zdrowie na rzecz wzrostu” będzie ukierunkowany na działania o wyraźnej unijnej wartości dodanej, zgodnie z celami Strategii „Europa 2020”. Głównym celem programu jest współpraca z państwami członkowskimi UE w celu ochrony obywateli przed transgranicznymi zagrożeniami zdrowotnymi, osiągnięcia większej stabilności usług opieki zdrowotnej oraz poprawy stanu zdrowia społeczeństwa, przy jednoczesnym zachęcaniu do innowacji w dziedzinie ochrony zdrowia.

Narodowa Strategia Integracji Społecznej

Narodowa Strategia Integracji Społecznej jest dokumentem, którego celem jest pomoc w procesie włączania się Polski w realizację drugiego z celów Strategii Lizbońskiej, stawiającego na modernizację europejskiego modelu socjalnego, inwestowanie w ludzi oraz zwalczanie wykluczenia społecznego. Działania w tym zakresie mają przyczynić się do:

- dostosowania edukacji i szkolenia do wymogów życia i pracy w społeczeństwie opartym na wiedzy,
- rozwijania aktywnej polityki zatrudnienia przyczyniającej się do tworzenia większej liczby lepszych miejsc pracy,
- modernizacji systemu ochrony socjalnej, w tym systemów emerytalnych i ochrony zdrowia, m.in. w celu zapewnienia ich finansowej stabilności oraz odpowiedniej koordynacji z celami polityki edukacyjnej i polityki zatrudnienia,
- wspierania integracji społecznej, aby uniknąć pojawienia się trwale zmarginalizowanej klasy ludzi niezdolnych do funkcjonowania w społeczeństwie opartym na wiedzy.

W ramach kilkunastu obszarów życia społecznego wyznaczonych w Narodowej Strategii Integracji Społecznej sformułowano następujące priorytety:

- wzrost uczestnictwa dzieci w wychowaniu przedszkolnym,
- poprawa jakości kształcenia na poziomie gimnazjalnym i średnim,
- upowszechnienie kształcenia wyższego i jego lepsze dostosowanie do potrzeb rynku pracy,
- rekompensowanie deficytów rozwoju intelektualnego i sprawnościowego dzieci,
- radykalne ograniczenie ubóstwa skrajnego,
- ograniczenie tendencji do wzrostu różnic dochodowych,
- ograniczenie bezrobocia długookresowego,
- zmniejszenie bezrobocia młodzieży,
- zwiększenie poziomu zatrudnienia wśród osób niepełnosprawnych,

- zwiększenie liczby uczestników w aktywnej polityce rynku pracy – ALMP (Active Labour Market Policy),
- upowszechnienie kształcenia ustawicznego,
- wydłużenie przeciętnego dalszego trwania życia w sprawności,
- powszechne ubezpieczenie zdrowotne,
- kobiety i dzieci objęte programami zdrowia publicznego,
- wzrost dostępu do lokali (mieszkań) dla grup najbardziej zagrożonych bezdomnością,
- dostęp do pracowników socjalnych,
- rozwój pomocy środowiskowej – zwiększenie liczby osób objętych usługami pomocy środowiskowej,
- zaangażowanie obywateli w działalność społeczną,
- realizacja Narodowej Strategii Integracji Społecznej przez samorządy terytorialne,
- dostęp do informacji obywatelskiej i poradnictwa.

Program Operacyjny Wiedza Edukacja Rozwój 2014-2020 (PO WER)

W nowej perspektywie finansowej 2014-2020 Europejski Fundusz Społeczny będzie współfinansował krajowy Program Operacyjny Wiedza Edukacja Rozwój na lata 2014-2020 (PO WER), który został przyjęty uchwałą Rady Ministrów RP w dniu 8 stycznia 2014 roku.

Program powstał w odpowiedzi na potrzeby reform w obszarach zatrudnienia, włączenia społecznego, edukacji, szkolnictwa wyższego, zdrowia i dobrego rządzenia. PO WER będzie również wspierać innowacje społeczne oraz współpracę ponadnarodową w wyżej wymienionych obszarach, a także wdrażanie w naszym kraju „Inicjatywy na rzecz zatrudnienia osób młodych”. Program Operacyjny Wiedza Edukacja Rozwój jest ukierunkowany na następujące obszary:

- realizację działań skierowanych do młodych, bezrobotnych osób w wieku od 15. do 24. roku życia i poprawę ich sytuacji na rynku pracy w ramach „Inicjatywy na rzecz zatrudnienia osób młodych” i „Gwarancji dla młodzieży”,
- wdrożenie reform systemów i struktur w wybranych obszarach polityk publicznych, kluczowych z punktu widzenia Strategii „Europa 2020” i krajowych programów reform,
- wspieranie jakości, skuteczności i otwartości szkolnictwa wyższego jako instrumentu budowy gospodarki opartej o wiedzę,
- poszukiwanie nietypowych, innowacyjnych, stosowanych w innych krajach metod rozwiązywania problemów społecznych,

- realizację programów w zakresie mobilności ponadnarodowej.

2.2.2. DOKUMENTY REGIONALNE I LOKALNE

Strategia Rozwoju Województwa Mazowieckiego do 2030 roku „Innowacyjne Mazowsze”

Strategia Rozwoju Województwa Mazowieckiego do 2030 roku „Innowacyjne Mazowsze” jest dokumentem, który stanowi odpowiedź na wyzwania, którym musi sprostać województwo, aby podnieść jakość życia, ograniczyć wykluczenie społeczne i bezrobocie, realizować politykę spójności terytorialnej oraz politykę inteligentnego i zrównoważonego rozwoju. Strategia wyznacza cele rozwojowe, których realizacja zapewni utrzymanie trwałego rozwoju.

Na podstawie diagnozy sytuacji społeczno-gospodarczej w województwie i jego potencjału nakreślono scenariusze rozwoju województwa oraz wyznaczono cele rozwojowe. Za priorytetowy cel strategiczny przyjęto „Rozwój produkcji ukierunkowanej na eksport w przemyśle zaawansowanych i średniozaawansowanych technologii oraz w przemyśle i przetwórstwie rolno-spożywczym”. Oprócz niego w dokumencie sformułowano trzy inne cele strategiczne:

1. Wzrost konkurencyjności regionu poprzez rozwój działalności gospodarczej oraz transfer i wykorzystanie nowych technologii,
2. Poprawa dostępności i spójności terytorialnej regionu oraz kształtowanie ładu przestrzennego,
3. Poprawa jakości życia oraz wykorzystanie kapitału ludzkiego i społecznego do tworzenia nowoczesnej gospodarki.

Realizację najistotniejszego z punktu widzenia polityki społecznej celu strategicznego „Poprawa jakości życia oraz wykorzystanie kapitału ludzkiego i społecznego do tworzenia nowoczesnej gospodarki” uzależniono od wdrożenia poniżej przedstawionych działań.

Kierunek działania 18. Rozwój kapitału ludzkiego i społecznego.

Działania:

- 18.1. Kształcenie zawodowe młodzieży.
- 18.2. Kształcenie ustawiczne i podnoszenie kwalifikacji zawodowych.
- 18.3. Zwiększenie potencjału dydaktycznego uczelni wyższych oraz naukowo-badawczego regionu.
- 18.4. Budowa społeczeństwa obywatelskiego i kształtowanie tożsamości regionalnej.

18.5. Dostosowywanie systemów kształcenia i szkoleń do potrzeb rynku pracy.

Kierunek działania 19. Aktywizacja rezerw rynku pracy oraz działania na rzecz poprawy sytuacji demograficznej.

Działania:

19.1. Aktywizacja zawodowa osób w szczególnej sytuacji na rynku pracy, w tym osób wychowujących dzieci, niepełnosprawnych oraz absolwentów i osób w wieku 50+.

19.2. Upowszechnianie opieki żłobkowej i wychowania przedszkolnego.

19.3. Wspieranie rodzin wielodzietnych.

Kierunek działania 20. Rozwój priorytetowych dla regionu dziedzin nauki.

Działania:

20.1. Wspieranie rozwoju edukacji w zakresie nauk matematycznych i przyrodniczych.

20.2. Wspieranie wysokospecjalistycznych kierunków kształcenia, szczególnie w dziedzinach biotechnologii i biomedycyny, nanotechnologii, fotoniki i optoelektroniki, technologii informacyjno-komunikacyjnych (TIK) i kosmicznych.

Kierunek działania 21. Wzrost wykorzystania zasobów ludzkich poprzez zwiększenie mobilności zawodowej i przestrzennej.

21.1. Wspieranie reorientacji zawodowej osób odchodzących z rolnictwa.

21.2. Wspieranie postaw przedsiębiorczych oraz samozatrudnienia.

Kierunek działania 22. Przeciwdziałanie zjawisku wykluczenia społecznego, integracja społeczna.

Działania:

22.1. Przeciwdziałanie bezrobociu i łagodzenie skutków bezrobocia.

22.2. Przeciwdziałanie marginalizacji społecznej osób niepełnosprawnych, starszych oraz w trudnej sytuacji życiowej.

22.3. Wspomaganie zadań mających na celu włączenie społeczne i przeciwdziałanie ubóstwu.

Kierunek działania 23. Wyrównanie szans edukacyjnych.

Działania:

23.1. Zwiększenie dostępności usług oświatowych na obszarach wiejskich.

23.2. Tworzenie warunków materialnych i organizacyjnych służących wyrównywaniu szans edukacyjnych młodzieży wiejskiej.

Kierunek działania 24. Podnoszenie standardów funkcjonowania infrastruktury społecznej oraz działania na rzecz ochrony zdrowia i bezpieczeństwa publicznego.

Działania:

24.1. Budowa i rozwój infrastruktury społecznej, w tym o zasięgu regionalnym.

- 24.2. Kształtowanie warunków sprzyjających aktywności fizycznej mieszkańców.
- 24.3. Profilaktyka i ochrona zdrowia.
- 24.4. Poprawa bezpieczeństwa publicznego.

Powiatowa Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych na lata 2006-2016 dla Powiatu Mińskiego

Powiatowa Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych na lata 2006-2016 dla Powiatu Mińskiego jest dokumentem, który zawiera założenia ponadgminnej polityki społecznej. Podczas prac nad nim dokonano diagnozy problemów społecznych występujących w powiecie, a następnie sformułowano misję („Powiat miński miejscem zapewniającym wszechstronną pomoc w celu poprawy jakości życia swoich mieszkańców i rozwiązywania istniejących problemów społecznych, dbającym o środowisko naturalne poprzez prowadzenie polityki zrównoważonego rozwoju oraz stwarzającym warunki dla dalszego rozwoju powiatu i swoich mieszkańców”), a także cel główny polityki społecznej w powiecie („Stwarzanie społeczności lokalnej możliwości pozytywnego rozwiązania trudnych sytuacji życiowych, przy zapewnieniu dialogu społecznego i współpracy wszystkich partnerów z wykorzystaniem wszystkich dostępnych zasobów, możliwości i wiedzy”). W dalszej kolejności wyznaczono obszary, w obrębie których określono poniżej przedstawione cele strategiczne i operacyjne.

Obszar I. Dysfunkcje rodziny.

- 1. Propagowanie prawidłowego wzorca funkcjonowania rodziny.
 - 1.1. Promocja modelu rodziny.
 - 1.2. Pomoc rodzinom zagrożonym dysfunkcją.
 - 1.3. Prawidłowe spędzanie czasu wolnego, służące wzmocnieniu relacji rodzinnych.

Obszar II. Bezrobocie.

- 2. Ograniczenie skutków bezrobocia i zapobieganie degradacji społeczno-zawodowych społeczeństwa.
 - 2.1. Ograniczenie zjawiska bezrobocia.
 - 2.2. Przeciwdziałanie zjawisku dziedzicznego bezrobocia w rodzinach.
 - 2.3. Zapobieganie degradacji społeczno-zawodowej – wykluczeniu społecznemu osób długotrwale bezrobotnych.
 - 2.4. Tworzenie skutecznych programów aktywizujących dla osób bezrobotnych oraz systemu wsparcia dla nich i członków ich rodzin.

Obszar III. Patologie społeczne.

- 3. Ograniczenie zjawiska patologii społecznych.

3.1. Sprawny system profilaktyki patologii społecznych.

3.2. Zintegrowane działania zmierzające w kierunku pomocy osobom dotkniętym problemem patologii społecznych oraz rodzinom tych osób.

Obszar IV. Zapobieganie marginalizacji grup społecznych.

4. Ograniczenie zjawiska marginalizacji grup społecznych.

4.1. Sprawny system wsparcia grup społecznych dotkniętych marginalizacją.

4.2. Szeroki wachlarz ofert wsparcia osób i rodzin dotkniętych marginalizacją.

4.3. Poprawa funkcjonowania osób wychodzących z trudnej sytuacji życiowej.

Strategia Gminy Mińsk Mazowiecki do 2020 roku

Opracowując strategię rozwoju gminy, sformułowano obecne i przyszłościowe uwarunkowania rozwoju gminy, uznając że wymagają one szczególnych działań w takich obszarach, jak: potencjał ludzki, osadnictwo i rekreacja, rozwój zrównoważony, przedsiębiorczość, infrastruktura techniczna i współpraca regionalna.

Wśród celów strategicznych kwestii społecznych dotyczyły m.in.:

Cel 1: Rozwój potencjału ludzkiego, wiedzy, innowacji i zachowań obywatelskich mieszkańców gminy poprzez:

- Rozwój instytucji kultury,
- Uważną i partnerską współpracę samorządu gminy z mieszkańcami,
- Stworzenie młodzieży szansy samorealizacji i spędzania wolnego czasu,
- Podniesienie stanu samoświadomości i aktywności społecznej mieszkańców,
- Inicjowanie powstawania organizacji pozarządowych,
- Podnoszenie wiedzy o Unii Europejskiej,
- Nawiązanie współpracy z gminami z obszaru Unii Europejskiej,
- Rozwój oświaty ponadgimnazjalnej i dla dorosłych,
- Rozwój szkół elitarnych,
- Informatyzację gminy.

Cel 3: Równoważenie rozwoju gminy przy zachowaniu norm ekorozwoju dla podniesienia poziomu życia mieszkańców poprzez:

- Opracowanie lokalnej AGENDY 21,
- Systematyczną edukację ekologiczną wśród dzieci i młodzieży oraz dorosłych,
- Eliminowanie zanieczyszczeń napływających do gminy,
- Wprowadzenie powszechnego systemu zbiórki, segregacji i składowania odpadów,

- Eliminowanie uciążliwości drogi krajowej nr 2,
- Rozwój ekologicznych systemów ogrzewania,
- Wspieranie rozwoju policji,
- Rozwój bazy oświatowej,
- Prewencję zjawisk patologicznych w gminie,
- Zwalczanie nadmiernego bezrobocia,
- Rozwój urządzeń małej architektury,
- Rozwój komunikacji zbiorowej,
- Zwiększenie zakresu usług specjalistycznych służby zdrowia,
- Poprawę czystości wód powierzchniowych,
- Rozwój źródeł energii alternatywnej i odnawialnej.

II. CZĘŚĆ ANALITYCZNO-DIAGNOSTYCZNA

1. CHARAKTERYSTYKA GMINY

Gmina Mińsk Mazowiecki jest gminą wiejską, położoną we wschodniej części województwa mazowieckiego, w powiecie mińskim. Zajmuje powierzchnię 112 km². Jest jedną z 13 jednostek terytorialnych wchodzących w skład powiatu mińskiego. Do gminy, otaczającej miasto Mińsk Mazowiecki, należą czterdzieści trzy miejscowości zorganizowane w czterdzieści sołectw: Anielew, Arynów, Barcząca, Brzózce, Borek Miński, Budy Barcząckie, Budy Janowskie, Cielechowizna/Prusy, Chmielew, Chochół/Tartak, Dziekwizna, Dłużka, Gamratka, Grabina, Grębiszew, Gliniak, Huta Mińska, Iłówiec, Józefów, Karolina, Kolonia Karolina, Kluki, Królewiec, Mikanów, Maliszew, Marianka, Stara Niedziałka, Niedziałka Druga, Nowe Osiny, Osiny/Kolonia Janów, Podrudzie, Stojadła, Targówka, Wólka Iłowiecka, Wólka Mińska, Janów/Ignaców, Zakole Wiktorowo, Stare Zakole, Zamienie, Żuków. Siedzibą gminy jest miasto Mińsk Mazowiecki, które tworzy odrębną gminę miejską. Gmina Mińsk Mazowiecki graniczy z gminami Dębe Wielkie, Stanisławów, Jakubów, Ceglów, Siennica w powiecie mińskim oraz Kołbiel i Wiązowna w powiecie otwockim.

Pod względem fizyczno-geologicznym gmina Mińsk Mazowiecki leży na granicy trzech mezoregionów: Równiny Garwolińskiej, Równiny Wołomińskiej i Wysoczyzny Kałuszyńskiej. Należą one do dwóch różnych makroregionów: Równina Garwolińska i Wołomińska do Równiny Środkowomazowieckiej, a Wysoczyzna Kałuszyńska do Niziny Południowopolskiej. W jej obrębie można wyróżnić trzy główne jednostki morfologiczne: wysoczyzna morenowa płaska, równiny wodnolodowcowe i sandrowe oraz doliny głównych cieków (rzeki Mieni i Srebrnej). Rzeźba terenu jest stosunkowo mało zróżnicowana i charakteryzuje się generalnym nachyleniem ze wschodu na zachód: od ponad 180 m w rejonie Janowa do około 130 m w dolinie Mieni w rejonie wsi Gamratka. Urozmaiceniem są występujące w południowym rejonie gminy nieliczne wydmy z charakterystycznymi misami deflacyjnymi, zazwyczaj zabagnionymi. Lasy, których zwarte kompleksy występują w jej zachodniej i południowej części, zajmują 27,3% powierzchni gminy. W południowym rejonie, stanowiącym fragment Mińskiego Obszaru Chronionego Krajobrazu, znajduje się rezerwat przyrody o powierzchni 48,6 ha „Bagno Pogorzel”. W skład rezerwatu wchodzi lasy otaczające niewielkie zbiorniki wodne (stawy) oraz bagna porośnięte różnorodną roślinnością.

Ochronie tego terenu służy wprowadzenie na jego granicach 500-metrowej otuliny, na której zabroniona jest lokalizacja obiektów stwarzających zagrożenie dla środowiska naturalnego.

Gmina Mińsk Mazowiecki, pragnąc mieć wpływ na rozwój i promocję gminy, bierze udział w pracach i działaniach związków ponadgminnych, m.in. uczestniczy w Stowarzyszeniu Lokalna Grupa Działania Ziemi Mińskiej.

W przeprowadzonym na potrzeby niniejszego opracowania badaniu ankietowym zadano mieszkańcom gminy Mińsk Mazowiecki pytania pozwalające uzyskać opinie na temat walorów gminy oraz czynników, które ograniczają jej możliwości rozwojowe.

Na wstępie przedstawiciele środowiska lokalnego poproszono o wskazanie największych atutów gminy. Wypełniający niniejszą ankietę najczęściej wymieniali korzystne położenie geograficzne gminy, w nieznaczej odległości od miasta Mińsk Mazowiecki i Warszawy. Lokalizacja gminy oraz dobra komunikacja publiczna umożliwiają dostęp do stołecznego rynku pracy. Atuty wynikające z położenia geograficznego to również niezaprzeczalne walory przyrodnicze i historyczne tego regionu, mogące stanowić o dużej atrakcyjności turystycznej gminy. Respondenci docenili dobrze rozwiniętą sieć placówek oświatowych, które oferują zadowalający poziom nauczania, a także odpowiednią dostępność obiektów sportowo-rekreacyjnych. Mieszkańcy wspominali także o dobrym poziomie infrastruktury gminnej, atrakcyjnych terenach inwestycyjnych i licznych lokalnych przedsiębiorstwach.

Odpowiadając na następne pytanie, ankietowani identyfikowali słabe strony gminy. Najczęściej wśród wypowiedzi mieszkańców na ten temat pojawiał się brak odpowiednich funduszy, uniemożliwiający przeprowadzenie ważnych inwestycji gminnych. W tym kontekście wskazywano na słabe wykorzystywanie środków unijnych i brak szerszej wizji rozwoju. Zdaniem respondentów istotnymi zagadnieniami są także: brak planów zagospodarowania przestrzennego, niewystarczająca do potrzeb komunikacja autobusowa oraz brak kanalizacji w dużej części gminy. Za dotkliwe problemy badani uznali też deficyt ścieżek rowerowych i chodników. Niektórzy ankietowani wspominali o braku dużych zakładów pracy, istniejącym zjawisku ubóstwa oraz nierównych szansach mieszkańców małych wiosek.

2. DEMOGRAFIA

Na koniec 2014 roku gmina Mińsk Mazowiecki miała 14 722 mieszkańców, w tym 7 449 kobiet, które stanowiły 50,60% ogółu ludności. Gęstość zaludnienia w gminie wynosiła 131 osób na km². W latach 2012-2014 liczba dzieci i młodzieży ulegała wahaniom, natomiast systematycznie rosła zarówno liczba osób w wieku produkcyjnym, jak i osób starszych. Dane szczegółowe w tym zakresie przedstawia poniższa tabela.

Tabela 1. Struktura wiekowa ludności gminy w latach 2012-2014

	2012	2013	2014
liczba osób w wieku przedprodukcyjnym	3 108	3 168	3 148
liczba osób w wieku produkcyjnym	9 218	9 393	9 434
liczba osób w wieku poprodukcyjnym	1 997	2 067	2 140
ogółem	14 323	14 628	14 722

Dane Głównego Urzędu Statystycznego.

Sytuacja demograficzna kształtowana jest przez takie wskaźniki, jak będący różnicą między liczbą urodzeń żywych i zgonów przyrost naturalny oraz saldo migracji, która odbywa się zarówno w ruchu wewnętrznym, jak i zagranicznym. Dane w tym zakresie odnoszące się do gminy Mińsk Mazowiecki przedstawiają poniższe tabele.

Tabela 2. Ruch naturalny ludności gminy w latach 2012-2014

	2012	2013	2014
liczba urodzeń żywych	139	182	163
liczba zgonów	118	130	116
przyrost naturalny	21	52	47

Dane Głównego Urzędu Statystycznego.

W analizowanym okresie liczba urodzeń żywych w gminie Mińsk Mazowiecki wahała się (od 139 w 2012 r., poprzez 182 w 2013 r., do 163 w 2014 r.), podobnym tendencjom ulegała liczba zgonów (od 118 w 2012 r., poprzez 130 w 2013 r., do 116 w 2014 r.). Określany na podstawie przytoczonych danych przyrost naturalny był w latach 2012-2014 dodatni (21 w 2012 r., 52 w 2013 r. 47 w 2014 r.).

Tabela 3. Ruch migracyjny ludności gminy w latach 2012-2014

	2012	2013	2014
zameldowania spoza gminy	322	348	267
w tym z zagranicy	3	0	2
wymeldowania poza gminę	126	135	170
w tym za granicę	1	0	2
saldo migracji w ruchu wewnętrznym	194	213	97
saldo migracji w ruchu zagranicznym	2	0	0
saldo migracji ogółem	196	213	97

Dane Głównego Urzędu Statystycznego.

Na liczbę mieszkańców w gminie wpływał również ruch migracyjny, przy czym migracje odbywały się przede wszystkim w ruchu wewnętrznym (niewielkie migracje zagraniczne odnotowano w 2012 r. – 1 i w 2014 r. – 2). Saldo migracji w ruchu wewnętrznym wykazywało wahania, przy czym w każdym roku analizowanego okresu bilans migracji był korzystny (198 w 2012 r., 213 w 2013 r., 97 w 2014 r.).

Dane statystyczne odnoszące się do procesów demograficznych zachodzących w gminie Mińsk Mazowiecki każą zwrócić uwagę na uwidocznione w nich istotne kwestie. Dotyczą one zarówno malejącego udziału w populacji gminy przedprodukcyjnej i produkcyjnej grupy wiekowej, jak i systematycznego wzrostu liczby osób starszych.

Opisane wyżej tendencje uzasadniają niezbyt korzystną prognozę demograficzną dla gminy i stanowią poważne wyzwanie dla władz lokalnych i instytucji pomocy społecznej. Zadania, jakie przed nimi stoją, wymagają bowiem oprócz, co oczywiste, adresowania usług społecznych do rodzin, dzieci i młodzieży, także dostosowywania ich, w znacznie większym zakresie niż dotychczas, do potrzeb seniorów. Należy mieć na względzie, że coraz większej grupie ludzi starszych trzeba będzie udzielać stosownej pomocy materialnej i rzeczowej, ułatwić im korzystanie z usług medycznych, opiekuńczych i rehabilitacyjnych oraz różnorodnych form aktywnego spędzania czasu wolnego.

3. INFRASTRUKTURA TECHNICZNA

Poziom rozwoju infrastruktury technicznej w gminie Mińsk Mazowiecki jest zróżnicowany. Cały jej obszar jest zwodociagowany, dobrze rozwinięty jest także układ drogowy. Dalszych inwestycji wymaga sieć kanalizacyjna i gazowa. Dane szczegółowe na temat infrastruktury technicznej w gminie przedstawia poniższa tabela.

Tabela 4. Infrastruktura techniczna w gminie w 2014 roku

sieć wodociągowa	
długość czynnej sieci wodociągowej (w km)	222,20
liczba przyłączy wodociągowych	4 638
sieć kanalizacyjna	
długość czynnej sieci kanalizacyjnej (w km)	41,0
liczba przyłączy kanalizacyjnych	724
oczyszczalnie ścieków	
liczba oczyszczalni ścieków	0
liczba ludności obsługiwanej przez oczyszczalnię ścieków	0
sieć gazowa	
długość czynnej sieci gazowej (w km)	7,88
liczba ludności korzystającej z sieci gazowej	238
sieć drogowa	
długość dróg publicznych w gminie (w km)	135
w tym długość dróg gminnych (w km)	95

Dane Głównego Urzędu Statystycznego.

Gminna sieć wodociągowa jest zasilana ze stacji uzdatniania wody (SUW) zlokalizowanych we wsiach: Królewiec, Zamienie, Janów oraz ze stacji zlokalizowanych poza granicami gminy – z sieci miejskiej miasta Mińsk Mazowiecki i z SUW Mistów w gminie Jakubów. Jednocześnie gmina zaopatruje w wodę mieszkańców Borka Czarnińskiego w gminie Stanisławów i ul. VII Pułku Ułanów Lubelskich w mieście Mińsk Mazowiecki.

Na terenie gminy ścieki odprowadzane są do okresowo opróżnianych zbiorników bezodpływowych. Miejscowość Karolina (Kolonja Karolina) przyłączona jest do miejskiej sieci kanalizacyjnej w Mińsku Mazowieckim. W dalszej perspektywie planuje się podłączenie całej gminy do miejskiej oczyszczalni ścieków. W 2001 r. uruchomiono indywidualną oczyszczalnię dla Zespołu Szkół w Starej Niedziałce, w 2003 r. oddano do użytku oczyszczalnię ścieków dla bloków po byłym PGR i dla Szkoły Podstawowej w Janowie, a w 2006 r. dla Szkoły Podstawowej w Marianne.

Z sieci gazowej, doprowadzanej gazociągami miejskim, korzystają mieszkańcy czterech wsi graniczących z miastem Mińsk Mazowiecki – Stojadła, część Karoliny, Królewca i Targówki.

Podmiotami odbierającymi odpady komunalne od właścicieli nieruchomości położonych na terenie gminy Mińsk Mazowiecki są firmy: MPK Sp. z o.o. z siedzibą w Ostrołęce oraz Czyścioch Sp. z o.o. z siedzibą w Białymstoku.

Najbliższy Punkt Selektywnej Zbiórki Odpadów Komunalnych znajduje się w mieście Mińsk Mazowiecki. Mieszkańcy gminy, za okazaniem dowodu tożsamości lub druku pokwitowania dokonania wpłaty, mogą tam dostarczać:

- a) przeterminowane leki,
- b) chemikalia, farby,
- c) detergenty zawierające substancje niebezpieczne,
- d) oleje, kwasy, rozpuszczalniki,
- e) przeterminowane środki ochrony roślin,
- f) zużyte akumulatory, ogniwa, baterie,
- g) lampy fluorescencyjne i inne odpady zawierające rtęć,
- h) odpady wielkogabarytowe oraz zużyte urządzenia elektryczne i elektroniczne,
- i) zużyte opony,
- j) odpady zielone ogrodowe: liście, trawa, gałęzie,
- k) odpady z betonu oraz gruz betonowy z rozbiórek i remontów.

W uzupełnieniu danych dotyczących infrastruktury technicznej warto przedstawić informacje na temat najważniejszych inwestycji, jakie zrealizowano w gminie w ostatnich latach. Inwestycje te, poza sferą techniczną, obejmowały obszar oświaty, sportu i rekreacji.

Najważniejsze inwestycje zrealizowane w latach 2012-2014:

- budowa kanalizacji sanitarnej – Arynów, Królewiec, Wólka Mińska;
- rozbudowa części budynku szkoły z przeznaczeniem na punkt przedszkolny – Huta Mińska;
- przebudowa obiektu sportowego – Huta Mińska;
- budowa świetlicy – Barcząca;
- budowa zaplecza boiska sportowego – Nowe Osiny;
- rozbudowa systemu kanalizacji ściekowej – Mińsk Mazowiecki, Karolina, Stara Niedziałka, Nowe Osiny;
- budowa kanalizacji sanitarnej – Targówka;
- budowa boiska sportowego – Zamienie;
- budowa układów grzewczych opartych na pompach ciepła w budynkach oświatowych na terenie gminy.

4. KOMUNIKACJA I TRANSPORT

Przez teren gminy przebiegają ważne szlaki komunikacyjne: droga krajowa nr 2, obsługująca ruch międzynarodowy na linii wchód – zachód (granica państwa – Świecko – Warszawa – Siedlce – Terespol – granica państwa), droga krajowa nr 50 (Ciechanów – Płońsk – Sochaczew – Grójec – Mińsk Mazowiecki – Ostrów Mazowiecka), droga wojewódzka nr 802 (Mińsk Mazowiecki – Seroczyn) oraz kilkanaście dróg powiatowych i kilkadziesiąt gminnych, realizujących połączenia z sąsiednimi gminami oraz powiązania z drogami krajowymi i wojewódzkimi. Połączenia komunikacyjne usprawniła także biegnąca przez teren gminy obwodnica miasta Mińsk Mazowiecki, do budowy której wykorzystano fragment autostrady A2.

Na obszarze gminy Mińsk Mazowiecki funkcjonuje także infrastruktura kolejowa. Trasa Tuszcz – Pilawa z bocznica w Arynowie, obsługująca głównie ruch towarowy oraz zmodernizowana linia międzynarodowa E-20 (granica państwa – Kunowice – Warszawa – Siedlce – Terespol – granica państwa), która oprócz znaczenia w komunikacji międzynarodowej, spełnia również bardzo istotną rolę dla ruchu lokalnego. Korzystają z niej pociągi typu podmiejskiego relacji Siedlce – Mińsk Mazowiecki – Warszawa, znacznie ułatwiając mieszkańcom gminy dojazd do szkół i zakładów pracy w Mińsku Mazowieckim i w Warszawie (przystanki osobowe Barcząca i Targówka – Anielina).

Podmioty świadczące usługi komunikacyjne w gminie to: PKS Mińsk Mazowiecki S.A. – MOBILIS GROUP oraz Bags, Rapit i Rorbi-Tour, MEX.

Dobre połączenia komunikacyjne w gminie mają mieszkańcy miejscowości: Targówka, Gliniak, Huta Mińska, Marianka, Stojadła, Karolina, Królewiec, Wólka Mińska. Z trudnościami komunikacyjnymi zmagają się natomiast mieszkańcy miejscowości: Tartak, Prusy, Kluki, Chochół i Borek Miński.

5. GOSPODARKA

Sytuacja gospodarcza regionu w istotny sposób wpływa na poziom życia jego mieszkańców. Pomimo że rolnictwo w gminie Mińsk Mazowiecki utraciło dominującą rolę wśród źródeł utrzymania ludności na rzecz pozarolniczej działalności, to jego rola nadal jest znaczna.

Użytki rolne zajmują ok. 70,64 km², tj. ponad 63% powierzchni gminy (z tego grunty orne obejmują 50,46 km², tj. 45% powierzchni gminy). Poniższa tabela przedstawia strukturę gruntów w gminie.

Tabela 5. Użytki rolne, lasy i grunty leśne

powierzchnia użytków rolnych ogółem (w ha)		7 064
w tym:	grunty orne (w ha)	5 046
	sady (w ha)	150
	łąki i pastwiska (w ha)	1 442
powierzchnia lasów i gruntów leśnych (w ha)		3 066

Dane Urzędu Gminy Mińsk Mazowiecki.

W gminie dominują gleby średniej jakości IIIa, IIIb, IVa, IVb oraz V i VI klasy bonitacyjnej. W produkcji roślinnej dominuje uprawa zbóż i ziemniaków, w mniejszym stopniu warzyw gruntowych. Znacznie mniejszą rolę odgrywa hodowla trzody chlewnej i bydła.

Dane szczegółowe na temat podmiotów gospodarczych zarejestrowanych na terenie gminy w latach 2012-2014 przedstawiają poniższe tabele.

Tabela 6. Podmioty gospodarki narodowej w gminie wg rejestru REGON w latach 2012-2014

	2012	2013	2014
liczba podmiotów w sektorze publicznym	32	31	29
liczba podmiotów w sektorze prywatnym	1 015	1 082	1 125
liczba podmiotów ogółem	1 047	1 113	1 154

Dane Głównego Urzędu Statystycznego.

W latach 2012-2014 wśród podmiotów gospodarczych w gminie zdecydowanie dominowały podmioty zaliczające się do prywatnego sektora własności (1 015 podmiotów w 2012 r., 1 082 w 2013 r., 1 125 w 2014 r.), w większości były to osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą.

Podmioty gospodarcze działały głównie w takich sekcjach, jak: handel i naprawy (342), budownictwo (198) oraz przetwórstwo przemysłowe (132). Dane szczegółowe na temat podmiotów gospodarczych w gminie przedstawiają poniższe tabele:

Tabela 7. Podmioty gospodarcze w gminie w poszczególnych sekcjach Polskiej Klasyfikacji Działalności (PKD 2007) na koniec 2014 roku

sekcja	liczba podmiotów
A. rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo	8
B. górnictwo i wydobywanie	5
C. przetwórstwo przemysłowe	132
D. wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną, gorącą wodę i powietrze do układów klimatyzacyjnych	1
E. dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami oraz działalność związana z rekultywacją transport i gospodarka magazynowa	12
F. budownictwo	198
G. handel hurtowy, detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle	342
H. transport i gospodarka magazynowa	84
I. działalność związana z zakwaterowaniem i usługami gastronomicznymi	19
J. informacja i komunikacja	33
K. działalność finansowa i ubezpieczeniowa	21
L. działalność związana z obsługą rynku nieruchomości	12
M. działalność profesjonalna, naukowa i techniczna	92
N. działalność w zakresie usług administrowania i działalność wspierająca	43
O. administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe zabezpieczenia społeczne	9
P. edukacja	44
Q. opieka zdrowotna i pomoc społeczna	34
R. działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją	14
S i T i U pozostała działalność	51

Dane Głównego Urzędu Statystycznego.

6. ZASOBY I WARUNKI MIESZKANIOWE

Zasoby i warunki mieszkaniowe ludności determinują w znacznym stopniu jakość jej bytowania. Niejednokrotnie określają również granice możliwości realizowania własnych aspiracji życiowych. Poniższa tabela przedstawia szczegółowe dane na temat mieszkań w gminie Mińsk Mazowiecki, liczby izb mieszkalnych i powierzchni użytkowej mieszkań w latach 2012-2014. W tabeli wyodrębniono dane na temat mieszkań komunalnych i socjalnych.

Tabela 8. Zasoby mieszkaniowe w gminie w latach 2012-2014

	2012	2013	2014
liczba mieszkań w gminie ogółem	4 588	4 687	4 759
liczba izb mieszkalnych	19 109	19 683	20 117
łączna powierzchnia użytkowa mieszkań (w m ²)	397 275	412 331	423 758
przeciętna powierzchnia użytkowa 1 mieszkania (w m ²)	86,59	87,97	89,04
przeciętna powierzchnia użytkowa mieszkania na 1 osobę (w m ²)	27,74	28,19	28,78
liczba mieszkań komunalnych	36	36	35
liczba izb w mieszkaniach komunalnych	45	45	44
łączna powierzchnia użytkowa mieszkań komunalnych (w m ²)	1 262	1 262	1 240
przeciętna powierzchnia użytkowa 1 mieszkania komunalnego (w m ²)	35,06	35,06	35,43
łączna liczba osób mieszkających w mieszkaniach komunalnych	72	72	74
przeciętna pow. użytkowa mieszkania komunalnego na 1 osobę (w m ²)	17,53	17,53	16,76
liczba mieszkań socjalnych	0	0	0

Dane Głównego Urzędu Statystycznego i Urzędu Gminy Mińsk Mazowiecki.

W analizowanym okresie ogólna liczba mieszkań w gminie systematycznie wzrastała (od 4 588 w 2012 r., poprzez 4 687 w 2013 r., do 4 759 w 2014 r.). Zwiększała się tym samym liczba izb mieszkalnych (19 109 w 2012 r., 19 683 w 2013 r., 20 117 w 2014 r.) i łączna powierzchnia użytkowa mieszkań (397 275 m² w 2012 r., 412 331 m² w 2013 r., 423 758 m² w 2014 r.). Wzrastała również sukcesywnie przeciętna powierzchnia użytkowa jednego mieszkania (86,59 m² w 2012 r., 87,97 m² w 2013 r., 89,04 m² w 2014 r.) oraz przeciętna powierzchnia użytkowa mieszkania przypadająca na jedną osobę (27,74 m² w 2012 r., 28,19 m² w 2013 r., 28,78 m² w 2014 r.).

W latach 2012-2013 było w gminie 36 mieszkań komunalnych, a w 2014 r. ich liczba zmniejszyła się o jedno. Tym samym zmniejszyła się liczba izb w mieszkaniach komunalnych (z 45 w 2012 i 2013 r. do 44 w 2014 r.) oraz łączna powierzchnia użytkowa mieszkań komunalnych (z 1 262 m² w 2012 i 2013 r. do 1 240 m² w 2014 r.). Zwiększyła się natomiast przeciętna powierzchnia użytkowa jednego mieszkania komunalnego (z 35,06 m² w 2012

i 2013 r. do 35,43 m² w 2014 r.). Ponieważ w 2014 roku zwiększyła się liczba osób zamieszkujących w mieszkaniach komunalnych, zmniejszyła się przeciętna powierzchnia użytkowa mieszkania komunalnego przypadająca na jedną osobę (z 17,53 m² w 2012 r. i w 2013 r. do 16,76 m² w 2014 r.).

Gospodarstwom domowym, które ze względu na swoją trudną sytuację ekonomiczną nie są w stanie pokrywać całości kosztów związanych z utrzymaniem mieszkania, wypłacane są dodatki mieszkaniowe. W gminie Mińsk Mazowiecki tej formy pomocy udziela Dział Inwestycyjny Urzędu Gminy Mińsk Mazowiecki. Dane w tym zakresie przedstawia poniższa tabela.

Tabela 9. Dodatki mieszkaniowe przyznane w gminie w latach 2012-2014

	2012	2013	2014
liczba rodzin, którym decyzją przyznano dodatek mieszkaniowy	6	9	5
wartość przyznanych dodatków mieszkaniowych (w zł)	17 807	15 965	8 912

Dane Urzędu Gminy Mińsk Mazowiecki.

Liczba rodzin, którym decyzją administracyjną przyznano w gminie dodatek mieszkaniowy, ulegała w latach 2012-2014 wahaniom (6 w 2012 r., 9 w 2013 r., 5 w 2014 r.). Wysokość kwot przeznaczonych na ten cel zmniejszała się z roku na rok (17 807 zł w 2012 r., 15 965 zł w 2013 r., 8 912 zł w 2014 r.).

7. EDUKACJA I KULTURA

Edukacja, rozumiana jako wychowanie, wykształcenie, nauka oraz zdobywanie wiedzy, umiejętności i kształcenie, pełni zasadniczą rolę w rozwoju człowieka. Jako proces trwający od dzieciństwa jest sposobem na podniesienie jakości zasobów ludzkich, a tym samym poziomu konkurencyjności gospodarki i przyspieszenia tempa rozwoju gospodarczego. Nie należy przy tym zapominać, że przedszkole i szkoła należą do głównych czynników socjalizacji, odpowiedzialnych za przekazanie informacji, umiejętności i wartości, które społeczeństwo uważa za ważne dla życia społecznego. Głównym problemem edukacji jest nierówny dostęp do niej przez całe życie, efektem czego są zróżnicowane szanse życiowe poszczególnych grup ludności, np. młodzieży mieszkającej na wsi i w gminie, dziewcząt i chłopców, dorosłych bez wykształcenia i z wykształceniem.

W roku szkolnym 2013/2014 w gminie Mińsk Mazowiecki funkcjonowało 12 placówek oświatowo-wychowawczych:

- Publiczne Przedszkole „Akwarelka” w Nowych Osinach,
- Niepubliczne Przedszkole „Mały Smyk” w Targówce,

- Niepubliczne Przedszkole „Centrum Małych Odkrywców” w Nowych Osinach,
- dwie szkoły podstawowe z oddziałami przedszkolnymi:
 - Szkoła Podstawowa im. Marii Konopnickiej w Brzózem,
 - Szkoła Podstawowa im. gen. Józefa Hallera w Mariance,
- sześć zespołów szkół:
 - Zespół Szkół im. Karola Wojtyły w Hucie Mińskiej zs. w Cielechowiźnie (Oddział Przedszkolny, Szkoła Podstawowa, Gimnazjum),
 - Zespół Szkół Szkoła Podstawowa i Gimnazjum im. ks. A. Tyszki w Janowie (Oddział Przedszkolny, Szkoła Podstawowa, Gimnazjum),
 - Zespół Szkół w Starej Niedziałce, Szkoła Podstawowa im. Marii Kownackiej i Gimnazjum im. Rodziny Sażyńskich (Oddział Przedszkolny, Szkoła Podstawowa, Gimnazjum),
 - Zespół Szkół im. Kardynała Stefana Wyszyńskiego w Stojadłach (Oddział Przedszkolny, Szkoła Podstawowa, Gimnazjum),
 - Zespół Szkół im. Marszałka Józefa Piłsudskiego w Zamieniu (Oddział Przedszkolny, Szkoła Podstawowa, Gimnazjum),
 - Zespół Szkół Specjalnych im. Janiny Porazińskiej w Ignacowie (Oddział Przedszkolny, Szkoła Podstawowa, Gimnazjum, Szkoła Przysposabiająca do Pracy, Zespoły Rewalidacyjno-Wychowawcze),
- jedna szkoła ponadgimnazjalna:
 - Zespół Szkół Agrotechnicznych w Janowie (Technikum, Zasadnicza Szkoła Zawodowa) – szkoła od września 2014 r. siedzibę swoją ma na terenie miasta Mińsk Mazowiecki.

Szczegółowe dane na temat liczby dzieci i uczniów uczęszczających do ww. placówek oraz nauczycieli w nich pracujących przedstawia poniższa tabela.

Tabela 10. Placówki oświatowo-wychowawcze w gminie w roku szkolnym 2013/2014

typ placówki	liczba placówek	liczba dzieci, uczniów	liczba nauczycieli
placówki wychowania przedszkolnego	11	560	42
w tym przedszkola	3	126	18
w tym oddziały przedszkolne w szkołach	8	434	24
szkoły podstawowe	8	992	116
szkoły gimnazjalne	6	429	59
szkoły ponadgimnazjalne	1	36	8

Dane Urzędu Gminy Mińsk Mazowiecki.

Szeroko rozumianą działalność kulturalną w gminie Mińsk Mazowiecki prowadzi Biblioteka Publiczna Gminy Mińsk Mazowiecki z siedzibą w Stojadłach oraz 2 świetlice środowiskowe.

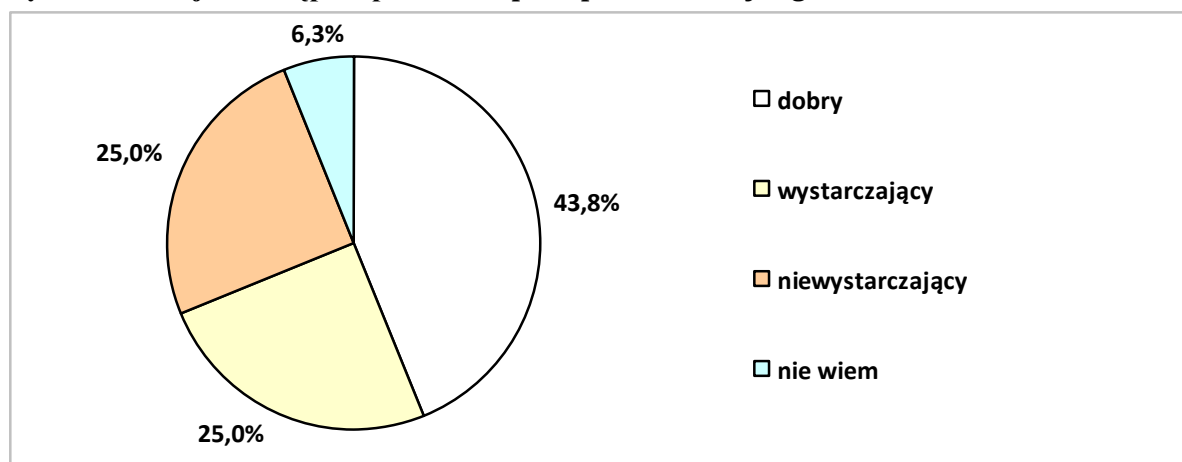
Biblioteka dysponuje bogatym księgozbiorem podręcznym, na który składają się książki z różnych dziedzin wiedzy, wydawnictwa informacyjne oraz ok. 30 tytułów czasopism. W placówce znajduje się 7 komputerów z bezpłatnym dostępem do Internetu. Biblioteka prowadzi różne formy pracy z czytelnikiem, organizuje m.in. konkursy, spotkania autorskie, lekcje biblioteczne, spektakle teatralne, bierze także udział w akcji „Cała Polska czyta dzieciom”.

Najważniejszą imprezą kulturalną w gminie jest odbywający się w miejscowości Janów Piknik Lotniczy. Impreza organizowana jest z okazji święta stacjonującej tu 23. Bazy Lotnictwa Taktycznego, najstarszej jednostki polskiego lotnictwa wojskowego. Główną atrakcją pikniku jest możliwość bezpośredniego zapoznania się z najnowocześniejszą w Polsce technologią lotniczą. Impreza w Janowie cieszy się ogromnym powodzeniem, przyciągając uczestników także spoza gminy.

W przeprowadzonym na potrzeby niniejszego opracowania badaniu ankietowym zadano mieszkańcom gminy Mińsk Mazowiecki pytania pozwalające uzyskać opinie na temat dostępu do opieki przedszkolnej, oferty edukacyjnej szkół, stanu bazy dydaktycznej i infrastruktury placówek oświatowo-wychowawczych oraz oferty kulturalnej w gminie.

Poniższy wykres ilustruje rozkład odpowiedzi na pytanie o dostęp do opieki przedszkolnej.

Wykres 1. Jaki jest dostęp do placówek opieki przedszkolnej w gminie?

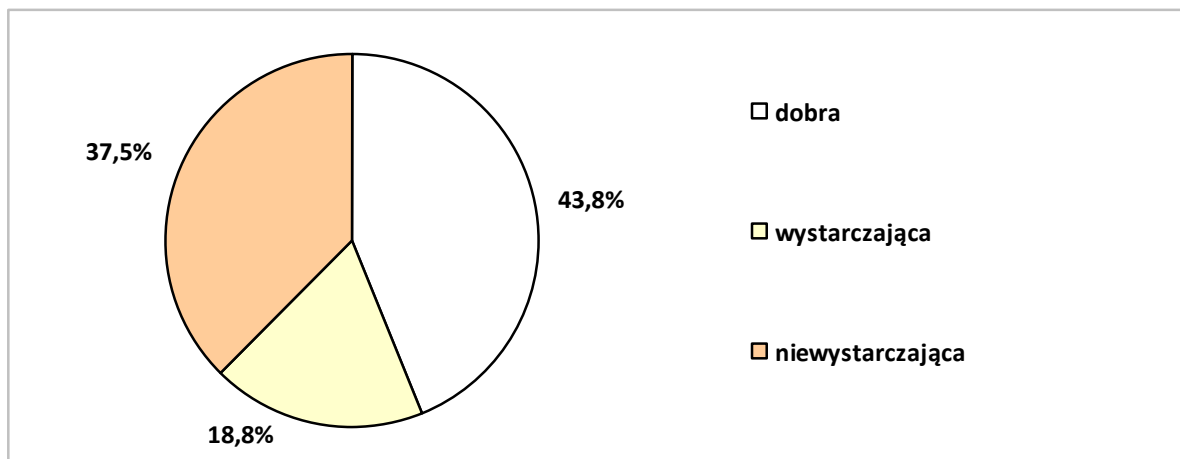
Dane z badań ankietowych przeprowadzonych w środowisku lokalnym.

Zdecydowana większość respondentów pozytywnie oceniła dostęp do opieki przedszkolnej w gminie. Za dobry lub wystarczający uznało go łącznie 68,8% ankietowanych.

Jednocześnie 25% badanych stwierdziło, że jest on niewystarczający. Zdania w tej sprawie nie miało 6,3% pytaných.

Kolejny wykres ilustruje rozkład odpowiedzi na pytanie o ofertę edukacyjną szkół w gminie.

Wykres 2. Jaka jest oferta edukacyjna szkół w gminie?

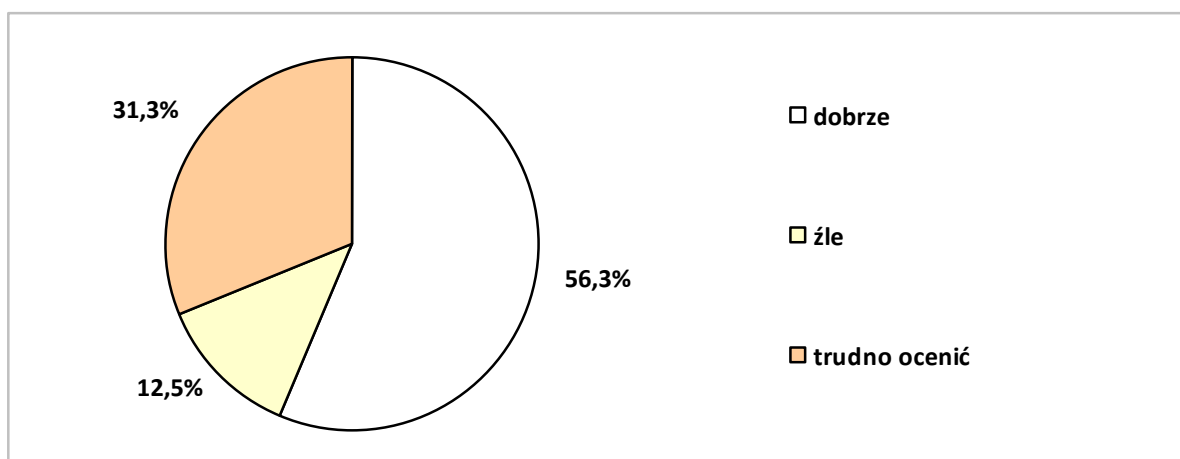

Dane z badań ankietowych przeprowadzonych w środowisku lokalnym.

Oferta edukacyjna szkół w gminie została uznana za dobrą przez 43,8% ankietowanych, a 18,8% respondentów stwierdziło, że jest ona wystarczająca. Negatywnie ofertę placówek oświatowo-wychowawczych w gminie oceniło 37,5% badanych.

Ponad połowa respondentów (56,3%) dobrze oceniła stan bazy dydaktycznej i infrastruktury w szkołach gminnych. Jako zły uznało go 12,5% badanych, a kolejne 31,3% ankietowanych stwierdziło, że trudno ten stan ocenić. Rozkład odpowiedzi ilustruje poniższy wykres.

Wykres 3. Jak Pani/Pan ocenia stan bazy dydaktycznej i infrastruktury szkół w gminie?

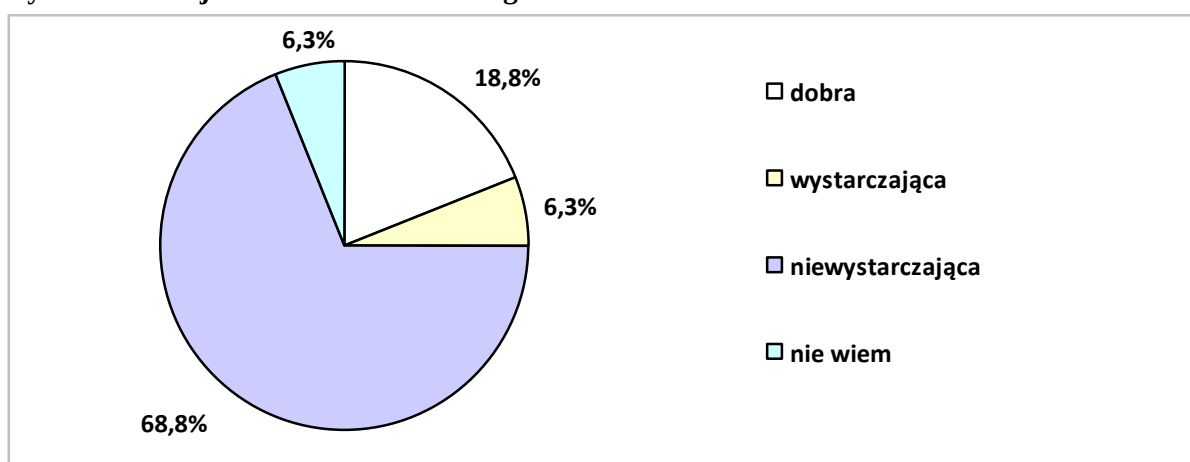

Dane z badań ankietowych przeprowadzonych w środowisku lokalnym.

Wskazując placówki oświatowo-wychowawcze, których w gminie brakuje, bądź do których dostęp jest ograniczony, ankietowani wymieniali żłobki, świetlice i szkoły wyższe.

W odpowiedzi na pytanie o ofertę kulturalną w gminie zdecydowana większość respondentów (68,8%) uznała, że jest niewystarczająca. Dobrze oceniło ją 18,8% badanych, a kolejne 6,3% stwierdziło, że jest wystarczająca. Zdania w tej sprawie nie wyraziło 6,3% ankietowanych. Poniższy wykres ilustruje rozkład odpowiedzi na ten temat.

Wykres 4. Jaka jest oferta kulturalna w gminie?

Dane z badań ankietowych przeprowadzonych w środowisku lokalnym.

Wskazując placówki kulturalne, których w gminie brakuje, bądź do których dostęp jest ograniczony, ankietowani wymieniali: kino, teatr, Gminny Ośrodek Kultury, klub seniora i salę widowiskową.

8. OCHRONA ZDROWIA

Styl życia i zachowania zdrowotne wpływają w największym stopniu na stan zdrowia ludności. Do czynników zagrażających zdrowiu należą przede wszystkim: mała aktywność fizyczna, nieprawidłowości w sposobie żywienia, palenie tytoniu, nadmierne spożycie alkoholu, używanie narkotyków, zły stan środowiska naturalnego, niewłaściwe warunki bezpieczeństwa pracy, wypadki drogowe oraz brak powszechnej profilaktyki.

Na terenie gminy Mińsk Mazowiecki nie działają przychodnie zdrowia ani prywatne gabinety lekarskie. Mieszkańcy korzystają głównie z usług zdrowotnych świadczonych przez SPZOZ Przychodnię Podstawowej Opieki Zdrowotnej, zlokalizowaną przy ul. Kościuszki w mieście Mińsk Mazowiecki. Ponadto pacjenci z terenu gminy leczeni są w Szpitalu Powiatowym i pozostałych przychodniach w mieście Mińsk Mazowiecki.

Dla poznania sytuacji zdrowotnej mieszkańców gminy ważna jest analiza danych będących w posiadaniu zakładów opieki zdrowotnej i indywidualnych praktyk lekarskich obejmujących opieką medyczną mieszkańców gminy.

W poniższych tabelach przedstawiono, jako reprezentatywne dla gminy, dane za 2014 rok uzyskane z Przychodni Podstawowej Opieki Zdrowotnej w Mińsku Mazowieckim.

Tabela 11. Schorzenia dzieci i młodzieży w wieku 0-18 lat z gminy i miasta Mińsk Mazowiecki w 2014 roku

rodzaj schorzenia		liczba osób, u których stwierdzono schorzenie
nowotwory		20
niedokrwistość		61
choroby tarczycy		26
cukrzyca		17
niedożywienie		53
otyłość		242
zaburzenia odżywiania		20
upośledzenie umysłowe		60
padaczka		19
dziecięce porażenie mózgowe		5
zaburzenia refrakcji i akomodacji oka		671
choroba nadciśnieniowa		27
alergia – dychawica oskrzelowa		203
alergia pokarmowa		114
alergia skórna		135
zniekształcenia kręgosłupa		599
choroby układu moczowego		51
wady rozwojowe układu nerwowego		18
wady rozwojowe układu krążenia		77
wady rozwojowe narządów płciowych		48
wady rozwojowe inne		89
zaburzenia rozwoju		383
w tym:	zaburzenia rozwoju fizycznego	339
	zaburzenia rozwoju psychomotorycznego	18
trwałe uszkodzenia narządu ruchu		36
inne schorzenia wymagające opieki czynnej		593

Dane Przychodni Podstawowej Opieki Zdrowotnej w Mińsku Mazowieckim.

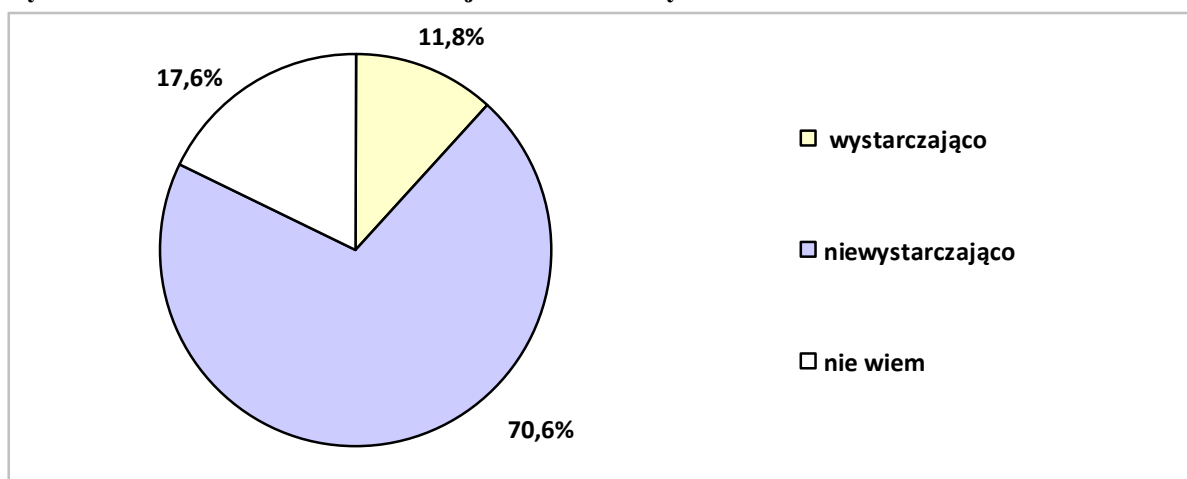
Tabela 12. Schorzenia ludności gminy w wieku 19 lat i więcej z gminy i miasta Mińsk Mazowiecki w 2014 roku

rodzaj schorzenia		liczba osób, u których stwierdzono schorzenie
gruźlica		3
nowotwory		778
choroby tarczycy		1 295
cukrzyca		1 326
niedokrwistość		682
choroby obwodowego układu nerwowego		2 082
choroby układu krążenia		6 989
w tym	choroba nadciśnieniowa	5 704
	choroba naczyń mózgowych	803
	niedokrwienność serca (w tym przebyty zawał serca)	136
przewlekły nieżyt oskrzeli, dychawica oskrzelowa		966
przewlekłe choroby układu trawiennego		1 992
choroby układu mięśniowo-kostnego i tkanki łącznej		4 701

Dane Przychodni Podstawowej Opieki Zdrowotnej w Mińsku Mazowieckim.

W 2014 roku u największej liczby osób w wieku przedprodukcyjnym stwierdzono zaburzenia refrakcji i akomodacji oka (671 osób) oraz zniekształcenia kręgosłupa (599 osób). Dorośli z kolei najczęściej zmagali się z chorobami układu krążenia (6 989 osób), z chorobami układu mięśniowo-kostnego i tkanki łącznej (4 701 osób) oraz z chorobami obwodowego układu nerwowego (2 082 osoby).

W badaniu ankietowym zadano mieszkańcom gminy Mińsk Mazowiecki dwa pytania, pozwalające uzyskać opinie na temat funkcjonowania służby zdrowia oraz o deficyty w tym zakresie. Poniższy wykres ilustruje rozkład odpowiedzi na pytanie o ocenę funkcjonowania placówek służby zdrowia.

Wykres 5. Jak Pani/Pan ocenia funkcjonowanie służby zdrowia?

Dane z badań ankietowych przeprowadzonych w środowisku lokalnym.

Działalność placówek medycznych zajmujących się mieszkańcami gminy została oceniona negatywnie, aż 70,6% ankietowanych stwierdziło, że jest niewystarczająca. Tylko 11,8% badanych uznało funkcjonowanie służby zdrowia za wystarczające, a 17,6% respondentów nie miało w tej sprawie zdania. Nikt z mieszkańców nie przyznał, że placówki te działają dobrze.

Z kolei w odpowiedzi na pytanie: „Jakich lekarzy specjalistów brakuje w gminie?”, ankietowani wymieniali najczęściej: okulistę, ortopedę, ginekologa, onkologa, stomatologa, pediatrę, chirurga, urologa, neurochirurga, nefrologa, hematologa i ortodontę.

9. SPORT, REKREACJA I TURYSTYKA

Propagowany w dzisiejszych czasach zdrowy styl życia obejmuje m.in. właściwe odżywianie, aktywny wypoczynek oraz uprawianie różnorodnych dyscyplin sportowych. Sport wpływa bowiem nie tylko na kondycję zdrowotną człowieka, ale również jego cechy charakteru, postawę, relacje z innymi ludźmi, umiejętność współpracy i asertywność.

Na terenie gminy Mińsk Mazowiecki znajduje się 18 obiektów sportowych i rekreacyjnych, do których zaliczają się: wielofunkcyjny obiekt „Orlik 2012” w Hucie Mińskiej, boiska klubów sportowych w Zakolu Wiktorowo, Królewcu, Osinach i Zamieniu, boiska szkolne przy Szkołach Podstawowych i Gimnazjach, sale gimnastyczne przy Szkołach w Janowie, Hucie Mińskiej, Starej Niedziałce, Brzózem, Zamieniu, Mariance i Stojadłach.

Promocją kultury fizycznej, sportu i rekreacji zajmują się 23 kluby sportowe funkcjonujące w gminie. Ich działalność organizuje czas wolny oraz wspiera aktywny rozwój dzieci, młodzieży i dorosłych.

Poniższa tabela prezentuje informacje na temat klubów sportowych funkcjonujących w gminie.

Tabela 13. Kluby sportowe w gminie w 2014 roku

lp.	nazwa	adres
1.	LZS „Burza”	Janów, 05-300 Mińsk Mazowiecki
2.	LZS „Herkules”	Nowe Osiny, 05-300 Mińsk Mazowiecki
3.	LZS „Królewiec”	Królewiec, 05-300 Mińsk Mazowiecki
4.	LZS „Świt Barcząca”	Budy Barcząckie, ul. Miodowa 9, 05-300 Mińsk Mazowiecki
5.	LZS „Tygrys”	Huta Mińska, ul. Szkolna, 05-300 Mińsk Mazowiecki
6.	Jeździecki Klub Sportowy Karolina	Karolina, ul. Główna 132, 05-300 Mińsk Mazowiecki

7.	GKS „Diagram”	Nowe Osiny, ul. św. Józefa, 05-300 Mińsk Mazowiecki
8.	KS „Dragon”	Nowe Osiny, ul. Miodowa 36, 05-300 Mińsk Mazowiecki
9.	KS „KS – Activum Sports”	Maliszew, ul. Wspólna 109, 05-300 Mińsk Mazowiecki
10.	KS „Pogoń”	
11.	KS „Stojadła Team”	Stojadła, 05-300 Mińsk Mazowiecki
12.	KS „Strażak”	Stara Niedziałka, 05-300 Mińsk Mazowiecki
13.	KS Ochotniczej Straży Pożarnej „Burza”	Brzoze, ul. Strażacka 2, 05-300 Mińsk Mazowiecki
14.	Parafialny Klub Sportowy „Gabriel”	Zamienie, ul. Kościelna 24, 05-300 Mińsk Mazowiecki
15.	Parafialno-Uczniowski Klub Sportowy „Mewa”	Stojadła, 05-300 Mińsk Mazowiecki
16.	UKS „Iskierka”	Stojadła, ul. Południowa 20, 05-300 Mińsk Mazowiecki
17.	UKS „Janów”	Janów, ul. Strażacka 18, 05-300 Mińsk Mazowiecki
18.	UKS w Starej Niedziałce	Stara Niedziałka, ul. Mazowiecka 154, 05-300 Mińsk Mazowiecki
19.	UKS „Osy”	Stara Niedziałka, ul. Mazowiecka 154, 05-300 Mińsk Mazowiecki
20.	UKS „Irys”	Brzoze, ul. Szkolna, 05-300 Mińsk Mazowiecki
21.	UKS przy Zespole Szkół w Hucie Mińskiej z siedzibą w Cielechowieźnie,	Cielechowizna 1a, 05-300 Mińsk Mazowiecki
22.	UKS „Marianka”	Marianka, 05-300 Mińsk Mazowiecki
23.	UKS „Start”	Zamienie, ul. Kobielska 34, 05-300 Mińsk Mazowiecki

Dane Urzędu Gminy w Mińsku Mazowieckim.

Do form promowania sportu na terenie gminy zaliczają się także organizowane cyklicznie zawody jeździeckie w skokach i ujeżdżaniu, turnieje tenisa stołowego i piłki nożnej.

Walory przyrodniczo-krajoznawcze gminy, czystość i dobry stan naturalnego środowiska są warunkami umożliwiającymi rozwój turystyki. Wśród obszarów o regionalnej randze przyrodniczej na obszarze gminy Mińsk Mazowiecki wyróżnić należy przede wszystkim zachodni skraj kompleksu lasów mieńskich oraz dolinę rzeki Mieni. W południowej części gminy stanowiącej fragment Mińskiego Obszaru Chronionego Krajobrazu znajduje się Rezerwat Przyrody „Bagno Pogorzel” o powierzchni 48,6 ha, stwarzający znakomite warunki do egzystencji głównie flory i fauny wodnej. W skład rezerwatu wchodzi lasy otaczające niewielkie zbiorniki wodne (stawy, bagna porośnięte różnorodną roślinnością oraz bogaty drzewostan zawierający wiele gatunków drzew).

Wysoką rangę tutejszemu środowisku nadają otoczone szczególną troską pomniki przyrody. Uwarunkowania przyrodnicze oraz bogactwo obszarów leśnych wpływają na rozwój głównie turystyki pieszej i rowerowej.

Na terenie gminy zlokalizowanych jest kilka obiektów zabytkowych, figurujących w rejestrze Ośrodka Dokumentacji Zabytków, z których wymienić należy kościół p.w. św. Antoniego Padewskiego w Ignacowie, pałac w Mariance, dwór murowany w Starej Niedziałce, murowany pałac z 1914 r., spichlerz w przypałacowym zespole folwarcznym wraz z gorzelnią w Janowie, cmentarz założony przez kolonistów niemieckich w północnej części Królewca, na pograniczu z Brzózem oraz liczne stare zabytkowe domy z terenu całej gminy.

W gminie funkcjonują trzy obiekty noclegowe zbiorowego zakwaterowania. Ich dane adresowe zawiera poniższa tabela.

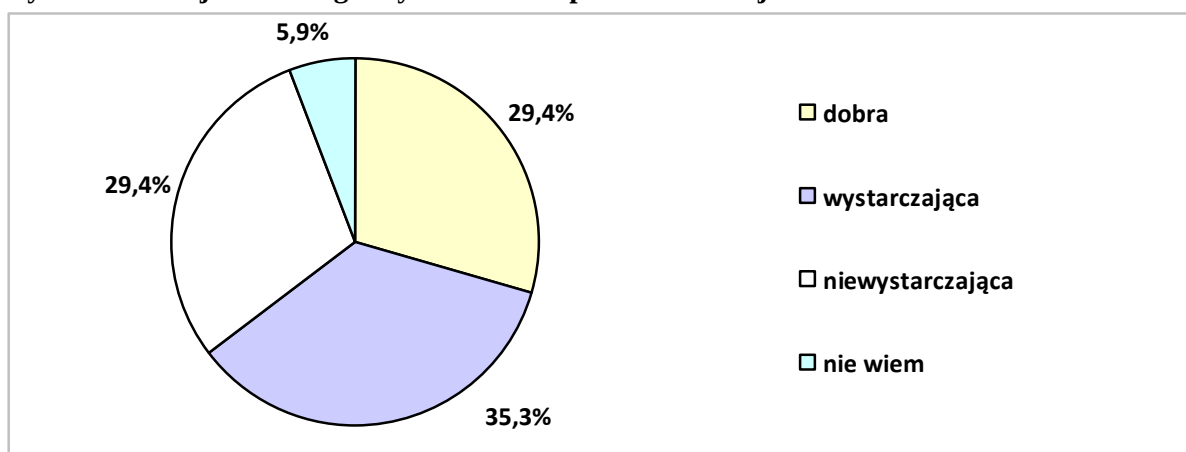
Tabela 14. Obiekty zbiorowego zakwaterowania w gminie w 2014 r.

lp.	nazwa	adres
1.	Hotel i Restauracja „Tirest”	Grębiszew, ul. Kołbielska 32, 05-300 Mińsk Mazowiecki
2.	Hotel „Ekwoś”	Grębiszew, ul. Rozwojowa 79, 05-300 Mińsk Mazowiecki
3.	Dom Wycieczkowy „Królewiec”	Królewiec 79a, 05-300 Mińsk Mazowiecki

Dane Urzędu Gminy Mińsk Mazowiecki.

W przeprowadzonym na potrzeby niniejszego opracowania badaniu ankietowym poproszono mieszkańców gminy Mińsk Mazowiecki o ocenę oferty sportowo-rekreacyjnej w gminie. Rozkład uzyskanych odpowiedzi ilustruje poniższy wykres.

Wykres 6. Jaka jest oferta gminy w zakresie sportu i rekreacji?

Dane z badań ankietowych przeprowadzonych w środowisku lokalnym.

Ponad 29% respondentów oceniło ofertę sportową i rekreacyjną w gminie jako dobrą, a kolejne 35,3% przyznało, że jest ona wystarczająca. Za niewystarczającą uznało ją 29,4%

badanych, a zdania w tej sprawie nie wyraziło 5,9% respondentów. Wśród deficytów infrastruktury sportowo-rekreacyjnej badani najczęściej wymieniali brak takich obiektów, jak: basen, pełnowymiarowa hala sportowa, ścieżki rowerowe i siłownia zewnętrzna.

10. BEZPIECZEŃSTWO PUBLICZNE

Jednym z podstawowych warunków prawidłowego funkcjonowania zorganizowanej zbiorowości ludzkiej jest przestrzeganie reguł i zapewnienie bezpieczeństwa publicznego. Czynnikiem naruszającym przyjęte normy i obowiązujący porządek oraz zagrażającym bezpieczeństwu danej społeczności jest przestępczość, która, choć stanowi margines życia społecznego, poprzez swą intensywność może mieć wpływ na formowanie się postaw i zachowań ludności oraz odciskać dotkliwie piętno na jej funkcjonowaniu.

Według danych Komendy Powiatowej Policji w Mińsku Mazowieckim w 2014 r. ujawniono na terenie gminy ogółem 247 przestępstw (o 28 czynów zabronionych mniej niż w 2013 r.), w tym 98 przestępstw kryminalnych. Wykryto 163 przestępstwa, których dopuściło się 142 podejrzanych i 5 sprawców nieletnich. Wśród odnotowanych czynów zabronionych dominowały kradzieże – 41 przestępstw (spadek o 24 w porównaniu do 2013 r.), kradzieże z włamaniem – 30 (taką samą liczbę odnotowano w 2013 r.), przestępstwa gospodarcze – 22 (wzrost o 11 w porównaniu do 2013 r.), uszkodzenie rzeczy – 11 (wzrost o 2 w porównaniu do 2013 r.) i przestępstwa narkotykowe – 10 (wzrost o 5 w porównaniu do 2013 r.). Dane dotyczące wybranych kategorii przestępstw, liczby wykrytych przestępstw oraz stopnia wykrywalności przedstawia poniższa tabela.

Tabela 15. Wybrane kategorie przestępstw popełnionych w gminie w 2014 roku

kategoria przestępstwa	liczba przestępstw	liczba wykrytych przestępstw	wykrywalność przestępstw (w %)
kradzież	41	13	31,7
kradzież z włamaniem	30	3	10,0
przestępstwa gospodarcze	22	11	50,0
uszkodzenia rzeczy	11	5	45,5
przestępstwa narkotykowe	10	9	90,0
uszczerbek na zdrowiu	7	6	75,0
bójki i pobicia	4	1	25,0
przestępstwo rozbójnicze	3	2	66,6
kradzież samochodu	2	0	0,00
przestępstwa korupcyjne	2	2	100,0

Dane Komendy Powiatowej Policji w Mińsku Mazowieckim.

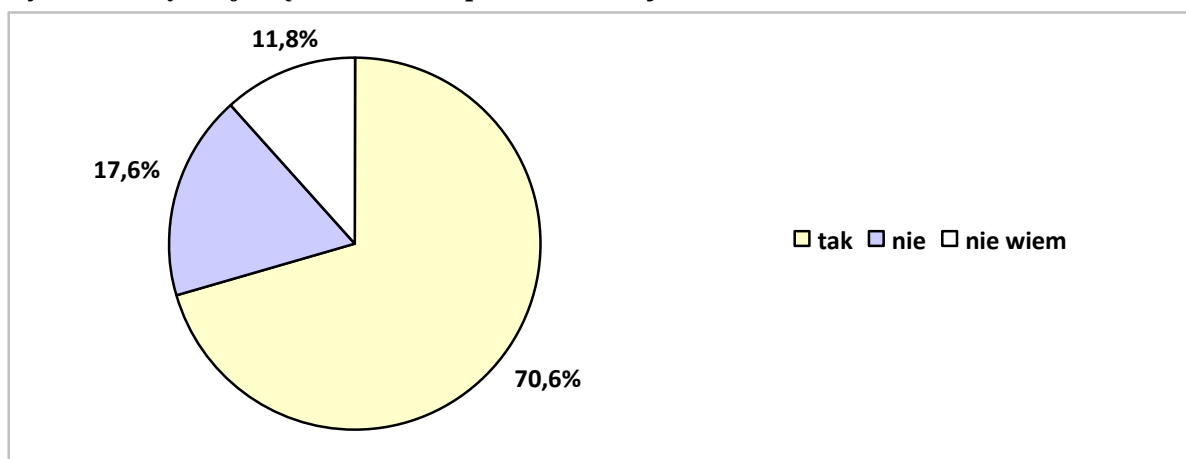
Z analizy danych dotyczących stanu bezpieczeństwa w ruchu drogowym wynika, że w 2014 r. na obszarze gminy Mińsk Mazowiecki doszło do 171 zdarzeń drogowych, w tym 14 wypadków (spadek o 6 w porównaniu do 2013 r.) i 157 kolizji (wzrost o 36). W ich wyniku rannych zostało 17 osób (spadek o 2 w porównaniu do 2013 r.), śmierć poniosła 1 osoba (spadek o 3). W trakcie kontroli drogowych ujawniono 43 nietrzeźwych kierujących (spadek o 7 w porównaniu do 2013 r.) oraz 16 nietrzeźwych rowerzystów (spadek o 6). W związku ze zdarzeniami drogowymi realizowano szereg działań służących poprawie bezpieczeństwa wszystkich uczestników ruchu, w tym także pieszych, m.in. akcje: „Alkohol i Narkotyki”, „Pasy”, „Bezpieczny Pieszy – Bezpieczny Rowerzysta” „Trzeźwy Poranek” i „Trzeźwość”.

Ponadto w 2014 r. prowadzono na terenie gminy Mińsk Mazowiecki działalność prewencyjną, ukierunkowaną na zapobieganie przestępczości i prowadzenie skutecznych akcji w przypadku ujawnienia zachowań naruszających porządek prawny. Przeprowadzono łącznie 1 858 działań, w tym: 631 interwencji, 9 zatrzymań sprawców na gorącym uczynku, 5 osób doprowadzono do sądów, prokuratur i zakładów karnych, wylegitymowano 1 070 osób, zorganizowano 21 spotkań ze społeczeństwem i samorządem lokalnym oraz pouczono 36 osób w związku z ujawnionym wykroczeniem. Podczas wykonywanych interwencji funkcjonariusze wypełnili 43 formularze niebieskiej karty „A”.

Analizując dane dotyczące przestępczości, należy również uwzględnić udział w tych działaniach nieletnich. Z przeprowadzonej analizy wynika, że czynów karalnych dopuściło się 5 osób poniżej 18. roku życia. Przestępstwa popełnione przez nieletnich dotyczyły kradzieży – 3 osoby, znieważenia funkcjonariusza – 1 osoba i udzielenia narkotyków w celu osiągnięcia korzyści majątkowej – 1 osoba.

Kuratorzy Zespołu Kuratorskiej Służby Sądowej Sądu Rejonowego w Mińsku Mazowieckim w 2014 roku sprawowali na terenie gminy Mińsk Mazowiecki łącznie 22 dozory (wobec 20 osób) orzeczone w sprawach karnych oraz 58 nadzorów orzeczonych w sprawach rodzinnych (wobec 140 osób).

W badaniu ankietowym przeprowadzonym na potrzeby niniejszego opracowania zadano mieszkańcom gminy Mińsk Mazowiecki pytanie na temat ich poczucia bezpieczeństwa w miejscu zamieszkania. Rozkład odpowiedzi ilustruje poniższy wykres.

Wykres 7. Czy czuje się Pani/Pan bezpiecznie w miejscu zamieszkania?

Dane z badań ankietowych przeprowadzonych w środowisku lokalnym.

Zdecydowana większość ankietowanych (70,6%) stwierdziła, że w miejscu zamieszkania czuje się bezpiecznie. Odmienną opinię wyraziło niecałe 18%. Jednocześnie zdania w tej sprawie nie miało ponad 11% respondentów. W odpowiedzi na pytanie, jakie działania należałoby podjąć w gminie w celu poprawy stanu bezpieczeństwa, ankietowani postulowali zwiększenie liczby patroli, poprawę oświetlenia i instalację monitoringu. Z kolei dla poprawy stanu bezpieczeństwa na drodze ankietowani najczęściej wskazywali konieczność budowy chodników i poboczy, poprawy stanu dróg oraz zwiększenia liczby kontroli trzeźwości i prędkości.

11. POMOC SPOŁECZNA

W zakres pomocy społecznej wchodzi zadania określone w ustawie o pomocy społecznej – realizowane przez Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Mińsku Mazowieckim.

Zgodnie z ustawą o pomocy społecznej, pomoc społeczna jest instytucją polityki społecznej państwa, mającą na celu umożliwienie osobom i rodzinom przezwyciężania trudnych sytuacji życiowych, których nie są one w stanie pokonać, wykorzystując własne uprawnienia, zasoby i możliwości. Instytucja ta wspiera osoby i rodziny w wysiłkach zmierzających do zaspokojenia niezbędnych potrzeb i umożliwia im życie w warunkach odpowiadających godności człowieka.

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Mińsku Mazowieckim wykonuje ponadto zadania wynikające również z innych aktów prawnych tj.: z ustawy o świadczeniach zdrowotnych finansowanych ze środków publicznych, ustawy o powszechnym ubezpieczeniu społecznym, ustawy o ochronie zdrowia psychicznego, ustawy karta dużej rodziny, ustawy

o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie. Ponadto realizuje zadania dotyczące udzielania pomocy materialnej o charakterze socjalnym dla uczniów zamieszkałych na terenie gminy Mińsk Mazowiecki. Z końcem 2014 roku kadrę GOPS-u stanowiło 11 osób. Dane szczegółowe na temat stanu zatrudnienia w ośrodku, potrzeb w tym zakresie oraz poziomu wykształcenia pracujących w nim osób przedstawiają poniższe tabele.

Tabela 16. Stan zatrudnienia w GOPS-ie oraz potrzeby w tym zakresie na koniec 2014 roku

rodzaj stanowiska	liczba etatów	o ile etatów powinno być więcej?
kadra kierownicza	1	–
pracownicy socjalni	5	2
pracownicy wykonujący usługi opiekuńcze	–	–
pracownicy wykonujący specjalistyczne usługi opiekuńcze	–	–
pozostali pracownicy	5	2

Dane Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Mińsku Mazowieckim.

Ustawa o pomocy społecznej nakłada na ośrodek pomocy społecznej obowiązek zatrudnienia 1 pracownika socjalnego na 2 tysiące mieszkańców, nie mniej jednak niż 3 pracowników. W 2014 roku w gminie Mińsk Mazowiecki wskaźnik ten nie był spełniony, bowiem na jednego pracownika socjalnego przypadało 2 944 mieszkańców. Powinno być o dwóch pracowników socjalnych więcej. Taka jest propozycja w zakresie rozwoju zasobów kadrowych GOPS-u.

Tabela 17. Wykształcenie kadry GOPS-u oraz potrzeby w tym zakresie na koniec 2014 roku

rodzaj wykształcenia, dodatkowe kwalifikacje i zainteresowanie w tym zakresie			liczba osób		
			kadra kierownicza	pracownicy socjalni	pozostali pracownicy
wykształcenie	wyższe kierunkowe		1	3	5
	wyższe niekierunkowe		–	–	–
	średnie kierunkowe		–	2	–
	średnie niekierunkowe		–	–	–
	zawodowe i niższe		–	–	–
dodatkowe kwalifikacje	specjalizacja z zakresu organizacji pomocy społecznej	ukończona	1	–	–
		w trakcie realizacji	–	–	–

	specjalizacja I stopnia w zawodzie pracownika socjalnego	posiadany	–	3	–
		w trakcie realizacji	–	–	–
	specjalizacja II stopnia w zawodzie pracownika socjalnego	posiadany	–	–	–
		w trakcie realizacji	–	–	–
osoby zainteresowane podjęciem specjalizacji z zakresu organizacji pomocy społecznej			–		
osoby zainteresowane podjęciem specjalizacji I stopnia w zawodzie pracownik socjalny			2		
osoby zainteresowane podjęciem specjalizacji II stopnia w zawodzie pracownik socjalny			3		

Dane Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Mińsku Mazowieckim.

Z końcem 2014 roku wykształcenie wyższe kierunkowe posiadał kierownik, trzech pracowników socjalnych i pięciu pozostałych pracowników GOPS-u. Wykształceniem średnim kierunkowym legitymowały się z kolei dwie osoby. Ukończoną specjalizację z zakresu organizacji pomocy społecznej miała jedna osoba z kadry kierowniczej, natomiast trzech pracowników socjalnych posiadało specjalizację I stopnia w zawodzie pracownika socjalnego. Spośród osób zatrudnionych w GOPS-ie w Mińsku Mazowieckim dwie osoby były zainteresowane podjęciem specjalizacji I stopnia w zawodzie pracownik socjalny, trzy osoby zainteresowane były podjęciem specjalizacji II stopnia w zawodzie pracownik socjalny.

Prawo do wsparcia udzielanego przez GOPS mają osoby i rodziny, które spełniają określone warunki przedstawione w poszczególnych aktach prawnych. I tak np. w odniesieniu do świadczeń z pomocy społecznej jednym z nich jest kryterium dochodowe, które w analizowanym okresie było początkowo ustalone na poziomie 477 zł miesięcznie w przypadku osoby samotnie gospodarującej i 351 zł na osobę w rodzinie. Kryterium dochodowe stosowane jest również przy przyznawaniu zasiłków rodzinnych, które przysługiwały, jeśli dochód rodziny na osobę albo dochód osoby uczącej się nie przekraczał 504 zł, a gdy członkiem rodziny było dziecko legitymujące się orzeczeniem o niepełnosprawności lub orzeczeniem o umiarkowanym albo o znacznym stopniu niepełnosprawności, jeśli dochód ten nie przekraczał 583 zł.

Od października 2012 roku zmieniło się kryterium dochodowe uprawniające do świadczeń z pomocy społecznej, które zostało ustalone na poziomie 542 zł miesięcznie w przypadku osoby samotnie gospodarującej i 456 zł na osobę w rodzinie. Podwyższone

zostało również kryterium dochodowe stosowane przy przyznawaniu zasiłków rodzinnych, które przysługują, jeśli dochód rodziny na osobę albo dochód osoby uczącej się nie przekracza 539 zł, a gdy członkiem rodziny jest dziecko legitymujące się orzeczeniem o niepełnosprawności lub orzeczeniem o umiarkowanym albo o znacznym stopniu niepełnosprawności, jeśli dochód ten nie przekracza 623 zł.

W październiku 2015 r ponownie zmieniły się kryteria dochodowe w pomocy społecznej – dla osoby samotnej: 634 zł, dla osoby w rodzinie: 514 zł.

Od 1 listopada 2014 r podwyższone zostało również kryterium dochodowe stosowane przy przyznawaniu zasiłków rodzinnych, które przysługują, jeśli dochód rodziny na osobę albo dochód osoby uczącej się nie przekracza 574 zł, a gdy członkiem rodziny jest dziecko legitymujące się orzeczeniem o niepełnosprawności lub orzeczeniem o umiarkowanym albo o znacznym stopniu niepełnosprawności, jeśli dochód ten nie przekracza 664 zł.

Od listopada 2015 r podwyższone zostało również kryterium dochodowe stosowane przy przyznawaniu zasiłków rodzinnych, które przysługują, jeśli dochód rodziny na osobę albo dochód osoby uczącej się nie przekracza 674 zł, a gdy członkiem rodziny jest dziecko legitymujące się orzeczeniem o niepełnosprawności lub orzeczeniem o umiarkowanym albo o znacznym stopniu niepełnosprawności, jeśli dochód ten nie przekracza 764 zł.

W wykonywaniu zadań GOPS współdziała z różnymi podmiotami, m.in. z organami wykonawczymi i innymi jednostkami organizacyjnymi gminy, służbą zdrowia, Policją, kuratorami sądowymi oraz instytucjami i organizacjami pozarządowymi zajmującymi się pomocą społeczną. Poniższa tabela przedstawia dane dotyczące kwot wydatkowanych przez gminę na pomoc mieszkańcom w latach 2012-2014.

Tabela 18. Środki finansowe wydatkowane przez gminę na pomoc mieszkańcom gminy w latach 2012-2014

wielkość wydatków (w zł)	2012	2013	2014
ogółem	3 973 715	4 315 124	4 340 402
w tym na świadczenia pomocy społecznej	604 721	946 657	1 006 344
w tym na świadczenia rodzinne	3 154 049	3 260 800	3 178 868
na zadania własne gminy	824 729	1 047 841	1 146 535
na zadania zlecone gminie	3 148 986	3 267 283	3 193 867

Dane Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Mińsku Mazowieckim.

W latach 2012-2014 wysokość środków finansowych przeznaczonych przez gminę na pomoc mieszkańcom zwiększała się (3 973 715,00 zł w 2012 r., 4 315 124,00 zł w 2013 r., 4 340 402,00 zł w 2014 r.). Dominującą pozycję wśród nich stanowiły kwoty wydatkowane

na realizację świadczeń rodzinnych (3 154 049,00 zł w 2012 r., 3 260 800,00 zł w 2013 r., 3 178 868,00 zł w 2014 r.).

W ramach wykonywania zadań własnych gminy największe kwoty przeznaczono na udzielanie świadczeń pomocy społecznej, głównie w formie zasiłków celowych i w naturze, zasiłków okresowych i posiłku. Poniższa tabela przedstawia dane dotyczące liczby mieszkańców gminy objętych przez GOPS wsparciem z zakresu pomocy społecznej w latach 2012-2014.

Tabela 19. Beneficjenci pomocy społecznej w gminie w latach 2012-2014

	2012	2013	2014
liczba osób, którym przyznano decyzją świadczenie	327	360	326
liczba rodzin	310	339	308
liczba osób w rodzinach	930	988	855
udział liczby osób w rodzinach objętych pomocą społeczną w ogóle ludności gminy	6,49%	6,75%	5,81%

Dane Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Mińsku Mazowieckim.

Liczba osób objętych pomocą społeczną w gminie w latach 2012-2014 ulegała wahaniom. Analogicznie wyglądała sytuacja, jeśli chodzi o udział beneficjentów systemu w ogóle ludności gminy – najwyższy wskaźnik odnotowano w 2013 roku (6,75%). Uzupełnienie powyższych danych stanowią przedstawione w kolejnych tabelach informacje na temat struktury wiekowej oraz aktywności zawodowej odbiorców pomocy społecznej w gminie w 2014 roku.

Tabela 20. Struktura wiekowa beneficjentów pomocy społecznej w gminie w 2014 roku

wiek odbiorców	liczba osób w rodzinach
0-16 lat	220
17-21 lat	26
22-30 lat	32
31-40 lat	70
41-50 lat	58
51-60 lat	78
61-70 lat	37
71 lat i więcej	15

Dane Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Mińsku Mazowieckim.

Tabela 21. Aktywność zawodowa beneficjentów pomocy społecznej w gminie w 2014 roku

rodzaj aktywności zawodowej	liczba osób powyżej 18 lat według decyzji administracyjnych
pracuje	73
pracuje dorywczo	120
nie pracuje	53
studiuje	9
uczy się	72
na rencie	25
na emeryturze	25
na zasiłku dla bezrobotnych	19
bezrobotny bez prawa do zasiłku	140

Dane Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Mińsku Mazowieckim.

Analiza struktury wiekowej mieszkańców gminy objętych przez GOPS pomocą społeczną w 2014 roku wykazała, że największą grupę stanowiły dzieci i młodzież do 16 lat (220 osób). Znacznie mniej było beneficjentów z innych grup wiekowych, wśród których najliczniej występowały osoby w wieku 51-60 lat (78 osób) oraz 31-40 lat (70 osób) i 41-50 lat (58 osób). Jeśli chodzi o podział beneficjentów pomocy społecznej w gminie według aktywności zawodowej, najliczniejszą grupę w 2014 roku stanowiły osoby bezrobotne bez prawa do zasiłku (140 osób), natomiast drugą pod względem liczebności grupą beneficjentów były osoby pracujące dorywczo (120 osób), które mimo tymczasowego zatrudnienia osiągały niskie dochody.

Powyższe dane uprawniają do stwierdzenia, iż najliczniejszą grupę wśród mieszkańców gminy korzystających ze wsparcia GOPS-u w 2014 roku stanowiły rodziny ubogie, często zmagające się z bezrobociem. Pochodzące z nich dzieci, z racji niedoborów materialnych w domu, korzystały ze wsparcia w formie dożywiania w szkołach. Diagnozę tę potwierdzają dane dotyczące powodów przyznawania pomocy społecznej w gminie, które za lata 2012-2014 przedstawia poniższa tabela.

Tabela 22. Powody przyznania pomocy społecznej w gminie w latach 2012-2014

powód przyznania pomocy	liczba rodzin			liczba osób w rodzinach		
	2012	2013	2014	2012	2013	2014
ubóstwo	138	179	175	420	527	466
bezdomność	5	7	5	5	10	5
potrzeba ochrony macierzyństwa	54	70	62	277	327	317
bezrobocie	170	187	159	512	560	468
niepełnosprawność	62	79	99	126	161	196
długotrwała lub ciężka choroba	99	113	110	235	265	229

bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego	76	84	91	318	361	376
w tym rodziny niepełne	42	41	48	134	142	164
w tym rodziny wielodzietne	53	40	36	312	236	206
przemoc w rodzinie	1	5	7	3	21	30
alkoholizm	22	18	23	73	66	82
narkomania	–	–	2	–	–	6
trudności w przystosowaniu do życia po opuszczeniu zakładu karnego	7	5	8	9	9	14
zdarzenie losowe	3	1	4	11	3	7

Dane Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Mińsku Mazowieckim.

W latach 2012-2014 najczęstszą przyczyną przyznawania pomocy społecznej w gminie było bezrobocie. Liczba rodzin korzystających ze wsparcia GOPS-u z tego powodu ulegała zmianom (170 w 2012 r., 187 w 2013 r., 159 w 2014 r.). Drugą bardzo częstą przyczyną udzielania pomocy było ubóstwo. Liczba rodzin objętych wsparciem GOPS-u z tego powodu także zmieniała się (138 w 2012 r., 179 w 2013 r., 175 w 2014 r.). Bardzo istotnymi powodami świadczenia pomocy społecznej w gminie były: długotrwała lub ciężka choroba oraz bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego. Liczba rodzin objętych wsparciem GOPS-u z powodu długotrwałej lub ciężkiej choroby ulegała zmianom (99 w 2012 r., 113 w 2013 r., 110 w 2014 r.), zwiększała się natomiast z powodu bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego (76 w 2012 r., 84 w 2013 r., 91 w 2014 r.). Stosunkowo częstymi powodami przyznawania pomocy były także niepełnosprawność (62 rodziny w 2012 r., 79 w 2013 r., 99 w 2014 r.) oraz potrzeba ochrony macierzyństwa (54 rodziny w 2012 r., 70 w 2013 r., 62 w 2014 r.). Znacznie rzadziej GOPS udzielał pomocy z takich powodów jak: alkoholizm (22 rodziny w 2012 r., 18 w 2013 r., 23 w 2014 r.), trudności w przystosowaniu do życia po opuszczeniu zakładu karnego (7 rodzin w 2012 r., 5 w 2013 r., 8 w 2014 r.), bezdomność (5 rodzin w 2012 r., 7 w 2013 r., 5 w 2014 r.), przemoc w rodzinie (1 rodzina w 2012 r., 5 w 2013 r., 7 w 2014 r.), zdarzenia losowe (3 rodziny w 2012 r., 1 w 2013 r., 4 w 2014 r.) i narkomania (2 rodziny w 2014 r.).

Powody przyznawania pomocy społecznej w gminie przez GOPS wpływały na formę udzielanego wsparcia. Dane w tym zakresie za lata 2012-2014 przedstawia poniższa tabela.

Tabela 23. Formy wsparcia udzielanego w gminie przez GOPS w latach 2012-2014

formy pomocy	liczba osób, którym przyznano decyzją administracyjną świadczenie			liczba rodzin			liczba osób w rodzinach		
	2012	2013	2014	2012	2013	2014	2012	2013	2014
pieniężna	272	306	291	263	290	275	736	798	734
rzeczowa	332	289	237	159	136	111	634	616	504
praca socjalna	X	X	X	318	344	302	964	1 036	863
usługi opiekuńcze	2	1	0	2	1	0	5	1	0
specjalistyczne usługi opiekuńcze	1	0	0	1	0	0	4	0	0
odpłatność za pobyt w domu pomocy społecznej	6	9	9	X	X	X	X	X	X

Dane Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Mińsku Mazowieckim.

W latach 2012-2014 najważniejszą formą wsparcia udzielaną mieszkańcom gminy była praca socjalna. Polegała ona m.in. na udzielaniu informacji, wskazówek i pomocy przy rozwiązywaniu trudnych spraw życiowych, świadczeniu poradnictwa oraz współpracy z innymi podmiotami pomocy społecznej (np. z PCPR-em, organizacjami pozarządowymi). Liczba osób w rodzinach objętych przez GOPS pracą socjalną ulegała wahaniom (964 osoby w rodzinach w 2012 r., 1 036 w 2013 r., 863 w 2014 r.).

Bardzo ważną formę wsparcia udzielonego mieszkańcom gminy stanowiła pomoc finansowa, którą objęto 736 osób w rodzinach w 2012 r., 798 w 2013 r. i 734 w 2014 r.

Kolejną istotną formą pomocy, jakiej udzielano mieszkańcom, była pomoc rzeczowa (634 osoby w rodzinach w 2012 r., 616 w 2013 r., 504 w 2014 r.). Była ona świadczona głównie w postaci zasiłków celowych i w naturze oraz posiłku.

Osoby niemogące samodzielnie funkcjonować w codziennym życiu, którym nie można było zapewnić niezbędnej pomocy w formie usług opiekuńczych i które tym samym wymagały całodobowej opieki z powodu wieku, choroby lub niepełnosprawności, były kierowane przez GOPS do domów pomocy społecznej. GOPS ponosił odpłatność za pobyt w domu pomocy społecznej w roku 2012 dla sześciu osób w 2013 roku dla ośmiu osób. W 2014 r. skierowano jedną osobę opłacono pobyt w DPS-ie dziewięciu osobom z mieszkańców gminy. Dane na temat liczby skierowań do DPS-ów oraz liczby osób w nich przebywających przedstawia kolejna tabela.

Tabela 24. Skierowania i pobyt w domach pomocy społecznej w latach 2012-2014

	2012	2013	2014
liczba osób z gminy skierowanych do DPS-ów	2	2	1
liczba osób z gminy przebywających w DPS-ach	6	8	9

Dane Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Mińsku Mazowieckim.

Rodzinom borykającym się z bezradnością w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego GOPS przyznawał pomoc asystenta rodziny. Z takiego wsparcia skorzystało 11 rodzin w 2013 r. i 18 w 2014 r. Szczegółowe dane na ten temat przedstawia poniższa tabela.

Tabela 25. Asystenci rodziny w gminie w latach 2012-2014

	2012	2013	2014
liczba asystentów rodziny	–	1	1
liczba rodzin objętych wsparciem asystenta rodziny	–	11	18

Dane Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Mińsku Mazowieckim.

W ramach szeroko rozumianej pomocy społecznej GOPS w Mińsku Mazowieckim przyznawał ponadto mieszkańcom gminy świadczenia rodzinne, do których należą: zasiłek rodzinny i dodatki do tego zasiłku, świadczenia opiekuńcze w postaci zasiłku pielęgnacyjnego i świadczenia pielęgnacyjnego, specjalnego zasiłku pielęgnacyjnego oraz jednorazowa zapomoga z tytułu urodzenia dziecka. Dane szczegółowe w tym zakresie przedstawiają poniższe tabele.

Tabela 26. Wartość świadczeń rodzinnych przyznanych w gminie w latach 2012-2014

	2012	2013	2014
wartość przyznanych świadczeń rodzinnych	2 620 755 zł	2 665 479 zł	2 506 483 zł

Dane Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Mińsku Mazowieckim.

Tabela 27. Świadczenia rodzinne przyznane w gminie w 2012 r.

rodzaj świadczenia	liczba przyznanych świadczeń	wartość przyznanych świadczeń (zł)
zasiłek rodzinny	13 276	1 164 935
dodatek do zasiłku z tytułu urodzenia dziecka	52	52 000
dodatek do zasiłku z tytułu opieki nad dzieckiem w okresie korzystania z urlopu wychowawczego	681	267 949

dodatek do zasiłku z tytułu samotnego wychowywania dziecka	401	70 010
dodatek do zasiłku z tytułu samotnego wychowywania dziecka i utraty prawa do zasiłku dla bezrobotnych	–	–
dodatek do zasiłku z tytułu kształcenia i rehabilitacji dziecka niepełnosprawnego	352	26 920
dodatek do zasiłku z tytułu rozpoczęcia roku szkolnego	831	83 100
dodatek do zasiłku z tytułu podjęcia przez dziecko nauki w szkole poza miejscem zamieszkania	2 096	108 506
dodatek do zasiłku z tytułu wychowywania dziecka w rodzinie wielodzietnej	2 631	210 480
zasiłek pielęgnacyjny	2 120	324 360
świadczenie pielęgnacyjne	314	161 495
jednorazowa zapomoga z tytułu urodzenia się dziecka	151	151 000

Dane Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Mińsku Mazowieckim.

Tabela 28. Świadczenia rodzinne przyznane w gminie w 2013 r.

rodzaj świadczenia	liczba przyznanych świadczeń	wartość przyznanych świadczeń (zł)
zasiłek rodzinny	12 791	1 267 615
dodatek do zasiłku z tytułu urodzenia dziecka	60	60 000
dodatek do zasiłku z tytułu opieki nad dzieckiem w okresie korzystania z urlopu wychowawczego	564	219 475
dodatek do zasiłku z tytułu samotnego wychowywania dziecka	465	80 970
dodatek do zasiłku z tytułu samotnego wychowywania dziecka i utraty prawa do zasiłku dla bezrobotnych	–	–
dodatek do zasiłku z tytułu kształcenia i rehabilitacji dziecka niepełnosprawnego	347	26 540
dodatek do zasiłku z tytułu rozpoczęcia roku szkolnego	813	81 300
dodatek do zasiłku z tytułu podjęcia przez dziecko nauki w szkole poza miejscem zamieszkania	2 075	107 060
dodatek do zasiłku z tytułu wychowywania dziecka w rodzinie wielodzietnej	2 378	190 240
zasiłek pielęgnacyjny	2 199	336 447
świadczenie pielęgnacyjne	293	164 832
jednorazowa zapomoga z tytułu urodzenia się dziecka	131	131 000

Dane Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Mińsku Mazowieckim.

Tabela 29. Świadczenia rodzinne przyznane w gminie w 2014 r.

rodzaj świadczenia	liczba przyznanych świadczeń	wartość przyznanych świadczeń (zł)
zasiłek rodzinny	11 730	1 168 273
dodatek do zasiłku z tytułu urodzenia dziecka	39	39 000
dodatek do zasiłku z tytułu opieki nad dzieckiem w okresie korzystania z urlopu wychowawczego	317	123 283
dodatek do zasiłku z tytułu samotnego wychowywania dziecka	428	74 680
dodatek do zasiłku z tytułu samotnego wychowywania dziecka i utraty prawa do zasiłku dla bezrobotnych	–	–
dodatek do zasiłku z tytułu kształcenia i rehabilitacji dziecka niepełnosprawnego	310	24 180
dodatek do zasiłku z tytułu rozpoczęcia roku szkolnego	739	73 900
dodatek do zasiłku z tytułu podjęcia przez dziecko nauki w szkole poza miejscem zamieszkania	1 286	97 660
dodatek do zasiłku z tytułu wychowywania dziecka w rodzinie wielodzietnej	2 100	168 000
zasiłek pielęgnacyjny	2 337	357 561
świadczenie pielęgnacyjne	336	248 946
jednorazowa zapomoga z tytułu urodzenia się dziecka	131	131 000

Dane Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Mińsku Mazowieckim.

W latach 2012-2014 wielkość wydatków przeznaczonych na realizację świadczeń rodzinnych zmieniała się, najwyższy poziom osiągając w 2013 r. (2 665 479 zł), najniższy w 2014 r. (2 506 483 zł).

Najczęstszą formą wsparcia w tym zakresie był zasiłek rodzinny, który służy częściowemu pokryciu wydatków na utrzymanie dziecka. Warto zauważyć, iż z roku na rok wyraźnie spadała liczba przyznanych tego typu świadczeń. Istotne formy wsparcia stanowiły również: zasiłek pielęgnacyjny oraz dodatki do zasiłku rodzinnego z tytułu wychowywania dziecka w rodzinie wielodzietnej, z tytułu podjęcia przez dziecko nauki w szkole poza miejscem zamieszkania oraz z tytułu rozpoczęcia roku szkolnego.

Świadczenia alimentacyjne stanowiły kolejną formę wsparcia udzielaną w latach 2012-2014 mieszkańcom gminy przez Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Mińsku Mazowieckim. Ta pomoc finansowa, świadczona zgodnie z ustawą o pomocy osobom uprawnionym do alimentów, jest przyznawana osobie uprawnionej w związku z bezskutecznością egzekucji świadczeń alimentacyjnych do ukończenia przez nią 18. roku życia albo w przypadku, gdy uczy się w szkole wyższej, do ukończenia 25. roku życia, albo

w przypadku posiadania orzeczenia o znacznym stopniu niepełnosprawności – bezterminowo. Dane w tym zakresie przedstawia poniższa tabela.

Tabela 30. Świadczenia alimentacyjne przyznane w gminie w latach 2012-2014

	2012	2013	2014
liczba osób, którym decyzją przyznano świadczenie	90	89	93
liczba przyznanych świadczeń	1 082	1 121	1 116
wielkość wydatków na świadczenia (zł)	386 266 zł	415 294 zł	420 578 zł

Dane Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Mińsku Mazowieckim.

Wartość wydatków na realizację świadczeń alimentacyjnych, które w latach 2012-2014 GOPS wypłacał mieszkańcom gminy, wzrastała systematycznie z roku na rok (od 386 266 zł w 2012 r. poprzez 415 294 zł w 2013 r. do 420 578 zł w 2014 r.).

Ponadto w ramach programu „Pomoc państwa w zakresie dożywiania” GOPS finansował dożywianie dzieci w stołówkach szkolnych. Tą formą pomocy obejmowane były dzieci uczęszczające do przedszkoli, szkół podstawowych, gimnazjów i szkół ponadgimnazjalnych. Ze wsparcia w postaci dożywiania skorzystało: w 2012 r. 271 uczniów, w 2013 r. 275 uczniów, w 2014 r. 223 uczniów. Całkowity koszt wykonania programu wyniósł w 2012 roku 69 386 80 zł, rok później 81 194 86 zł, a w 2014 roku 68 783 40 zł. Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Mińsku Mazowieckim realizował także zadania dotyczące udzielania pomocy materialnej o charakterze socjalnym dla uczniów zamieszkałych na terenie gminy. Świadczenia te zostały wprowadzone w celu zmniejszania różnic w dostępie do edukacji oraz umożliwiania pokonywania barier dostępu do edukacji uczniów znajdujących się w trudnej sytuacji materialnej. W analizowanym okresie GOPS wydawał decyzje administracyjne, na podstawie których wypłacano stypendia i zasiłki szkolne (w 2012 r. 255 decyzji, w 2013 r. 267, w 2014 r. 226).

Pomoc społeczna polega m.in. na prowadzeniu i rozwoju niezbędnej infrastruktury socjalnej. Składają się na nią zarówno jednostki środowiskowe, jak i instytucjonalne. W gminie Mińsk Mazowiecki obok Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej funkcjonują świetlice środowiskowe w Barczącej i Nowych Osinach.

Należy także zaznaczyć, że mieszkańców gminy Mińsk Mazowiecki obejmują również zasięgiem swego działania zlokalizowane w mieście Mińsk Mazowiecki jednostki powiatowe: Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie i Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna. Poniższa tabela przedstawia dane o działalności PCPR-u w odniesieniu do ludności gminy.

Tabela 31. Działalność PCPR-u w odniesieniu do ludności gminy w latach 2012-2014

	2012	2013	2014
liczba dzieci z gminy zgłoszonych do adopcji	11	1	1
liczba dzieci z gminy adoptowanych	0	3	0
liczba dzieci z gminy umieszczonych w rodzinach zastępczych	8	10	10
liczba dzieci z gminy umieszczonych w placówkach opiekuńczo-wychowawczych	0	0	1
liczba dzieci z gminy przebywających w rodzinach zastępczych	16	17	15
liczba dzieci z gminy przebywających w placówkach opiekuńczo-wychowawczych	5	3	3
liczba rodzin zastępczych, które objęły opieką dzieci z gminy	0	0	1
liczba usamodzielnianych dzieci z gminy	3	2	3

Dane Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Mińsku Mazowieckim.

W roku 2013 adoptowano troje dzieci z gminy, natomiast do adopcji zgłoszono 11 dzieci w 2012 r., zaś w latach 2013-2014 po jednym dziecku. W analizowanym okresie w rodzinach zastępczych umieszczono 8 dzieci w 2012 r. oraz po 10 dzieci w latach 2013-2014, natomiast w placówce opiekuńczo-wychowawczej zostało umieszczone jedno dziecko w 2014 r.

W latach 2012-2014 w rodzinach zastępczych przebywało odpowiednio: 16, 17 i 15 dzieci, natomiast w rodzinie zastępczej pozostawało w 2014 r. jedno dziecko z gminy. Opieką w placówkach opiekuńczo-wychowawczych objęto w latach 2012-2014 odpowiednio: 5, 3 i 3 dzieci.

Warto dodać, iż w analizowanym okresie usamodzielniono 8 pochodzących z gminy wychowanków rodzin zastępczych i placówek opiekuńczo-wychowawczych (3 w 2012 r., 2 w 2013 r. i 3 w 2014 r.).

Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna w Mińsku Mazowieckim obejmowała różnymi formami pomocy dzieci, młodzież, rodziców oraz nauczycieli z terenu gminy, oferując wspomaganie rozwoju i efektywności uczenia się dzieci i młodzieży, pomoc uczniom w wyborze kierunku kształcenia i zawodu oraz udzielając pomocy psychologicznej, pedagogicznej i logopedycznej. Poradnia nie dysponuje szczegółowymi danymi dotyczącymi udzielanej pomocy w odniesieniu do ludności gminy.

Mieszkańcy gminy Mińsk Mazowiecki mogą również korzystać z oferty innych jednostek wsparcia działających na terenie powiatu mińskiego. Wykaz tych jednostek przedstawia poniższa tabela.

Tabela 32. Jednostki wsparcia działające na terenie powiatu mińskiego

nazwa i adres instytucji	kategoria klienta
Powiatowy Zespół do spraw Orzekania o Stopniu Niepełnosprawności w Mińsku Mazowieckim, ul. Konstytucji 3. Maja 16, 05-300 Mińsk Mazowiecki	osoby niepełnosprawne
Poradnia Zdrowia Psychicznego w Mińsku Mazowieckim, ul. Kościuszki 9, 05-300 Mińsk Mazowiecki	osoby uzależnione od alkoholu, narkotyków
Ośrodek Interwencji Kryzysowej i Hostel Caritas Diecezji Warszawsko-Praskiej, ul. Graniczna 18, 05-300 Mińsk Mazowiecki	osoby doznające przemocy w rodzinie
Powiatowy Środowiskowy Dom Samopomocy w Mińsku Mazowieckim, ul. Sosnkowskiego 43, 05-300 Mińsk Mazowiecki	osoby niepełnosprawne intelektualnie
Środowiskowy Dom Samopomocy Caritas Diecezji Warszawsko-Praskiej, ul. Kościelna 18, 05-300 Mińsk Mazowiecki	osoby dorosłe niepełnosprawne intelektualnie
Dom Pomocy Społecznej św. Jana, Mienia 94, 05-319 Ceglów	osoby przewlekłe, somatycznie chore
Dom Pomocy Społecznej „Jedlina”, Mienia 300, 05-319 Ceglów	osoby dorosłe niepełnosprawne intelektualnie
Dom Pomocy Społecznej, Kąty 22, 05-332 Siennica	dzieci i młodzież niepełnosprawne intelektualnie
Świetlica Środowiskowa z elementami socjoterapii im. św. Franciszka z Asyżu „Słoneczko” Caritas Diecezji Warszawsko-Praskiej w Mińsku Mazowieckim, ul. Kościelna 18, 05-300 Mińsk Mazowiecki	dzieci i młodzież w wieku 6-15 lat
Warsztaty Terapii Zajęciowej „Caritas” Diecezji Warszawsko-Praskiej w Mińsku Mazowieckim, ul. Wyszyńskiego 58, 05-300 Mińsk Mazowiecki	osoby niepełnosprawne
Dom Dziecka w Falbogach, Falbogi 33, 05-310 Kałuszyn	dzieci całkowicie lub częściowo pozbawione opieki rodzicielskiej w wieku 7-18 lat
Dom Dziecka im. Matki Weroniki w Siennicy, ul. Szkolna 2a, 05-332 Siennica	dziewczęta całkowicie lub częściowo pozbawione opieki rodzicielskiej
Schronisko dla Bezdomnych Mężczyzn Stowarzyszenie Pomocna Dłoń, ul. Hipolitowska, 121a, 05-074 Halinów	osoby bezdomne

Dane Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Mińsku Mazowieckim.

12. SEKTOR POZARZĄDOWY

Organizacje pozarządowe są przejawem społeczeństwa obywatelskiego, jedną z form aktywności społecznej. Odgrywają ważną rolę nie tylko w konsolidacji lokalnej społeczności, organizacyjnym wzmacnianiu władz lokalnych, lecz również zwiększają szanse rozwoju. Dobrze zorganizowane środowisko może sprzyjać aktywizowaniu nie tylko pojedynczych osób i marginalizowanych grup społecznych, ale także ich lokalnego otoczenia, sprzyja

budowaniu samowystarczalności społeczności lokalnych poprzez uruchomienie i wykorzystanie ich zasobów.

W 2014 roku na terenie gminy Mińsk Mazowiecki funkcjonowały 33 organizacje pozarządowe. Samorząd gminy, w oparciu o akt prawa miejscowego (Program współpracy Gminy Mińsk Mazowiecki z organizacjami pozarządowymi oraz innymi uprawnionymi podmiotami prowadzącymi działalność pożytku publicznego), podejmował z nimi współpracę, która przybierała formę wsparcia rzeczowego organizacji. Poniższa tabela przedstawia dane szczegółowe na temat sektora pozarządowego funkcjonującego w gminie.

Tabela 33. Organizacje pozarządowe w gminie w 2014 roku

lp.	nazwa organizacji	adres
1.	Stowarzyszenie „Koniczynka” działające na rzecz dzieci z niepełnosprawnością umysłową	Ignaców 8, 05-300 Mińsk Mazowiecki
2.	Stowarzyszenie na rzecz Dzieci Upośledzonych Umysłowo „Dzieciom Radość”	Ignaców 8, 05-300 Mińsk Mazowiecki
3.	Parafialny Klub Sportowy „Gabriel” w Zamieniu	ul. Kościelna 24, Zamienie, 05-300 Mińsk Mazowiecki
4.	Parafialno-Uczniowski Klub Sportowy „Mewa” w Stojadłach	Stojadła, 05-300 Mińsk Mazowiecki
5.	Uczniowski Klub Sportowy „Iskierka” przy Szkole Podstawowej w Stojadłach	ul. Południowa 20, Stojadły, 05-300 Mińsk Mazowiecki
6.	Uczniowski Klub Sportowy „Janów” przy Szkole Podstawowej im. ks. Antoniego Tyszki w Janowie	ul. Strażacka 18, Janów, 05-300 Mińsk Mazowiecki
7.	Uczniowski Klub Sportowy przy Gimnazjum im. Rodziny Sażyńskich w Starej Niedziałce	ul. Mazowiecka 154, Stara Niedziałka, 05-300 Mińsk Mazowiecki
8.	Uczniowski Klub Sportowy „Osy” przy Szkole Podstawowej im. Marii Kownackiej w Starej Niedziałce	ul. Mazowiecka 154, Stara Niedziałka, 05-300 Mińsk Mazowiecki
9.	Uczniowski Klub Sportowy „Start” w Zamieniu	Zamienie, 05-300 Mińsk Mazowiecki
10.	Uczniowski Klub Sportowy „Irys”	Brzoze, ul. Szkolna, 05-300 Mińsk Mazowiecki
11.	Uczniowski Klub Sportowy przy Zespole Szkół w Hucie Mińskiej z siedzibą w Cielechowie	Cielechowizna 1a, 05-300 Mińsk Mazowiecki
12.	Uczniowski Klub Sportowy „Marianka”	Marianka, 05-300 Mińsk Mazowiecki
13.	Gminny Klub Sportowy „Diagram”	ul. św. Józefa, Nowe Osiny, 05-300 Mińsk Mazowiecki
14.	Klub Sportowy „Dragon” w Nowych Osinach	ul. Miodowa 36, Nowe Osiny, 05-300 Mińsk Mazowiecki
15.	Klub Sportowy „KS – Activum Sports”	ul. Wspólna 109, Maliszew, 05-300 Mińsk Mazowiecki
16.	Klub Sportowy „Pogoń”	Zamienie, 05-300 Mińsk Mazowiecki
17.	Klub Sportowy „Strażak”	Stara Niedziałka, 05-300 Mińsk Mazowiecki
18.	Klub Sportowy „Stojadła Team”	Stojadła, 05-300 Mińsk Mazowiecki
19.	LZS „Burza”	Janów, 05-300 Mińsk Mazowiecki

20.	LZS „Herkules”	Nowe Osiny, 05-300 Mińsk Mazowiecki
21.	LZS „Królewiec”	Królewiec, 05-300 Mińsk Mazowiecki
22.	LZS „Świt”	Barcząca, 05-300 Mińsk Mazowiecki
23.	LZS „Tygrys”	Huta Mińska, 05-300 Mińsk Mazowiecki
24.	Klub Sportowy Ochotniczej Straży Pożarnej Burza Brzózce	ul. Strażacka 2, Brzózce, 05-300 Mińsk Mazowiecki
25.	Ochotnicza Straż Pożarna w Brzózce	ul. Strażacka 2, Brzózce 05-300 Mińsk Mazowiecki
26.	Ochotnicza Straż Pożarna w Dłużce	Dłużka 100, 05-300 Mińsk Mazowiecki
27.	Ochotnicza Straż Pożarna w Janowie	ul. Strażacka 5, Janów, 05-300 Mińsk Mazowiecki
28.	Ochotnicza Straż Pożarna w Królewcu	ul. Wspólna 116, Królewiec, 05-300 Mińsk Mazowiecki
29.	Ochotnicza Straż Pożarna w Starej Niedziałce	ul. Strażacka 4, Stara Niedziałka, 05-300 Mińsk Mazowiecki
30.	Ochotnicza Straż Pożarna w Stojadłach	ul. Strażacka 3, Stojadła 05-300 Mińsk Mazowiecki
31.	Ochotnicza Straż Pożarna w Targówce	ul. Mazowiecka 39, Targówka, 05-300 Mińsk Mazowiecki
32.	Ochotnicza Straż Pożarna w Zamieniu	ul. Osiedlowa 1, Zamienie, 05-300 Mińsk Mazowiecki
33.	Stowarzyszenie Miłosierdzia Św. Wincentego a'Paulo w Ignacowie	Ignaców 11, 05-300 Mińsk Mazowiecki

Dane Urzędu Gminy Mińsk Mazowiecki.

W 2014 roku w gminie funkcjonowało 7 parafii Kościoła rzymskokatolickiego. Dane na ich temat zawiera poniższa tabela.

Tabela 34. Parafie Kościoła rzymskokatolickiego w gminie w 2014 roku

lp.	nazwa	adres
1.	Parafia p.w. Miłosierdzia Bożego	Żuków 13a, 05-300 Mińsk Mazowiecki
2.	Parafia p.w. Matki Bożej Nieustającej Pomocy	ul. Nowa 1, Huta Mińska, 05-300 Mińsk Mazowiecki
3.	Parafia p.w. Zwiastowania Pańskiego	ul. Kościelna 24, Zamienie, 05-300 Mińsk Mazowiecki
4.	Parafia p.w. Św. Antoniego z Padwy	Ignaców 11, 05-300 Mińsk Mazowiecki
5.	Parafia p.w. Matki Bożej Dobrej Rady	ul. Mazowiecka 59, Wólka Mińska, 05-300 Mińsk Mazowiecki
6.	Parafia p.w. Matki Bożej z Guadalupe	ul. Mazowiecka 33, Budy Barczańskie, 05-300 Mińsk Mazowiecki
7.	Parafia p.w. Matki Boskiej Jasnogórskiej	ul. Kościelna 20, Królewiec, 05-300 Mińsk Mazowiecki

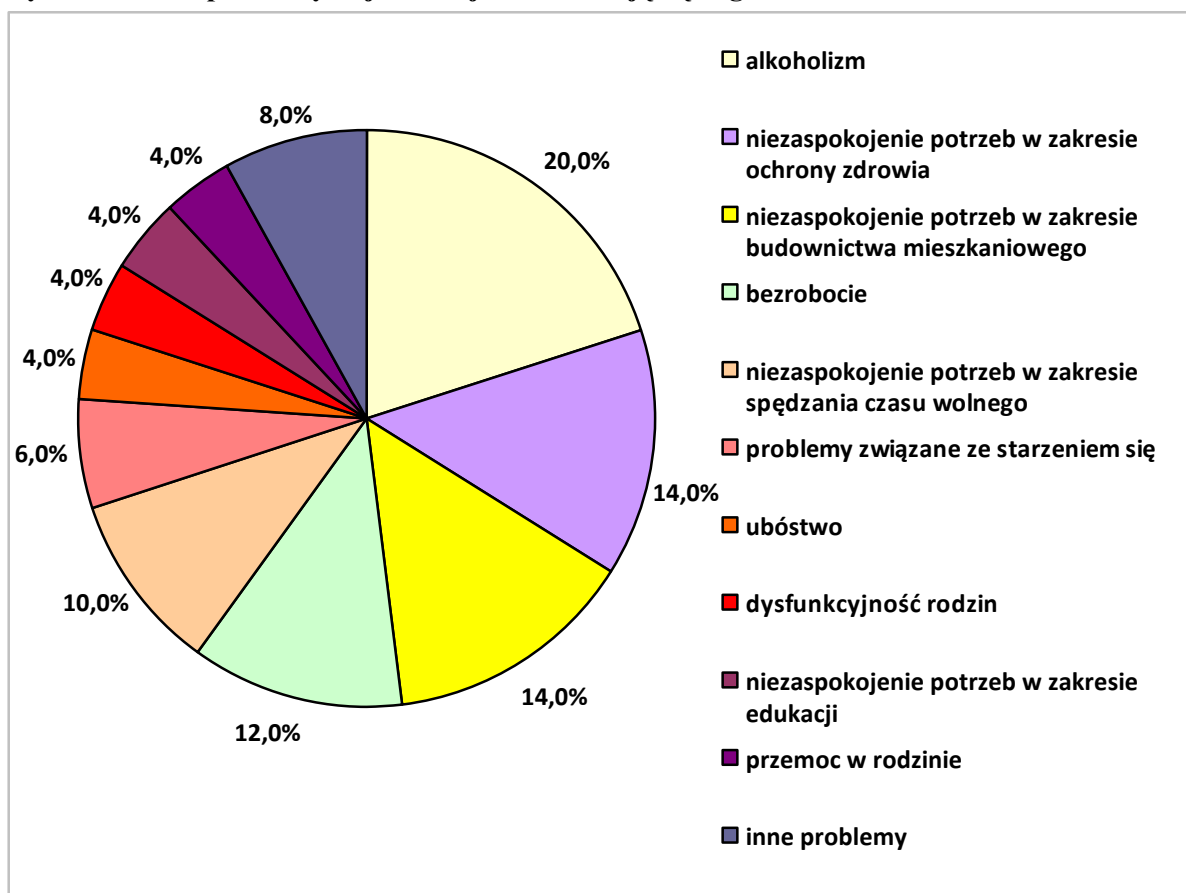
Dane Urzędu Gminy Mińsk Mazowiecki.

13. PROBLEMY SPOŁECZNE W OPINII ŚRODOWISKA LOKALNEGO

Ważnym elementem każdego postępowania diagnostycznego są badania, których celem jest poznanie opinii środowiska lokalnego na temat przedmiotu diagnozy. W ramach diagnozy problemów społecznych gminy Mińsk Mazowiecki badania takie zostały przeprowadzone przy zastosowaniu ankiety rozesłanej do osób mających wpływ na kształt lokalnej polityki społecznej (m.in. radnych, pracowników Urzędu Gminy, członków komisji rozwiązywania problemów alkoholowych, przedstawicieli placówek oświatowo-wychowawczych, kulturalnych, pomocy społecznej, służby zdrowia, Policji, organizacji pozarządowych, kościoła) oraz mieszkańców gminy. Do analizy przedłożono w sumie 17 wypełnionych anonimowo ankiet, w których badani odnieśli się do wybranych zagadnień.

Uczestników badania poproszono o wskazanie problemów, które najbardziej uwidaczniają się w gminie. Rozkład odpowiedzi ilustruje poniższy wykres.

Wykres 8. Jakie problemy najbardziej uwidaczniają się w gminie?

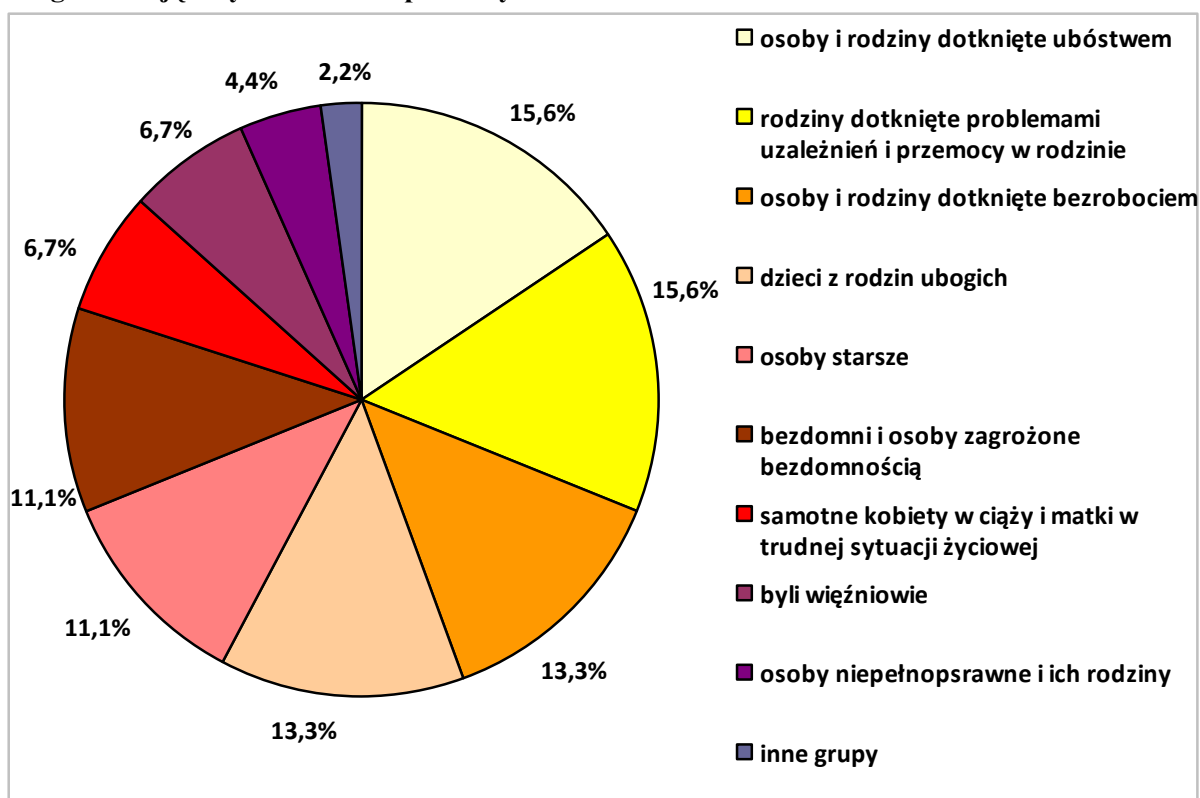
Dane z badań ankietowych przeprowadzonych w środowisku lokalnym.

Wśród problemów, które najbardziej uwidaczniają się w gminie, respondenci najczęściej wskazywali alkoholizm (20%) oraz niezaspokojenie potrzeb w zakresie ochrony zdrowia i budownictwa mieszkaniowego (po 14%).

Duże grupy ankietowanych zwróciły uwagę na bezrobocie (12%), niezaspokojenie potrzeb w zakresie spędzania czasu wolnego (10%) i problemy związane ze starzeniem się (6%).

Odpowiadając na następne pytanie, ankietowani podali kategorie osób i grup, które są najbardziej zagrożone marginalizacją i wykluczeniem społecznym. Rozkład odpowiedzi ilustruje kolejny wykres.

Wykres 9. Jakie osoby, rodziny, grupy mieszkańców gminy są najbardziej zagrożone marginalizacją i wykluczeniem społecznym?

Dane z badań ankietowych przeprowadzonych w środowisku lokalnym.

Według badanych grupami najbardziej zagrożonymi marginalizacją i wykluczeniem społecznym są osoby i rodziny dotknięte ubóstwem oraz rodziny dotknięte problemami uzależnień i przemocy w rodzinie (po 15,6%).

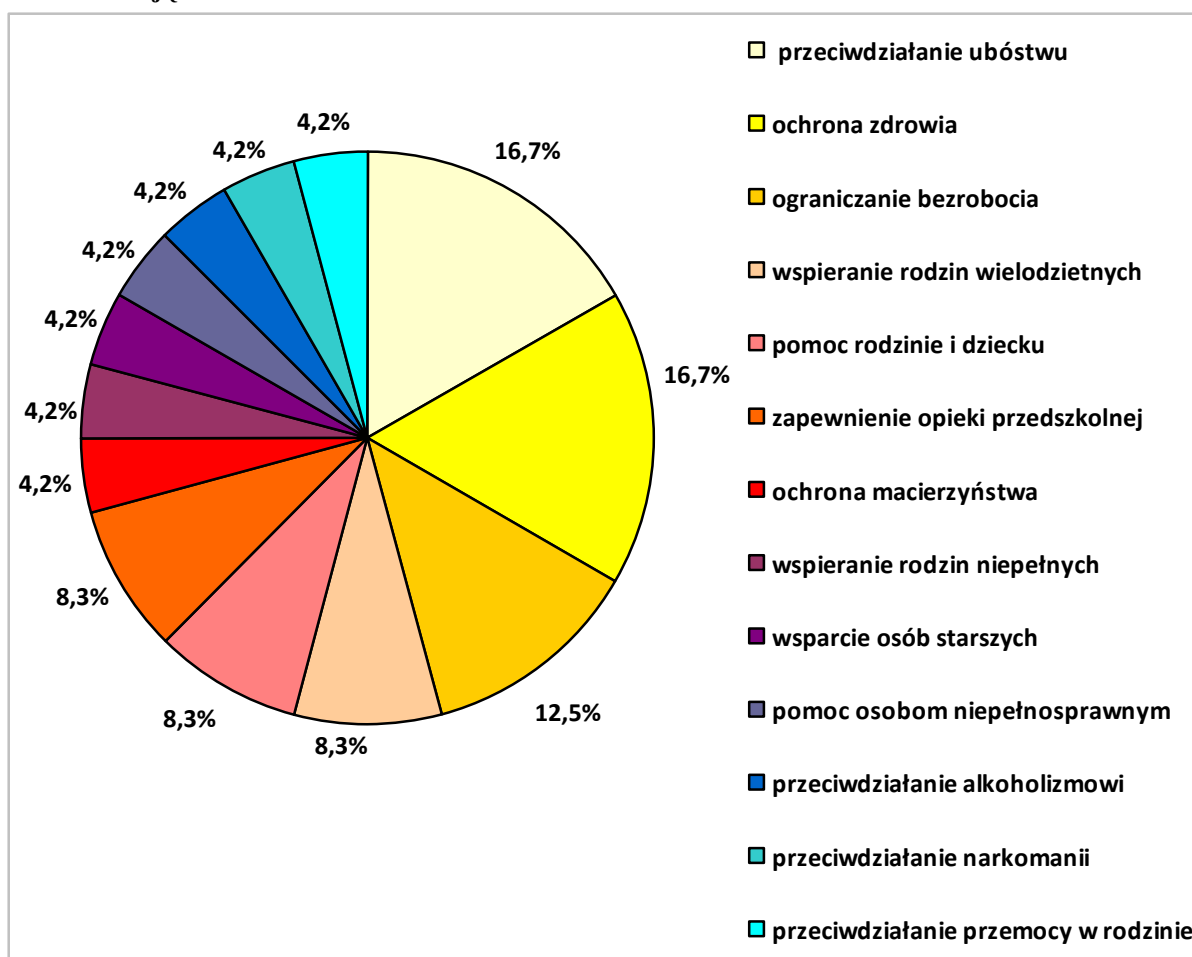
Liczne grono wśród ankietowanych stanowili również ci, którzy wskazali na osoby i rodziny dotknięte bezrobociem oraz dzieci z rodzin ubogich (po 13,3%).

Do często wskazywanych kategorii osób i grup zagrożonych marginalizacją i wykluczeniem społecznym zaliczono również osoby starsze oraz bezdomnych i osoby zagrożone bezdomnością.

Rzadziej wskazywano samotne kobiety w ciąży i matki w trudnej sytuacji życiowej, byłych więźniów powracających z zakładów karnych oraz osoby niepełnosprawne i ich rodziny.

W kolejnym pytaniu poproszono badanych o wskazanie obszarów, w których oferta pomocy świadczonej osobom i rodzinom dotkniętym problemami społecznymi w gminie jest najbardziej niezadowolająca. Rozkład odpowiedzi ilustruje poniższy wykres.

Wykres 10. W jakim obszarze oferta pomocy świadczonej w gminie jest najbardziej niezadowolająca?

Dane z badań ankietowych przeprowadzonych w środowisku lokalnym.

W opinii ankietowanych oferta pomocy świadczonej osobom i rodzinom dotkniętym problemami społecznymi w gminie jest najmniej zadowolająca przede wszystkim w takich obszarach, jak: przeciwdziałanie ubóstwu i ochrona zdrowia (po 16,7%), ograniczanie bezrobocia (12,5%), wspieranie rodzin wielodzietnych, pomoc rodzinie i dziecku oraz

zapewnienie opieki przedszkolnej (po 8,3%), a także ochrona macierzyństwa, wspieranie rodzin niepełnych i osób starszych, pomoc osobom niepełnosprawnym oraz przeciwdziałanie alkoholizmowi, narkomanii i przemocy w rodzinie (po 4,2%).

Co zrobić, by poprawić w gminie sytuację osób i rodzin dotkniętych problemami społecznymi?

W ankiecie znalazło się również pytanie pozwalające badanym wskazać działania, jakie należałoby podjąć w gminie w celu poprawy sytuacji osób i rodzin dotkniętych problemami społecznymi. Odpowiadając na nie, ankietowani podkreślali rolę właściwie zorganizowanej i przemyślanej pomocy rodzinom znajdującym się w trudnej sytuacji życiowej, wskazując na konieczność lepszego rozpoznania problemów rodzin oraz docierania z ofertą pomocy do wszystkich potrzebujących. Według respondentów istotne jest udzielanie pomocy w postaci wsparcia materialnego oraz poradnictwa, zwłaszcza psychologicznego i pedagogicznego. Szczególny nacisk położono na aktywizację zawodową poprzez organizowanie kursów i szkoleń umożliwiających przekwalifikowanie lub rozpoczęcie własnej działalności gospodarczej.

Podmioty mogące przyczynić się do zniwelowania problemów społecznych w gminie

Podczas badań ankietowych respondenci identyfikowali także instytucje i organizacje działające w gminie bądź obejmujące zasięgiem działania jego mieszkańców, które mogą w największym stopniu przyczynić się do zniwelowania lokalnych problemów społecznych. W pierwszej kolejności zaliczono do nich: Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej, placówki oświatowe, instytucje kultury, Policję, samorząd gminny, sołtysów, Poradnię Psychologiczno-Pedagogiczną, Powiatowy Urząd Pracy oraz placówki służby zdrowia.

14. BEZROBOCIE

Problemy na rynku pracy, objawiające się niedostateczną liczbą miejsc pracy, prowadzą do obniżenia standardu życia ludności. Długotrwałe pozostawanie bez zatrudnienia ogranicza szanse na podjęcie pracy, przyczynia się do ubożenia ludności, a nawet prowadzi do wykluczenia społecznego.

Według danych Powiatowego Urzędu Pracy w Mińsku Mazowieckim, w latach 2012-2014 liczba osób bezrobotnych w gminie ulegała wahaniom: od 603 osób na koniec 2012

roku poprzez 670 osób na koniec roku następnego do 612 osób na koniec roku 2014. Jednocześnie wahał się także udział bezrobotnych w liczbie ludności gminy w wieku produkcyjnym. Wśród osób pozostających bez pracy większość stanowili mężczyźni, których liczba na koniec kolejnych lat wyniosła: 329, 356, 323. Dane w tym zakresie przedstawia kolejna tabela.

Tabela 35. Bezrobotni w gminie i ich udział w liczbie ludności gminy w wieku produkcyjnym w latach 2012-2014

	2012	2013	2014
liczba bezrobotnych w gminie	603	670	612
udział bezrobotnych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym	6,54%	7,13%	6,49%
liczba bezrobotnych kobiet w gminie	274	312	289
udział kobiet w liczbie bezrobotnych	45,44%	46,57%	47,22%
liczba bezrobotnych mężczyzn w gminie	329	356	323
udział mężczyzn w liczbie bezrobotnych	54,56%	53,13%	52,78%

Dane Powiatowego Urzędu Pracy w Mińsku Mazowieckim

Uzupełnienie powyższych danych stanowią przedstawione w kolejnej tabeli informacje na temat stopy bezrobocia, jaką odnotowano w latach 2012-2014 w powiecie mińskim, województwie mazowieckim i w kraju.

Tabela 36. Stopa bezrobocia w powiecie, województwie i w kraju w latach 2012-2014

	2012	2013	2014
stopa bezrobocia w powiecie mińskim	11,2%	12,4%	10,7%
stopa bezrobocia w województwie mazowieckim	10,7%	11,1%	9,8%
stopa bezrobocia w kraju	13,4%	13,4%	11,5%

Dane Głównego Urzędu Statystycznego.

W latach 2012-2014 powiat miński charakteryzował się wyższą, w stosunku do województwa mazowieckiego, stopą bezrobocia, choć stale była ona nieco niższa niż w skali całego kraju. Zarówno w powiecie, jak i w województwie poziom bezrobocia w rozpatrywanym okresie ulegał wahaniom.

Dla scharakteryzowania problemu bezrobocia w gminie ważna jest analiza danych dotyczących podziału bezrobotnych według wieku, czasu pozostawania bez pracy, stażu pracy i wykształcenia. Dane szczegółowe w tym zakresie na koniec 2014 roku przedstawia poniższa tabela.

Tabela 37. Bezrobotni w gminie na koniec 2014 roku według wieku, czasu pozostawania bez pracy, stażu pracy i wykształcenia

wiek	liczba bezrobotnych		udział kobiet (w %)
	ogółem	kobiet	
18-24 lata	117	59	50,43
25-34 lata	159	80	50,31
35-44 lata	101	57	56,44
45-54 lata	117	53	45,30
55-59 lat	85	37	43,53
60 lat i więcej	33	3	9,09
czas pozostawania bez pracy	liczba bezrobotnych		udział kobiet (w %)
	ogółem	kobiet	
do 1 miesiąca	47	13	27,66
1-3 miesiące	105	49	46,67
3-6 miesięcy	113	50	44,25
6-12 miesięcy	112	48	42,86
12-24 miesiące	121	68	56,20
powyżej 24 miesięcy	114	61	53,51
staż pracy	liczba bezrobotnych		udział kobiet (w %)
	ogółem	kobiet	
bez stażu	101	47	46,53
do 1 roku	73	43	58,90
1-5 lat	107	50	46,73
5-10 lat	107	46	42,99
10-20 lat	97	49	50,52
20-30 lat	89	40	44,94
30 lat i więcej	38	14	36,84
wykształcenie	liczba bezrobotnych		udział kobiet (w %)
	ogółem	kobiet	
wyższe	58	45	77,59
policealne i średnie zawodowe	151	81	53,64
średnie ogólnokształcące	64	43	67,19
zasadnicze zawodowe	174	67	38,51
gimnazjalne i niższe	165	53	32,12

Dane Powiatowego Urzędu Pracy w Mińsku Mazowieckim.

Na koniec 2014 roku wśród bezrobotnych w gminie największe grupy stanowiły osoby w wieku 25-34 lata (159 osób) oraz 18-24 lata i 45-54 lata (po 117 osób), osoby pozostające bez zatrudnienia od 12 do 24 miesięcy (121 osób) lub powyżej 24 miesięcy (114 osób), osoby ze stażem pracy od 1 roku do 5 lat i od 5 lat do 10 lat (po 107 osób), osoby bez

żadnego stażu pracy (101 osób), a także osoby z wykształceniem zasadniczym zawodowym (174 osoby) lub gimnazjalnym i niższym (165 osób).

Liczne grupy wśród będących bez zatrudnienia stanowiły również osoby w wieku 35-44 lata (101 osób), osoby pozostające bez pracy od 3 do 6 miesięcy (113 osób), od 6 do 12 miesięcy (112 osób) i od 1 do 3 miesięcy (105 osób), osoby ze stażem pracy od 10 do 20 lat (97 osób) i ze stażem pracy od 20 do 30 lat (89 osób) oraz osoby z wykształceniem policealnym i średnim zawodowym (151 osób).

Największy udział kobiet w ogóle bezrobotnych odnotowano wśród osób w wieku 35-44 lata (56,44%), 18-24 lata (50,43%) i 25-34 lata (50,31%), osób pozostających bez pracy długotrwale od 12 do 24 miesięcy (56,20%) i powyżej 24 miesięcy (53,51%), osób ze stażem pracy do jednego roku (58,90%) i ze stażem pracy od 10 lat do 20 lat (50,52%) oraz osób z wykształceniem wyższym (77,59%) lub średnim ogólnokształcącym (67,19%).

Z powyższych danych wynika, że programami aktywizującymi osoby bezrobotne z gminy należy objąć przede wszystkim osoby z krótkim stażem pracy lub bez stażu pracy, którym powinno się zapewnić możliwość poszerzenia doświadczenia zawodowego lub podjęcia pierwszej pracy. Nie należy również zapominać o osobach mających za sobą kilkanaście lat pracy, którym powinno się zapewnić możliwość przekwalifikowania, aby wzmocnić ich konkurencyjność na rynku pracy.

Ze względu na to, że problem bezrobocia w gminie w największym stopniu osiągały osoby z wykształceniem zasadniczym zawodowym oraz gimnazjalnym i niższym, warto nadal zachęcać młodzież do zdobywania wykształcenia, natomiast w przypadku osób pozostających na rynku pracy bez zatrudnienia, szczególny nacisk należy położyć na dokończanie oraz podniesienie lub zmianę kwalifikacji zawodowych.

Analizując sytuację na rynku pracy, warto pamiętać, że w powiecie mińskim wskaźniki dotyczące stopy bezrobocia od lat rejestrowane są na poziomach wyższych niż w skali całego województwa mazowieckiego.

Brak zatrudnienia jest więc na tym terenie jednym z najpoważniejszych problemów społecznych. Nie należy przy tym zapominać, że pozostawanie bez pracy prowadzi do powstawania kolejnych problemów, wśród których bardzo dotkliwie odczuwanym przez doświadczonych nim osoby i rodziny jest radykalne obniżenie statusu materialnego. Może to być powodem rozlicznych dysfunkcji, ograniczania udziału w życiu społecznym, utraty możliwości realizowania planów życiowych i rozwoju.

Sytuacja ta wymaga szczególnej uwagi ze strony instytucji pomocowych i służb społecznych, przed którymi stoi niezwykle trudne zadanie w zakresie niwelowania skutków bezrobocia.

15. BEZDOMNOŚĆ

Bezdomność jest problemem społecznym charakteryzującym się brakiem stałego miejsca zamieszkania. Wiąże się ze zmianami demograficznymi i ruchliwością społeczną, z recesją gospodarczą, bezrobociem, ubóstwem, kryzysem polityki mieszkaniowej i wzrostem cen mieszkań oraz dysfunkcjonalnością instytucji opiekuńczo-resocjalizacyjnych i karnych zaniedbujących obowiązki opieki następczej.

Do głównych przyczyn bezdomności o charakterze społecznym i patologicznym należą: likwidacja państwowych zakładów pracy, a wraz z nimi hoteli robotniczych, brak miejsc w szpitalach, zakładach opiekuńczych, domach pomocy społecznej, brak dostatecznej opieki nad wychowankami domów dziecka kończącymi 18 lat, brak ośrodków dla nosicieli wirusa HIV, zaległości w opłatach czynszowych prowadzące do eksmisji, a także alkoholizm, przestępczość, odrzucenie lub brak opieki ze strony najbliższych, rozwód lub trwały rozpad innych więzi formalnych lub nieformalnych, prostytutka kobiet, przemoc w rodzinie oraz świadomy wybór innego sposobu życia i odrzucenie powszechnie uznawanego systemu wartości.

Osobami bezdomnymi, obok tych, które są nimi z wyboru, najczęściej stają się ludzie w starszym wieku, matki z nieletnimi dziećmi, rodziny pełne nieposiadające środków finansowych na opłacenie mieszkania oraz osoby, które opuściły zakłady karne.

Bezdomność w gminie Mińsk Mazowiecki nie jest problemem, utrzymuje się na niewielkim poziomie i wykazuje tendencję zmienną, o czym świadczy wahająca się liczba osób, którym przyznano wsparcie z powodu bezdomności w latach 2012-2014.

Pomoc osobom bezdomnym i zagrożonym bezdomnością z terenu gminy świadczy Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Mińsku Mazowieckim. Przede wszystkim poprzez zapewnienie schronienia oraz w formie wsparcia rzeczowego (odzież, posiłek). Jak już wspomniano wyżej, w analizowanym okresie wahała się liczba osób objętych wsparciem z powodu bezdomności (5 w 2012 r., 7 w 2013 r., 5 w 2014 r.).

16. PROBLEMY UZALEŻNIEŃ I PRZEMOCY W RODZINIE

Alkoholizm, narkomania i przemoc w rodzinie należą do najpoważniejszych problemów społecznych. Zjawiska te powodują szkody we wszystkich sferach życia człowieka, mając istotny wpływ zarówno na poczucie bezpieczeństwa społecznego, jak również na ogólny stan zdrowia, zdolność do konkurencji na coraz bardziej wymagającym rynku pracy oraz relacje rodzinne i międzyludzkie.

Do przyczyn popadania w alkoholizm można zaliczyć uwarunkowania społeczne, nieprawidłowe wzorce rodzinne, brak celów życiowych, utratę zatrudnienia, natomiast narkomanii sprzyjają powszechność i dostępność środków odurzających, panująca moda na ich zażywanie oraz fakt, że narkotyki często są traktowane jako ucieczka od codzienności, środek obronny przed trudnościami, sposób na rozładowanie stresu i konfliktów oraz poszukiwanie nowych wrażeń i doznań.

Przemoc w rodzinie jest z kolei patologią mającą w wielu przypadkach swoje źródło w ubóstwie i uzależnieniach. Jej ofiarami są osoby słabe fizycznie, psychicznie, o niskim poczuciu własnej wartości, zależne w jakiś sposób od sprawcy. Na ogół należą do nich kobiety i dzieci, rzadziej osoby niepełnosprawne, starsze i chore.

Liczba osób uzależnionych od alkoholu i narkotyków oraz dotkniętych, z powodu ich nadużywania, problemem przemocy w rodzinie jest trudna do ustalenia. Dane szacunkowe przedstawione w tym zakresie przez Państwową Agencję Rozwiązywania Problemów Alkoholowych zawiera kolejna tabela.

Tabela 38. Populacje osób, u których występują różne kategorie problemów alkoholowych

		w Polsce	w 100-tys. mieście	w 25-tys. mieście	w 10-tys. gminie
liczba osób uzależnionych od alkoholu	ok. 2% populacji	ok. 800 tys.	ok. 2.000 osób	ok. 500 osób	ok. 200 osób
dorośli żyjący w otoczeniu alkoholika (współmałżonkowie, rodzice)	ok. 4% populacji	ok. 1,5 mln	ok. 4.000 osób	ok. 1.000 osób	ok. 400 osób
dzieci wychowujące się w rodzinach alkoholików	ok. 4% populacji	ok. 1,5 mln	ok. 4.000 osób	ok. 1.000 osób	ok. 400 osób
osoby pijące szkodliwie	5-7% populacji	2-2,5 mln	5.000-7.000 osób	1.250-1.750 osób	ok. 500-700 osób
ofiary przemocy domowej w rodzinach z problemem alkoholowym	2/3 osób dorosłych oraz 2/3 dzieci z tych rodzin	razem ok. 2 mln osób: dorosłych i dzieci	ok. 5.300 osób: dorosłych i dzieci	ok. 1.330 osób: dorosłych i dzieci	ok. 530 osób: dorosłych i dzieci

Dane szacunkowe Państwowej Agencji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.

Skuteczne przeciwdziałanie problemom uzależnień i przemocy w rodzinie oraz eliminacja ich niekorzystnego wpływu na społeczeństwo wymaga prowadzenia działań związanych z profilaktyką wspomnianych problemów i ich rozwiązywaniem oraz integracji społecznej osób nimi dotkniętych.

Na szczepku gminy działania te wyznaczane są w ramach gminnych programów profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych, przeciwdziałania narkomanii, a także przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz ochrony ofiar przemocy w rodzinie, a ich inicjowanie należy do Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Zespołu Interdyscyplinarnego ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie.

Poniższa tabela przedstawia dane dotyczące środków finansowych przeznaczonych na profilaktykę i rozwiązywanie problemów uzależnień oraz przemocy w rodzinie w gminie Mińsk Mazowiecki w latach 2012-2014.

Tabela 39. Środki finansowe przeznaczone w gminie w latach 2012-2014 na profilaktykę i rozwiązywanie problemów uzależnień oraz przemocy w rodzinie

wielkość wydatków	2012	2013	2014
na profilaktykę i rozwiązywanie problemów alkoholowych	283 000	279 216	332 637
na przeciwdziałanie narkomanii	6 968	7 000	5 000
na przeciwdziałanie przemocy w rodzinie	0	0	0
razem	289 968	286 216	337 637

Dane Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Mińsku Mazowieckim.

W latach 2012-2014 wysokość kwot przeznaczanych na walkę z alkoholizmem ulegała wahaniom, podobnie zmieniały się kwoty przeznaczone na przeciwdziałanie narkomanii. W analizowanym okresie w budżecie gminy nie uwzględniono osobnych środków mających służyć działaniom ograniczającym przemoc w rodzinie.

Jak wspomniano powyżej, ważną rolę w procesie przeciwdziałania uzależnieniom i przemocy w rodzinie odgrywa Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych. Wybrane dane dotyczące działalności GKRPA w gminie Mińsk Mazowiecki oraz lokalnego rynku napojów alkoholowych przedstawia poniższa tabela.

Tabela 40. Lokalny rynek napojów alkoholowych oraz działalność GKRPA w latach 2012-2014 w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów uzależnień w gminie

	2012	2013	2014
liczba punktów sprzedaży napojów alkoholowych w gminie	47	46	51
liczba przeprowadzonych kontroli punktów sprzedaży napojów alkoholowych	24	28	26
liczba wydanych zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych	14	13	14
liczba decyzji podjętych w sprawie cofnięcia zezwolenia na sprzedaż napojów alkoholowych	0	0	0
liczba pozytywnych opinii GKRPA w sprawie wydania zezwolenia na sprzedaż napojów alkoholowych	14	13	14
liczba negatywnych opinii GKRPA w sprawie wydania zezwolenia na sprzedaż napojów alkoholowych	0	0	0
liczba osób, z którymi GKRPA przeprowadziła rozmowy interwencyjno-motywujące w związku z nadużywaniem alkoholu	62	81	75
liczba osób uzależnionych od alkoholu, wobec których GKRPA wystąpiła do sądu z wnioskiem o zobowiązanie do podjęcia leczenia odwykowego	5	6	12
liczba osób dotkniętych przemocą w rodzinie, z którymi kontaktowali się członkowie GKRPA	0	3	5
liczba sprawców przemocy w rodzinie, których GKRPA skierowała na terapię	0	0	0
liczba sprawców przemocy w rodzinie, przeciwko którym GKRPA złożyła zawiadomienie do prokuratury o popełnieniu przestępstwa	0	0	0

Dane Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Mińsku Mazowieckim.

W latach 2012-2014 liczba punktów sprzedaży napojów alkoholowych w gminie wahała się (od 47 w 2012 r. poprzez 46 w 2013 r. do 51 w 2014 r.). Liczba przeprowadzonych w nich kontroli również ulegała wahaniom (od 24 w 2012 r. poprzez 28 w 2013 r. do 26 w 2014 r.). W analizowanym okresie liczba wydawanych zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych oraz liczba pozytywnych opinii w sprawie owych zezwoleń utrzymywała się na podobnym poziomie, ulegając niewielkim zmianom (14 w 2012 r., 13 w 2013 r., 14 w 2014 r.). Negatywnych opinii w tej sprawie nie wydawano, jak również nie podejmowano decyzji w sprawie cofnięcia zezwolenia.

W ramach podejmowanych działań GKRPA przeprowadzała także rozmowy interwencyjno-motywujące w związku z nadużywaniem alkoholu, którymi objęto 62 osoby w 2012 r., 81 w 2013 r., 75 w 2014 r. Liczba osób uzależnionych od alkoholu, wobec których GKRPA wystąpiła do sądu z wnioskiem o zobowiązanie do podjęcia leczenia odwykowego w kolejnych latach wynosiła: 5, 6, 12.

Jeśli chodzi o działalność w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie, w omawianym okresie GKRPA kontaktowała się z osobami dotkniętymi tym problemem w 2013 roku (3 osoby) oraz w 2014 roku (5 osób). Komisja nie skierowała na terapię i nie

złożyła w stosunku do sprawców przemocy w rodzinie żadnego zawiadomienia do prokuratury o popełnieniu przestępstwa.

Obok Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych istotną funkcję w profilaktyce i rozwiązywaniu problemów uzależnień oraz przemocy w rodzinie w gminie pełni Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie.

Pomoc osobom dotkniętym problemami uzależnień i przemocy w rodzinie w gminie świadczy również Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej. W latach 2012-2014 była ona udzielana rodzinom i osobom w rodzinach, które zmagaly się z alkoholizmem i przemocą domową. Liczba beneficjentów korzystających ze wsparcia GOPS-u w związku z przemocą w rodzinie rosła z roku na rok (liczba rodzin: od 1 w 2012 r., poprzez 5 w 2013 r., do 7 w 2014 r., liczba osób w rodzinach: od 3 w 2012 r., poprzez 21 w 2013 r., do 30 w 2014 r.). Wahaniom ulegała natomiast liczba osób objętych pomocą z powodu alkoholizmu (liczba rodzin: 22 w 2012 r., 18 w 2013 r., 23 w 2014 r., liczba osób w rodzinach: 73 w 2012 r. 66 w 2013 r., 82 w 2014 r.).

17. PROBLEMY RÓWNOŚCI PŁCI

Polityka równości szans płci jest celowym, systematycznym i świadomym ocenianiem prowadzonych działań z perspektywy wpływu na warunki życia kobiet i mężczyzn, które ma na celu przeciwdziałanie dyskryminacji ze względu na płeć i osiągnięcie równości kobiet i mężczyzn.

Problemy oraz doświadczenia kobiet i mężczyzn powinny być integralnym elementem planowania, wdrażania i monitorowania realizowanych programów i projektów, aby nierówność się nie utrzymywała, a kobiety i mężczyźni odnosili równe korzyści. Dzięki wdrażaniu zasady równości szans płci w realizowanych przedsięwzięciach, odpowiadają one lepiej na specyficzne potrzeby zarówno kobiet, jak i mężczyzn.

Według Komisji Europejskiej barierami równości płci są:

- segregacja pionowa i pozioma rynku pracy,
- różnice w płacach kobiet i mężczyzn,
- mała dostępność elastycznych form czasu pracy,
- niski udział mężczyzn w wypełnianiu obowiązków rodzinnych,
- niski udział kobiet w podejmowaniu decyzji,
- przemoc ze względu na płeć,
- niewidoczność kwestii płci w ochronie zdrowia,

- niewystarczający system opieki przedszkolnej,
- stereotypy płci we wszystkich obszarach,
- dyskryminacja wielokrotna, szczególnie w odniesieniu do kobiet starszych, imigrujących, niepełnosprawnych, należących do mniejszości etnicznych.

Wprowadzenie w życie zasad polityki równości płci wymaga przeprowadzenia analizy sytuacji kobiet i mężczyzn, która opiera się na przedstawieniu danych ilościowych i jakościowych w podziale na płeć i odniesieniu się do występujących barier równości płci.

W rozpatrywanym okresie struktura ludności gminy pod względem płci nie ulegała zasadniczym zmianom. W latach 2012-2014 wśród ludności gminy stale niewiele ponad połowę stanowiły kobiety. Odsetek kobiet w ogólnej liczbie ludności gminy nieznacznie wzrastał – od 50,46% w 2012 r. poprzez 50,56 % w 2013 r. do 50,60% w 2014 r. Dane w tym zakresie przedstawia kolejna tabela.

Tabela 41. Udział kobiet w liczbie ludności gminy w latach 2012-2014

	2012	2013	2014
liczba ludności gminy ogółem	14 323	14 628	14 722
liczba kobiet	7 227	7 396	7 449
udział kobiet w liczbie ludności gminy ogółem	50,46%	50,56%	50,60%

Dane Głównego Urzędu Statystycznego.

W analizowanym okresie kobiety stanowiły blisko połowę ogólnej liczby osób bezrobotnych w gminie, przy czym ich udział w liczbie osób bezrobotnych wzrastał z roku na rok. Dane w tym zakresie przedstawia poniższa tabela.

Tabela 42. Udział kobiet w liczbie osób bezrobotnych w gminie w latach 2012-2014

	2012	2013	2014
liczba osób bezrobotnych w gminie ogółem	603	670	612
liczba bezrobotnych kobiet	274	312	289
udział kobiet bezrobotnych w ogólnej liczbie bezrobotnych	45,44%	46,57%	47,22%

Dane Powiatowego Urzędu Pracy w Mińsku Mazowieckim.

Z powyższych danych wynika, że w analizowanym okresie w gminie Mińsk Mazowiecki problem bezrobocia dotyczył bardziej mężczyzn niż kobiety, ponieważ udział bezrobotnych kobiet w ogólnej liczbie bezrobotnych mieszkańców gminy (45,44% w 2012 r.,

46,57%, w 2013 r., 47,22% w 2014 r.) był stale niższy niż udział kobiet w ludności gminy (50,46% w 2012 r., 50,56%, w 2013 r., 50,60% w 2014 r.).

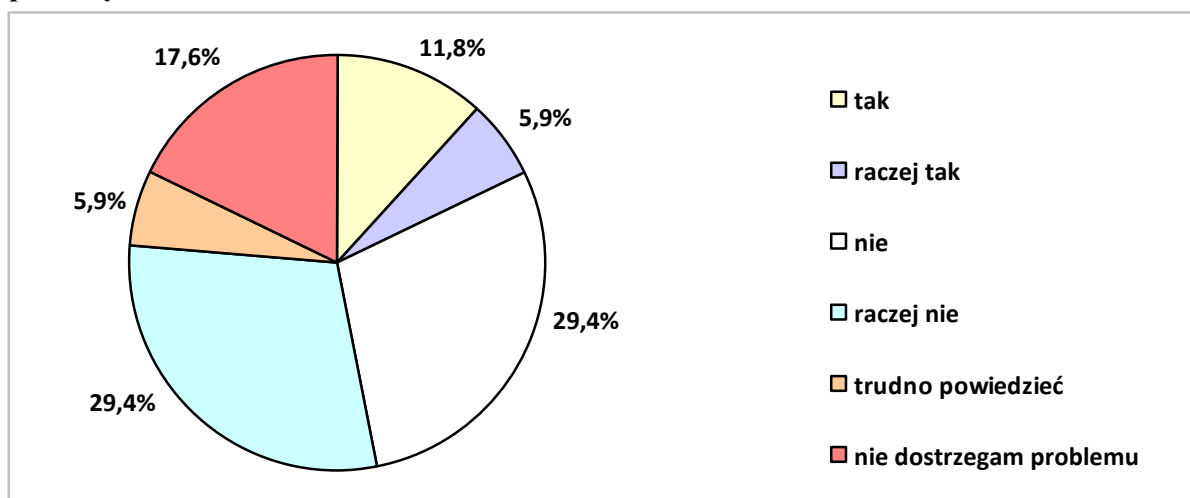
Należy jednak zauważyć, że według danych Powiatowego Urzędu Pracy w Mińsku Mazowieckim w 2014 roku kobiety stanowiły przytłaczającą większość wśród najlepiej wykształconych bezrobotnych z gminy Mińsk Mazowiecki. Kobiety z gminy stanowiły 77,59% bezrobotnych z gminy z wykształceniem wyższym, 67,19% z wykształceniem średnim ogólnokształcącym i 53,64% z wykształceniem policealnym lub średnim zawodowym. Ten niepokojący stan rzeczy wskazuje na istnienie nierówności szans kobiet i mężczyzn na lokalnym rynku pracy.

Analiza struktury bezrobocia w gminie Mińsk Mazowiecki pod względem płci wykazała, że kobiety stanowiły jednocześnie większość wśród osób bezrobotnych ze stażem pracy do 1 roku – 58,90% i od 10 do 20 lat – 50,52%, jak również wśród osób bezrobotnych pozostających bez zatrudnienia od 12 do 24 miesięcy – 56,20% i powyżej 24 miesięcy – 53,51% oraz wśród osób bezrobotnych w wieku 35-44 lata – 56,44%, 18-24 lata – 50,43% i 25-34 lata – 50,31%. Ten niepokojący stan rzeczy wskazuje na istnienie nierówności szans kobiet i mężczyzn na lokalnym rynku pracy.

Problemy dotyczące równości szans płci nie ograniczają się jedynie do zagadnień związanych z zatrudnieniem. O ile analiza struktury bezrobocia pod względem płci jest oparta na dostępnych danych liczbowych, to w wielu innych obszarach życia społecznego tego typu statystyki nie są prowadzone, a występowanie problemów nierówności i dyskryminacji można szacować na podstawie subiektywnych opinii przedstawicieli danej społeczności. Dlatego w ramach diagnozy sytuacji w zakresie równości płci w gminie przeprowadzono badanie przy zastosowaniu anonimowej ankiety, w której pytano o wybrane zagadnienia dotyczące równości szans kobiet i mężczyzn oraz dyskryminacji ze względu na płeć.

Do analizy przedłożono 17 ankiet wypełnionych przez wybranych losowo mieszkańców gminy oraz pracowników Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej.

W pierwszym pytaniu poproszono uczestników badania o odpowiedź na pytanie, czy istnienie nierówności szans kobiet i mężczyzn jest dużym problemem społecznym. Rozkład odpowiedzi ilustruje kolejny wykres.

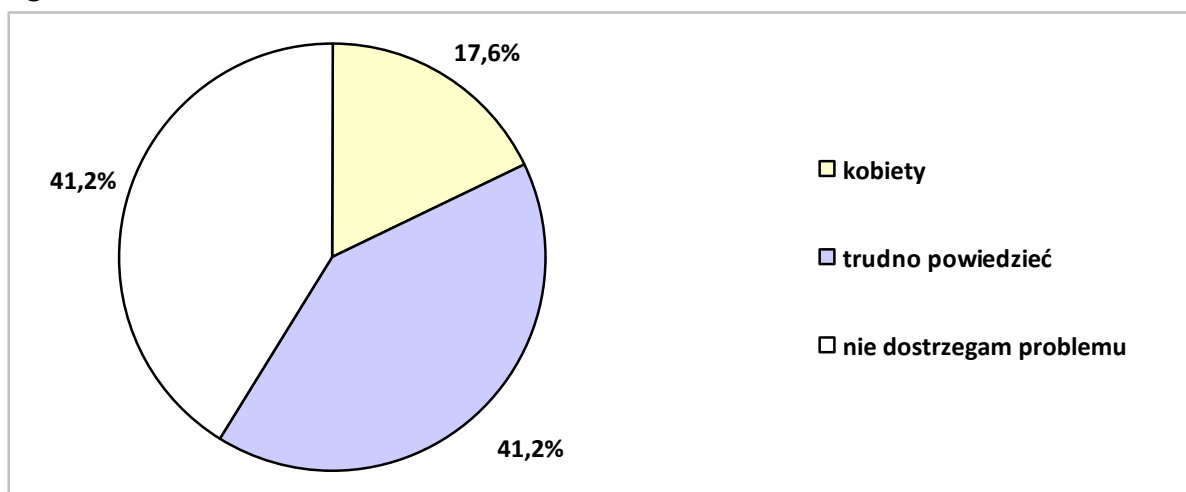
Wykres 11. Czy postrzega Pani/Pan istnienie nierówności szans kobiet i mężczyzn jako problem społeczny?

Dane z badania ankietowego.

Łącznie 17,7% ankietowanych odpowiedziało na powyższe pytanie, że tak lub raczej tak. Odmiennego zdania było w sumie ponad 58% respondentów. Skali problemu nie potrafiło określić 5,9% badanych, a 17,6% w ogóle nie dostrzegało tego problemu.

Zasada równości szans płci nie jest zasadą dotyczącą tylko kobiet, tworzoną przez kobiety i dyskryminującą mężczyzn, ani też nie ma na celu doprowadzenia do tego, aby kobiety i mężczyźni stali się tacy sami. Ma ona ograniczać dyskryminację zarówno kobiet, jak i mężczyzn, przypisując taką samą wartość społeczną, równe prawa oraz równy dostęp do zasobów (środki finansowe, szanse rozwoju) kobietom i mężczyznom. Z tego względu w następnym pytaniu zapytano respondentów, kto ich zdaniem jest bardziej zagrożony problemem nierówności szans kobiet i mężczyzn. W odpowiedzi 17,6% badanych stwierdziło, że zagrożone problemem nierówności są kobiety. Jednocześnie 41,2% respondentów zupełnie nie dostrzegało problemu, tyle samo ankietowanych nie potrafiło odpowiedzieć na to pytanie. Należy zauważyć, że nikt z uczestników badania nie odpowiedział, że ten problem dotyczy mężczyzn. Rozkład odpowiedzi ilustruje kolejny wykres.

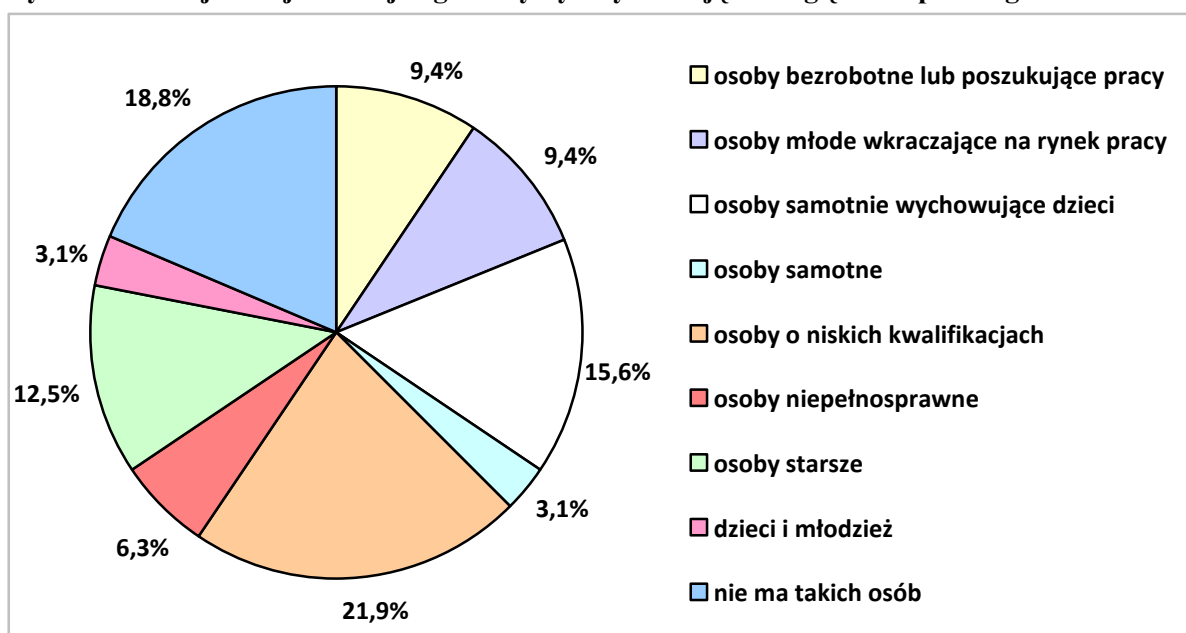
Wykres 12. Kto jest bardziej zagrożony problemem nierówności szans kobiet i mężczyzn w gminie?

Dane z badania ankietowego.

Odpowiadając na następne pytanie ankiety, respondenci wskazywali grupy osób najbardziej zagrożone w gminie dyskryminacją ze względu na płeć. Rozkład odpowiedzi ilustruje kolejny wykres.

Wykres 13. Kto jest najbardziej zagrożony dyskryminacją ze względu na płeć w gminie?

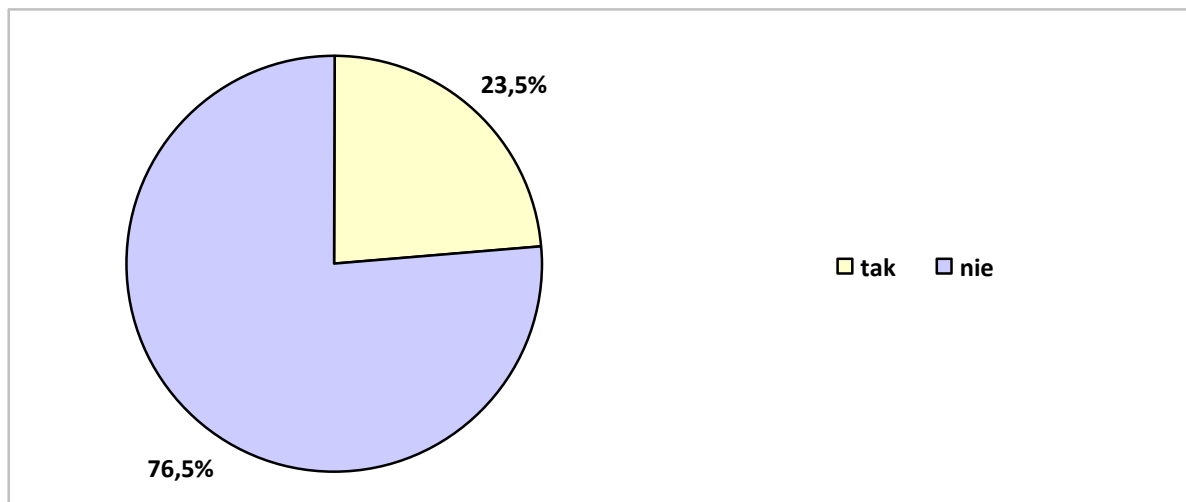

Dane z badania ankietowego.

Najczęściej wskazywano odpowiedź, że są to osoby o niskich kwalifikacjach (21,9%), osoby samotnie wychowujące dzieci (15,6%), osoby samotne (12,5%) oraz osoby bezrobotne lub poszukujące pracy i osoby młode, wkraczające na rynek pracy (po 9,4%). Wymieniono również m.in. osoby niepełnosprawne, a także osoby starsze oraz dzieci i młodzież. Jednocześnie 18,8% ankietowanych stwierdziło, że nie ma takich osób.

Kolejne pytanie dotyczyło opinii na temat ograniczenia przez płeć możliwości kariery zawodowej. Rozkład odpowiedzi ilustruje poniższy wykres.

Wykres 14. Czy Pani/Pana zdaniem płeć ogranicza możliwości kariery zawodowej?

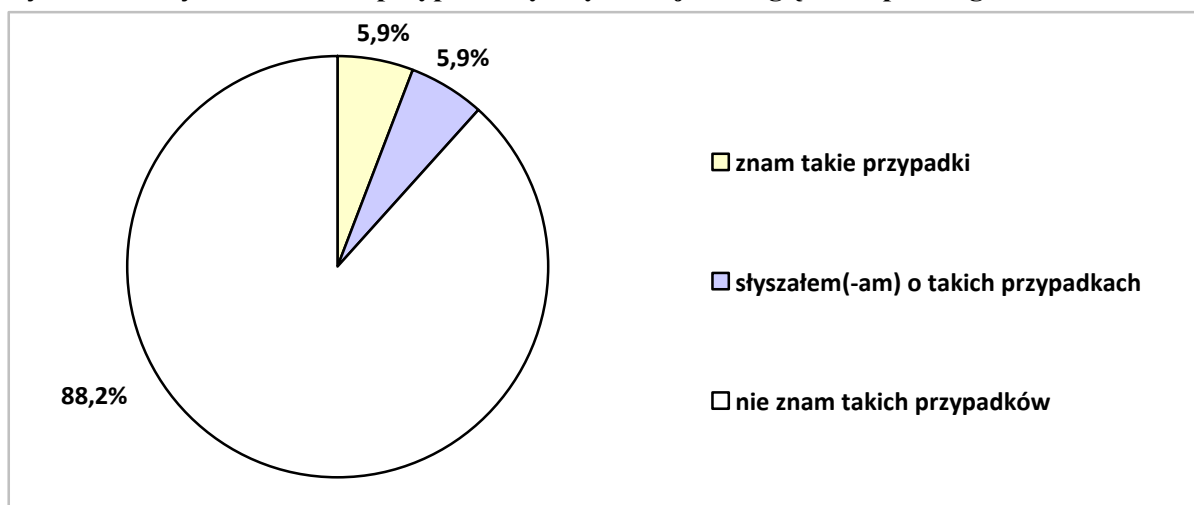

Dane z badania ankietowego.

Według 23,5% respondentów płeć ogranicza możliwości kariery zawodowej, natomiast zdecydowana większość badanych – 76,5% jest przekonana, że płeć nie ogranicza możliwości w tym zakresie.

W następnym pytaniu zapytano ankietowanych, czy znają w gminie przypadki dyskryminacji ze względu na płeć. Ponad 88% badanych stwierdziło, że nie zna takich przypadków. Odmiennego zdania było łącznie 11,8% respondentów. Rozkład odpowiedzi ilustruje kolejny wykres.

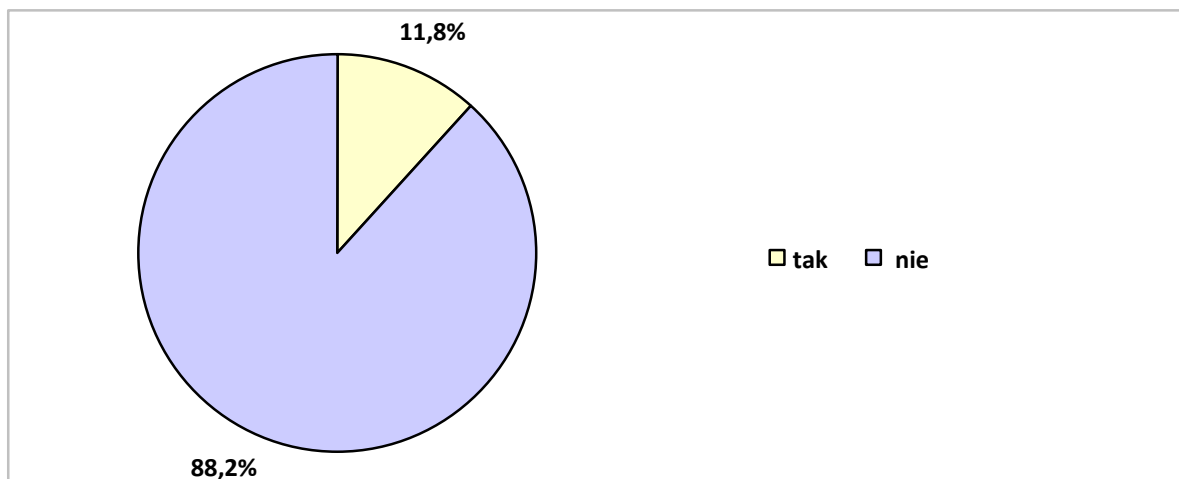
Wykres 15. Czy zna Pani/Pan przypadki dyskryminacji ze względu na płeć w gminie?

Dane z badania ankietowego.

Ankietowani odpowiadali również na pytanie, czy ich osobiście lub członków ich rodzin dotknęła dyskryminacja ze względu na płeć. Rozkład odpowiedzi ilustruje poniższy wykres.

Wykres 16. Czy Panią/Pana lub członka rodziny dotknęła dyskryminacja ze względu na płeć?

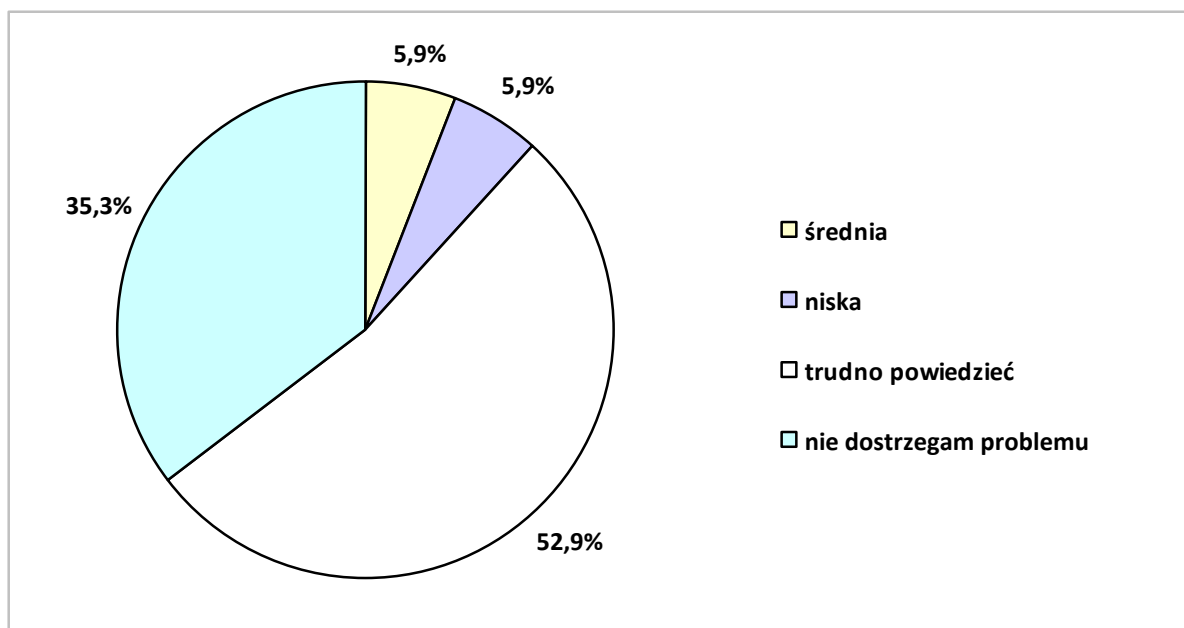

Dane z badania ankietowego.

Zdecydowana większość (88,2%) odpowiedziała przecząco, natomiast 11,8% ankietowanych zetknęło się z dyskryminacją wśród najbliższych.

Kolejne pytanie dotyczyło skali występującej w gminie dyskryminacji ze względu na płeć. Rozkład odpowiedzi ilustruje poniższy wykres.

Wykres 17. Jeśli dyskryminacja ze względu na płeć jest problemem w gminie, jaka jest jego skala?

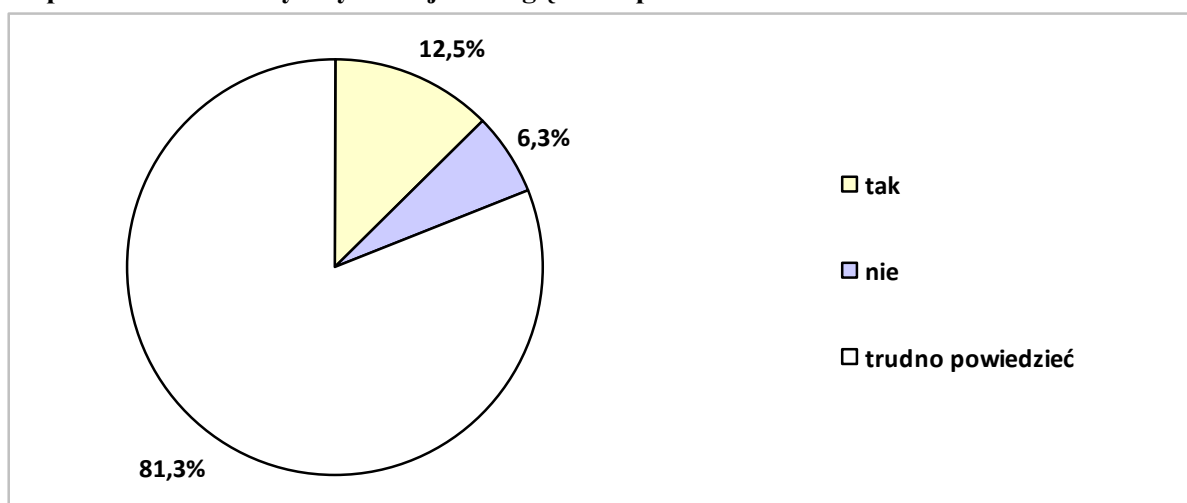

Dane z badania ankietowego.

Odpowiedzi na to pytanie nie było w stanie udzielić 52,9% ankietowanych, a 35,3% respondentów w ogóle nie dostrzegło problemu. Problem dostrzega, a jego skalę uważa za średnią 5,9% badanych, taki sam odsetek mieszkańców ocenił ją jako niską.

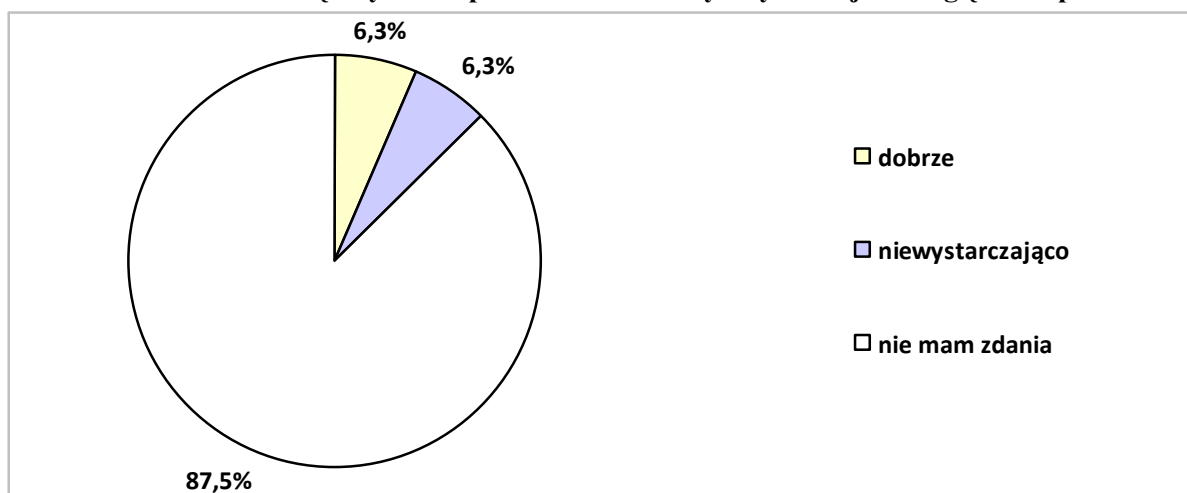
Ankietowani udzielali również odpowiedzi na pytania dotyczące prowadzonych w gminie działań na rzecz równości szans kobiet i mężczyzn lub przeciwdziałania dyskryminacji ze względu na płeć. Z udzielonych odpowiedzi wynika, że takie działania są znikome i trudne do określenia przez mieszkańców gminy, dlatego zdecydowana większość respondentów (81,3%) nie jest w stanie ich ocenić, zaś 6,3% uważa, że takie działania w ogóle nie są w gminie prowadzone. Jednocześnie 12,5% zapytanych potwierdziło prowadzenie takich działań. Szczegółowy rozkład udzielonych odpowiedzi ilustrują kolejne dwa wykresy.

Wykres 18. Czy w gminie są prowadzone działania na rzecz równości szans kobiet i mężczyzn lub przeciwdziałania dyskryminacji ze względu na płeć?

Dane z badania ankietowego.

Wykres 19. Jeżeli są prowadzone, to jak Pan(-i) ocenia prowadzone w gminie działania na rzecz równości szans kobiet i mężczyzn lub przeciwdziałania dyskryminacji ze względu na płeć?

Dane z badania ankietowego.

Z przeprowadzonego badania wynika, że problemy dotyczące równości płci w gminie koncentrują się głównie w obszarze zatrudnienia, a znane respondentom przypadki dyskryminacji ze względu na płeć w większości nie są znane mieszkańcom gminy Mińsk Mazowiecki. Samorząd gminy prowadzi działania na rzecz równości szans kobiet i mężczyzn oraz przeciwdziałania dyskryminacji ze względu na płeć, ale te działania są znikome i trudne do określenia dla ankietowanych.

Planując działania zmierzające do poprawy sytuacji w zakresie równości płci, należy położyć nacisk na przyczynianie się do osłabienia istniejących nierówności w obszarze rynku pracy, szczególnie wśród dobrze wykształconych kobiet, a także uwzględnić zagadnienie równości płci w działaniach ukierunkowanych na wspieranie rodzin i wspomaganie rozwoju dzieci i młodzieży.

18. SYTUACJA DZIECKA

Dziecko wymaga szczególnej opieki i troski. Działalność na jego rzecz powinna polegać przede wszystkim na ochronie jego praw, wyrównywaniu szans życiowych poprzez ułatwianie dostępu do oświaty, służby zdrowia i wypoczynku oraz na asekurowaniu go w obliczu zagrożeń.

Analiza sytuacji dziecka w gminie Mińsk Mazowiecki została dokonana na podstawie badań ankietowych przeprowadzonych w funkcjonujących na jej terenie placówkach oświatowych. Badania te pozwoliły zdiagnozować środowisko przedszkolne, szkolne i rodzinne uczniów pod kątem występowania zachowań o cechach patologii społecznej oraz uzyskać informację na temat prowadzonych w szkołach działań opiekuńczo-wychowawczych, profilaktycznych i leczniczych.

Do analizy przedłożono ankiety – wypełnione przez pedagogów szkolnych lub dyrektorów – z następujących placówek oświatowych:

- Zespół Szkół Szkoła Podstawowa i Gimnazjum im. Ks. Antoniego Tyszki w Janowie (liczba uczniów: 262, liczba nauczycieli: 30),
- Zespół Szkół w Starej Niedziałce (liczba uczniów: 345, liczba nauczycieli: 34),
- Zespół Szkół im. Kardynała Stefana Wyszyńskiego w Stojądłach (liczba uczniów: 325, liczba nauczycieli: 33),
- Szkoła Podstawowa im. gen. Józefa Hallera w Marianie (liczba uczniów: 125, liczba nauczycieli: 16),

- Szkoła Podstawowa im. Marii Konopnickiej w Brzózem (liczba uczniów: 105, liczba nauczycieli: 14).

Zasoby i oferta szkolna

Z analizy ankiet wynika, że 4 placówki zatrudniają pedagoga (brak wskazania w ZS w Starej Niedziałce), a tylko 1 szkoła zatrudnia pielęgniarkę (brak w ZS w Janowie, w ZS w Stojadłach, w SP w Brzózem oraz w SP w Mariance). Logopedę zatrudniają 4 placówki (brak wskazania w ZS w Stojadłach), natomiast psychologa zatrudnia jedynie ZS w Starej Niedziałce. Żadna ze szkół nie zatrudnia doradcy zawodowego. W Zespole Szkół w Hucie Mińskiej jako nielicznej została utworzona klasa integracyjna.

Wszystkie placówki prowadzą dożywianie uczniów (potrzebujące dzieci – łącznie 83 – są objęte tą formą pomocy), dwie placówki zgłosiły potrzebę zwiększenia o 14 liczbę dzieci i młodzieży objętych tym rodzajem wsparcia.

Wszystkie szkoły zapewniają uczniom dostęp do Internetu i dają możliwość korzystania z sali gimnastycznej. Ani jedna ze szkół nie posiada klas lub oddziałów integracyjnych. Przedstawiciele żadnej z placówek nie zauważyli trudności z dojazdem uczniów na zajęcia.

Wszystkie placówki oferują dzieciom i młodzieży zajęcia dodatkowe. Najczęściej przyjmują one postać różnorodnych tematycznie kół zainteresowań (m.in. koła przedmiotowe, plastyczne, muzyczne, sportowe oraz trening umiejętności prospołecznych Start). Jednocześnie we wszystkich placówkach prowadzone są zajęcia dla uczniów ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi. Wśród nich najczęściej organizowane są: zajęcia wyrównawcze (4 placówki), korekcyjno-kompensacyjne (5), logopedyczne (5), socjoterapeutyczne (3), psychoterapeutyczne (2) oraz gimnastyka korekcyjna (4).

Problemy dosięgające uczniów i ich rodziny

Ankietowani identyfikowali problemy, które w najpoważniejszym stopniu dosięgają uczniów i ich rodziny, w dwojaki sposób, tj. odpowiadając na pytanie o charakterze otwartym oraz wypełniając zamknięty katalog cech patologicznych obejmujący 14 zmiennych.

Określając problemy w odpowiedzi na pytanie otwarte, badani wskazywali głównie na trudną sytuację ekonomiczną i problemy finansowe rodzin oraz zaniedbania środowiskowe i edukacyjne. Według ankietowanych negatywnymi zjawiskami wśród dzieci i młodzieży są

agresja i przemoc w grupie rówieśniczej, uzależnienia od nowoczesnych technologii oraz sięganie po coraz łatwiej dostępne używki. Respondenci zwracali również uwagę na dysfunkcje występujące w domu, odnoszące się głównie do nadużywania alkoholu przez rodziców, a także trudnej sytuacji w rodzinach niepełnych.

Wypełniając zamknięty katalog cech patologicznych, ankietowani stwierdzali ich obecność, podając jednocześnie liczbę ujawnionych przypadków. Szczegółowe informacje na temat zdiagnozowanych w środowisku szkolnym i w domu rodzinnym uczniów problemów społecznych zawierają poniższe tabele.

Tabela 43. Problemy występujące w środowisku przedszkolnym, szkolnym i rodzinnym dzieci i młodzieży z gminy uczęszczających do szkół podstawowych i gimnazjalnych

cechy patologii społecznej	obecność poszczególnych cech		
	liczba placówek, w których stwierdzono	liczba ujawnionych przypadków	liczba placówek, w których nie stwierdzono
palenie papierosów	3	11	2
sięganie po alkohol	–	–	5
sięganie po narkotyki	1	1	4
niszczenie mienia szkolnego	2	12	3
kradzieże	2	4	3
dyskryminacja	2	2	3
udział w grupach negatywnych	–	–	5
agresja i przemoc w grupie rówieśniczej	3	23	2
autoagresja	1	4	4
ucieczki z domu	1	1	4
przestępczość ujawniona	1	1	4
przypadki wymagające nadzoru kuratora sądowego	1	3	4
zaniedbanie przez dom	2	9	3
przemoc w rodzinie	1	2	2
wykorzystywanie seksualne	–	–	5

Dane z badań ankietowanych przeprowadzonych w placówkach oświatowych gminy.

Do problemów najczęściej występujących w szkole i w domu rodzinnym dzieci i młodzieży ankietowani zaliczyli m.in.: stosowanie agresji i przemocy w grupie rówieśniczej, sięganie przez uczniów po papierosy, niszczenie mienia szkolnego, zaniedbanie przez dom, kradzieże, dyskryminację, autoagresję, problemy wymagające nadzoru kuratora sądowego, a także pojedyncze przypadki przemocy w rodzinie.

Obszary, w jakich należałoby przeprowadzić badania wśród dzieci, młodzieży i rodziców

Ankietowani identyfikowali również obszary, w jakich należałoby przeprowadzić badania wśród dzieci, młodzieży i rodziców. Najczęściej podkreślali potrzebę zbadania oczekiwań uczniów i ich opiekunów dotyczących działań profilaktyczno-wychowawczych, a także umiejętności efektywnego pozyskiwania wsparcia. Badani zwracali również uwagę, iż należy dokładnie zdiagnozować wpływ grupy rówieśniczej na zachowania negatywne związane z przemocą fizyczną i psychiczną. W opinii respondentów ważna jest także próba określenia przez młodzież własnych zainteresowań i pasji. Według ankietowanych należy również monitorować czas spędzany przez uczniów przy komputerach oraz tematykę odwiedzanych stron internetowych.

Działania profilaktyczne podejmowane w szkołach

W placówkach oświatowo-wychowawczych podejmowane są różnorodne działania wychowawcze i profilaktyczne. Wśród nich realizowane są programy i kampanie związane z profilaktyką uzależnień, przeciwdziałaniem przemocy i cyberprzemocy, eliminowaniem zachowań agresywnych, promowaniem zdrowego stylu życia, a także sposobami radzenia sobie w trudnych sytuacjach życiowych. Uczniowie biorą udział m.in. w projektach „Stop dopalaczom”, „Zapobieganie zakażeniom HIV”, „Zwalczanie AIDS”. Organizowane są tematyczne godziny wychowawcze, konsultacje pedagogiczne i psychologiczne, pogadanki, projekcje filmowe, wycieczki i wyjazdy integracyjne oraz spotkania i warsztaty z przedstawicielami instytucji pozaszkolnych.

Badania i działania profilaktyczne i naprawcze konieczne do przeprowadzenia

Według większości ankietowanych podejmowane w placówkach oświatowo-wychowawczych różnorodne działania wychowawcze i profilaktyczne są wystarczające i nie występuje potrzeba prowadzenia nowych działań. Niektórzy z badanych wskazali na potrzebę zwrócenia uwagi uczniów na zagadnienie tolerancji i wpojenie poszanowania drugiej osoby bez względu na jej odmienność. Promować należy postawę życzliwości poprzez angażowanie się w pomoc słabszym oraz spotkania np. z osobami niepełnosprawnymi. W zakresie zagrożeń cyberprzemocą niezbędne jest organizowanie dodatkowych spotkań ze specjalistami z tej dziedziny zarówno dla uczniów, jak i ich rodziców.

Współpraca szkół z rodzicami uczniów

Przedstawiciele wszystkich ankietowanych placówek uznali współpracę z rodzicami uczniów za zadowalającą. W jej ramach odbywają się zebrania, konsultacje indywidualne, spotkania z Radą Rodziców, dni otwarte oraz pedagogizacja. Rodzice aktywnie uczestniczą także w życiu szkoły pomagając przy organizacji imprez, uroczystości szkolnych, wycieczek i kolonii oraz spotkań integracyjnych (Piknik Rodzinny).

Współpraca szkół z instytucjami i organizacjami wspierającymi dzieci, młodzież i rodziny

Przedstawiciele większości z badanych placówek stwierdzili, że współpraca z instytucjami i organizacjami wspierającymi dzieci, młodzież i rodziny jest zadowalająca (odmiennego zdania byli respondenci tylko jednej ze szkół). Do podmiotów tych zaliczyli: Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej, Poradnię Psychologiczno-Pedagogiczną, GKRPA, Komendę Powiatową Policji, Sąd Rodzinny, Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie, Urząd Gminy, kuratorów sądowych, straż pożarną, parafie, placówki oświatowe oraz Sanepid.

Współpraca polega m.in. na udzielaniu pomocy socjalnej i materialnej, dofinansowaniu wypoczynku i dożywiania dzieci, interwencji w sytuacjach kryzysowych, prowadzeniu konsultacji, tworzeniu bazy dydaktycznej do realizacji programów profilaktycznych, jak również organizowaniu konkursów, imprez, spotkań z ekspertami, pogadanek i zapewnieniu interdyscyplinarnego wsparcia uczniom i ich rodzicom.

Potrzeby dzieci i młodzieży

Wskazując najpilniejsze potrzeby dzieci i młodzieży, pedagodzy zwrócili uwagę na konieczność zapewnienia im alternatywnych form spędzania czasu wolnego poza szkołą, w szczególności szerszego dostępu do imprez kulturalnych i zajęć rekreacyjno-sportowych. Ankietowani wskazali też na potrzebę dalszego wspierania dzieci pochodzących z rodzin ubogich poprzez zwiększenie pomocy socjalnej oraz wyrównywanie szans edukacyjnych. Według ankietowanych ważna jest również pomoc w rozwijaniu pasji i zainteresowań dzieci i młodzieży.

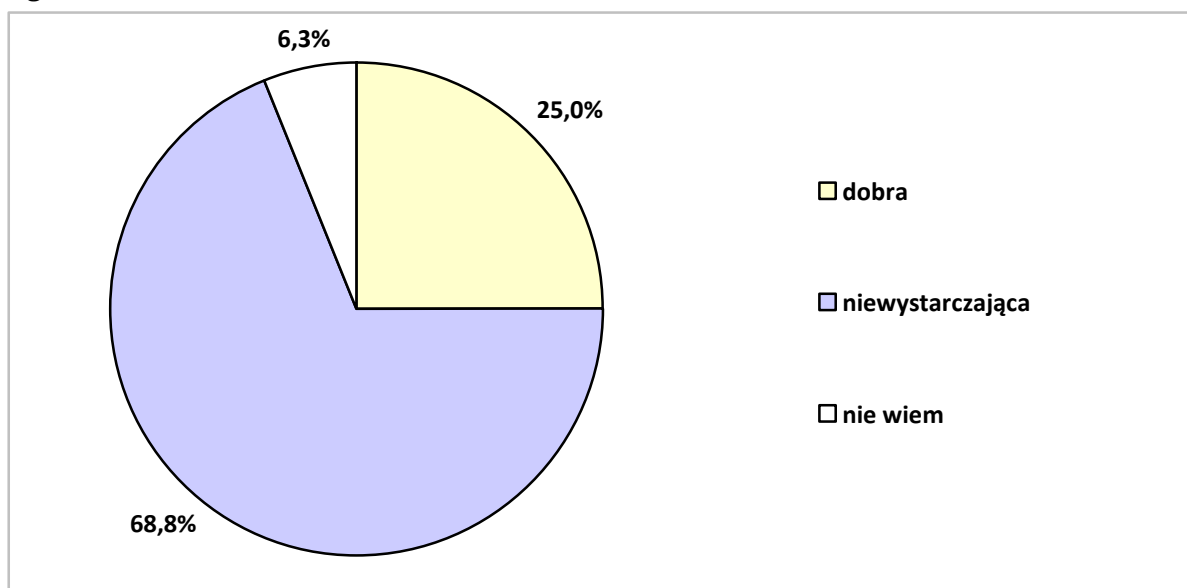
Możliwości przyczynienia się szkół do poprawy sytuacji dzieci i młodzieży

Zastanawiając się nad tym, w jaki sposób szkoła może się przyczynić do poprawy sytuacji dzieci i młodzieży w gminie, pedagodzy wskazywali przede wszystkim na konieczność kontynuacji dotychczasowych działań, realizacji programów oświatowo-wychowawczych i profilaktycznych, zapewnienia szerszego dostępu do materiałów edukacyjnych oraz współpracy z rodzicami, w tym bieżącego informowania o problemach dzieci. Respondenci zwracali także uwagę na potrzebę organizowania wyjazdów profilaktycznych dla uczniów pochodzących z rodzin zagrożonych, jak również prowadzenie zajęć z psychologami, terapeutami i policjantami, pokazujących negatywne skutki uzależnień oraz konsekwencje łamania prawa.

Organizacja czasu wolnego dzieci i młodzieży w gminie w opinii społeczności lokalnej

O wyrażenie swoich opinii na temat obecnej organizacji czasu wolnego dzieci i młodzieży w gminie poproszono przedstawicieli społeczności lokalnej, wśród których znaleźli się losowo wybrani mieszkańcy gminy oraz przedstawiciele samorządu i instytucji gminnych. Rozkład uzyskanych odpowiedzi ilustruje poniższy wykres.

Wykres 20. Jaka jest organizacja i zagospodarowanie czasu wolnego dzieci i młodzieży w gminie?

Dane z badań ankietowych przeprowadzonych w środowisku lokalnym.

Organizacja czasu wolnego dzieci i młodzieży w gminie została uznana za niewystarczającą przez 68,8% ankietowanych mieszkańców gminy. Dobrze oceniło ją 25% respondentów. Z kolei zdania w tej sprawie nie miało 6,3% badanych.

19. SYTUACJA OSÓB STARSZYCH

Jednym z głównych problemów demograficznych w Polsce jest zjawisko starzenia się społeczeństwa. Według przewidywań GUS-u liczba osób w wieku emerytalnym wzrośnie z niemal 6,5 miliona w 2010 roku do co najmniej 9,6 miliona w 2035 roku, co stanowić będzie 26,7% całej populacji kraju.

Struktura wiekowa ludności gminy Mińsk Mazowiecki jest w pewnym sensie potwierdzeniem tej tendencji. W ostatnich latach ma tutaj miejsce wzrost liczby osób w wieku poprodukcyjnym przy jednoczesnym kurczeniu się populacji młodszych grup wiekowych. Dane szczegółowe zawiera poniższa tabela.

Tabela 44. Osoby w wieku poprodukcyjnym w strukturze ludności gminy w latach 2012-2014

	2012	2013	2014
liczba mieszkańców gminy ogółem	14 323	14 628	14 722
liczba osób w wieku poprodukcyjnym	1 997	2 067	2 140
udział osób w wieku poprodukcyjnym w ludności gminy	13,94%	14,13%	14,54%

Dane Głównego Urzędu Statystycznego.

Z analizy danych statystycznych dotyczących sytuacji demograficznej gminy wynika, że systematycznie wzrasta udział osób w wieku poprodukcyjnym w ogólnej liczbie ludności; w latach 2012-2014 wynosił on odpowiednio: 13,94%, 14,13% i 14,54%.

Należy także mieć na uwadze wahającą się dzietność rodzin, a z drugiej strony wydłużający się średni okres życia. Stanowi to dobitne potwierdzenie procesu starzenia się społeczeństwa i jest bardzo niekorzystną przesłanką, a zarazem wyzwaniem dla służb i instytucji realizujących założenia polityki społecznej. Sytuacja ta wymaga ukierunkowania działań pomocowych w większym stopniu na potrzeby ludzi starszych, aby udzielać odpowiedniego do potrzeb wsparcia – materialnego bądź rzeczowego, ale także zapewnić dostęp do usług medycznych, opiekuńczych i rehabilitacyjnych oraz zorganizować różnorodne formy aktywizacji ruchowej, towarzyskiej i kulturalnej.

Biorąc pod uwagę prognozy demograficzne, należy oczekiwać, że problemy związane z wiekiem będą w kolejnych latach ulegać nasileniu. Osoby starsze są z reguły bardziej

narażone na choroby. Wiąże się z tym problem występowania niepełnosprawności i uzależnienia od pomocy innych. Należy zauważyć, że wśród beneficjentów pomocy społecznej, udzielanej przez Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Mińsku Mazowieckim, w 2014 roku było 37 osób w wieku 61-70 lat oraz 15 osób w wieku 71 lat i więcej. W ramach swojej działalności GOPS świadczy także usługi opiekuńcze. Jest to szczególna forma pomocy kierowana przede wszystkim do osób starszych, chorych i samotnych, które pozbawione są opieki i pomocy ze strony rodziny. Usługi te polegają na pomocy w zaspokajaniu codziennych potrzeb życiowych, pielęgnacji oraz zapewnieniu kontaktu z otoczeniem. W analizowanym okresie tą formą wsparcia objęto niewielką liczbę mieszkańców gminy. Dane na temat tego rodzaju pomocy zawiera poniższa tabela.

Tabela 45. Usługi opiekuńcze przyznane przez GOPS w latach 2012-2014

	2012	2013	2014
liczba osób, którym przyznano decyzją świadczenie w postaci usług opiekuńczych	2	1	0
liczba osób w rodzinach	5	1	0

Dane Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Mińsku Mazowieckim.

Wśród mieszkańców gminy z analizowanej grupy wiekowej najwięcej było osób w wieku 60-64 lata (768 w 2012 r., 826 w 2013 r., 855 w 2014 r.), 65-69 lat (455 w 2012 r., 500 w 2013 r., 534 w 2014 r.) oraz 75-79 lat (345 w 2012 r., 360 w 2013 r., 367 w 2014 r.).

Należy zauważyć, że grupy osób w wieku 60-64 lata, 65-69 lat oraz 75-79 lat były z roku na rok coraz liczniejsze. Zmniejszała się natomiast liczba osób w wieku 70-74 lata (370 w 2012 r., 353 w 2013 r., 352 w 2014 r.) oraz liczba osób w wieku 80-84 lata (261 w 2012 r., 255 w 2013 r., 252 w 2014 r.). Natomiast z roku na rok wzrastała liczba osób w najstarszej grupie wiekowej 85 i więcej lat (188 w 2012 r., 201 w 2013 r., 215 w 2014 r.).

Największy odsetek kobiet występował w grupach wiekowych 85 lat i więcej oraz 75-79 lat. Przy tym z roku na rok zwiększał się udział kobiet zarówno w liczbie osób w wieku 85 i więcej lat (67,55% w 2012 r., 68,16% w 2013 r., 68,84% w 2014 r.) jak i w wieku 75-79 lat (63,48% w 2012 r., 64,17% w 2013 r., 66,21% w 2014 r.).

Kolejna tabela przedstawia szczegółowe dane na temat struktury wiekowej mieszkańców gminy w wieku 60 lat i więcej oraz ich podział według płci.

Tabela 46. Mieszkańcy gminy w wieku 60 lat i więcej według płci w latach 2012-2014

wiek w latach	mężczyźni	kobiety	ogółem	udział kobiet
2012 rok				
60-64	390	378	768	49,22%
65-69	193	262	455	57,58%
70-74	139	231	370	62,43%
75-79	126	219	345	63,48%
80-84	91	170	261	65,13%
85 i więcej	61	127	188	67,55%
2013 rok				
60-64	428	398	826	48,18%
65-69	215	285	500	57,00%
70-74	134	219	353	62,04%
75-79	129	231	360	64,17%
80-84	94	161	255	63,14%
85 i więcej	64	137	201	68,16%
2014 rok				
60-64	435	420	855	49,12%
65-69	238	296	534	55,43%
70-74	138	214	352	60,80%
75-79	124	243	367	66,21%
80-84	86	166	252	65,87%
85 i więcej	67	148	215	68,84%

Dane Głównego Urzędu Statystycznego.

Coraz liczniejszej grupie seniorów trzeba będzie udzielić stosownej pomocy materialnej i rzeczowej, ułatwić im korzystanie z usług medycznych, opiekuńczych i rehabilitacyjnych oraz różnorodnych form aktywnego spędzania czasu wolnego. W tym kontekście należy zauważyć, że w gminie brak jest wsparcia dla osób starszych w ramach małych form pomocy (klub seniora, dom dziennego pobytu).

20. SYTUACJA OSÓB NIEPEŁNOSPRAWNYCH

Niepełnosprawność oznacza trwałą lub okresową niezdolność do wypełniania ról społecznych z powodu stałego lub długotrwałego naruszenia sprawności organizmu, w szczególności powodującą niezdolność do pracy. Schorzeniami, które najczęściej przyczyniają się do niepełnosprawności, są choroby układu krążenia oraz dysfunkcje narządu ruchu. Z uwagi na to, że, jedynym pełnym badaniem, którego wyniki pozwalają ustalić liczbę

osób niepełnosprawnych oraz umożliwiają ich charakterystykę, są narodowe spisy powszechne, w analizie sytuacji tej grupy ludności gminy wykorzystano dane z ostatniego opublikowanego spisu, który został przeprowadzony w 2002 roku.

Z danych Głównego Urzędu Statystycznego wynika, iż w 2002 roku w gminie Mińsk Mazowiecki mieszkało ogółem 1 146 osób niepełnosprawnych. Było wśród nich 619 mężczyzn i 527 kobiet. W ramach ogólnej liczby osób niepełnosprawnych zarejestrowanych w gminie odnotowano 844 osoby niepełnosprawne prawnie i 302 osoby niepełnosprawne tylko biologicznie. Udział osób dotkniętych niepełnosprawnością w ogóle ludności gminy wynosił 9,2%.

Informacje, które w pewnym stopniu umożliwiają obserwację zachodzących w kolejnych latach zmian liczebności osób niepełnosprawnych w gminie oraz wskazanie trendu tych zmian, zawierają dane dotyczące liczby rodzin w gminie, korzystających z pomocy społecznej z powodu niepełnosprawności. Z danych Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Mińsku Mazowieckim wynika, że w latach 2012-2014 niepełnosprawność była częstym, pod względem liczby beneficjentów, powodem przyznawania pomocy społecznej w gminie. Poniższa tabela przedstawia dane na temat liczby rodzin oraz liczby osób w tych rodzinach, które korzystały z pomocy społecznej świadczonej przez GOPS w latach 2012-2014.

Tabela 47. Rodziny w gminie korzystające z pomocy społecznej z powodu niepełnosprawności w latach 2012-2014

	2012	2013	2014
liczba rodzin	62	79	99
liczba osób łącznie w rodzinach	126	161	196

Dane Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Mińsku Mazowieckim.

Należy dodać, że w 2014 roku Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Mińsku Mazowieckim wypłacił 310 świadczeń (na łączną wartość 24 180 zł) w postaci dodatków do zasiłku rodzinnego z tytułu kształcenia i rehabilitacji dziecka niepełnosprawnego oraz zasiłków pielęgnacyjnych w ilości 2 337 na kwotę: 35 7561 zł..

Warto w tym miejscu przytoczyć informacje Powiatowego Zespołu ds. Orzekania o Niepełnosprawności w Mińsku Mazowieckim, dotyczące orzeczeń o niepełnosprawności lub o stopniu niepełnosprawności (z uwzględnieniem orzeczonego stopnia niepełnosprawności) wydanych mieszkańcom gminy Mińsk Mazowiecki w latach 2012-2014.

Z danych tych wynika, iż w analizowanym okresie liczba wydanych orzeczeń osobom powyżej 16. roku życia ulegała wahanom (113 w 2012 r., 159 w 2013 r., 148 w 2014 r.), zaś

systematycznie rosła liczba orzeczeń wydanych dzieciom do lat 16. Niepokojącym zjawiskiem jest zwiększająca się z roku na rok liczba wydanych orzeczeń o znacznym stopniu niepełnosprawności. Dane w tym zakresie zawiera poniższa tabela.

Tabela 48. Orzeczenia o niepełnosprawności lub o stopniu niepełnosprawności wydane mieszkańcom gminy w latach 2012-2014

	2012	2013	2014.
liczba orzeczeń o niepełnosprawności wydanych dzieciom z gminy do lat 16	15	22	26
liczba orzeczeń o stopniu niepełnosprawności wydanych mieszkańcom gminy powyżej 16. roku życia	133	159	148
w tym o znacznym stopniu niepełnosprawności	26	32	36
w tym o umiarkowanym stopniu niepełnosprawności	70	72	72
w tym o lekkim stopniu niepełnosprawności	37	55	40
w tym niezaliczenie do stopnia niepełnosprawności	—	—	—

Dane Powiatowego Zespołu ds. Orzekania o Niepełnosprawności w Mińsku Mazowieckim.

Osoby niepełnosprawne zamieszkałe w gminie Mińsk Mazowiecki mogą korzystać ze wsparcia finansowego udzielanego przez Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Mińsku Mazowieckim, które dysponuje środkami na dofinansowanie uczestnictwa w turnusach rehabilitacyjnych, zaopatrzenia w sprzęt rehabilitacyjny, przedmioty ortopedyczne i środki pomocnicze, likwidacji barier architektonicznych, technicznych lub w komunikowaniu się oraz dofinansowanie sportu, kultury, rekreacji i turystyki osób niepełnosprawnych. Poniższa tabela przedstawia dane na temat liczby osób niepełnosprawnych z gminy, które w latach 2012-2014 skorzystały z tego wsparcia.

Tabela 49. Wsparcie udzielone przez PCPR niepełnosprawnym mieszkańcom gminy w latach 2012-2014

	2012	2013	2014
liczba osób niepełnosprawnych z gminy, którym dofinansowano uczestnictwo w turnusach rehabilitacyjnych	16	15	11
liczba osób niepełnosprawnych z gminy, którym dofinansowano sprzęt rehabilitacyjny, przedmioty ortopedyczne, środki pomocnicze	33	29	25
liczba osób niepełnosprawnych z gminy, którym dofinansowano likwidację barier architektonicznych, technicznych, w komunikowaniu się	4	1	2

Dane Powiatowego Centrum Pomocy w Mińsku Mazowieckim.

Warto wspomnieć, że na terenie gminy Mińsk Mazowiecki funkcjonuje Zespół Szkół Specjalnych im. Janiny Porazińskiej w Ignacowie, w skład którego wchodzi:

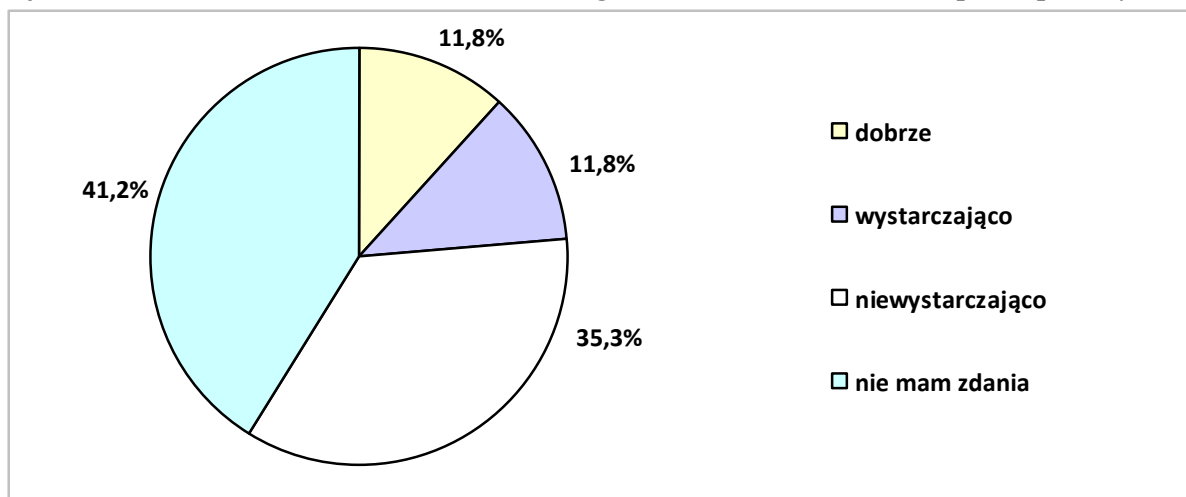
- Szkoła Podstawowa – dla uczniów z niepełnosprawnością umysłową w stopniu lekkim i umiarkowanym,

- Gimnazjum – dla uczniów z niepełnosprawnością umysłową w stopniu lekkim i umiarkowanym,
- Szkoła Przysposabiająca do Pracy – dla uczniów z niepełnosprawnością umysłową w stopniu umiarkowanym,
- Zespoły Rewalidacyjno-Wychowawcze (oddziały na terenie ZSS w Ignacowie i DPS w Kątach) – dla osób niepełnosprawnych intelektualnie w stopniu znacznym i głębokim,
- Oddział przedszkolny – dla dzieci w wieku od 2,5 do 8 lat z orzeczeniem o potrzebie kształcenia specjalnego, wydanym przez poradnię psychologiczno-pedagogiczną.

Zespół Szkół Specjalnych im. J. Porazińskiej w Ignacowie prowadzi zintegrowaną działalność dydaktyczną, wychowawczą i opiekuńczą, która opiera się na indywidualnym podejściu do każdego ucznia oraz dostosowaniu wymagań i oczekiwań do potrzeb i możliwości dziecka. W programie nauczania uwzględnia się możliwości, potrzeby i stopień niepełnosprawności. Praca z uczniami ma charakter całościowy i zintegrowany, oparty na wielozmysłowym poznawaniu otaczającego świata. Punktem wyjścia jest usprawnienie najmniej zaburzonych funkcji, a także koncentracja na potencjalnych możliwościach i zdolnościach wychowanków. Działa również Specjalny Ośrodek Wychowawczy w Ignacowie prowadzony przez Zgromadzenie Sióstr Miłosierdzia Św. Wincentego a'Paulo.

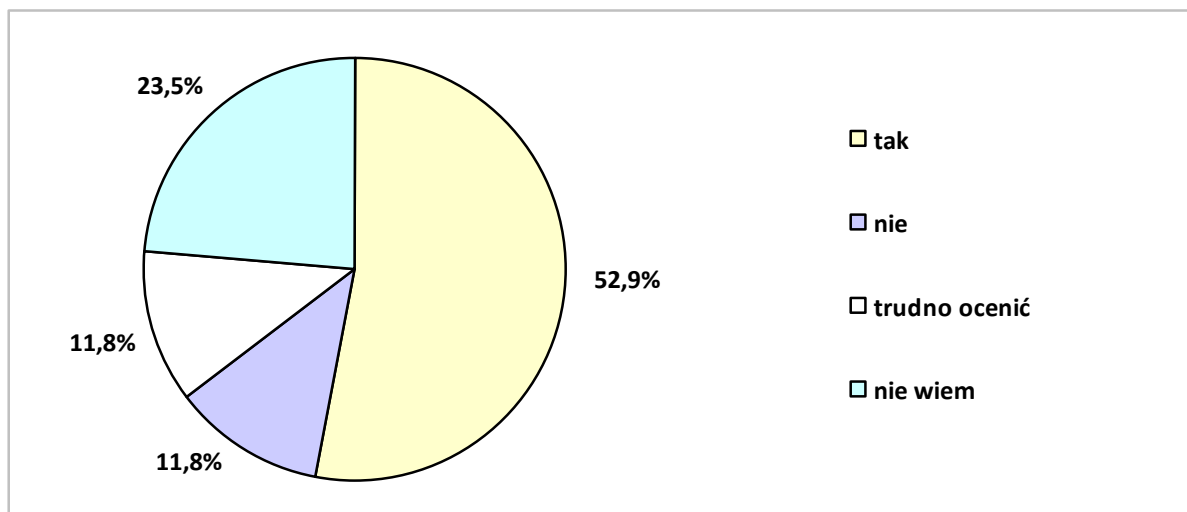
W badaniu ankietowym przeprowadzonym na potrzeby niniejszego opracowania zadano mieszkańcom gminy Mińsk Mazowiecki trzy pytania pozwalające uzyskać opinie na temat wsparcia udzielanego mieszkańcom gminy, borykającym się z problemami niepełnosprawności oraz dostępu do usług rehabilitacyjnych dla niepełnosprawnych dzieci. Rozkład uzyskanych odpowiedzi ilustrują poniższe wykresy.

Wykres 21. Jak Pani/Pan ocenia realizowane w gminie działania na rzecz niepełnosprawnych?

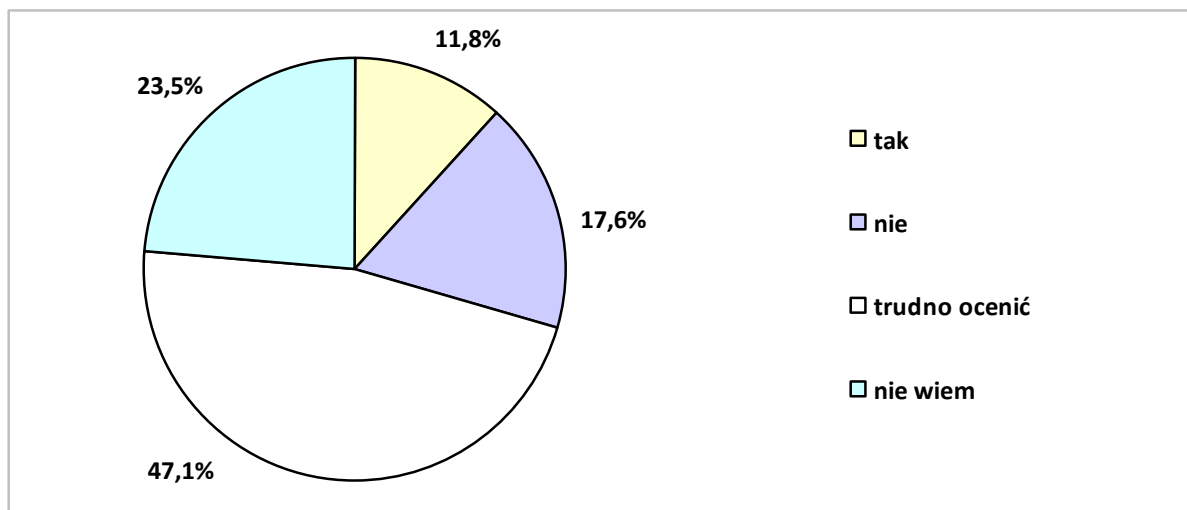
Dane z badań ankietowych przeprowadzonych w środowisku lokalnym.

Wykres 22. Czy Pani/Pana zdaniem gmina zapewnia wsparcie rodzinom z dziećmi niepełnosprawnymi?

Dane z badań ankietowych przeprowadzonych w środowisku lokalnym.

Wykres 23. Czy Pani/Pana zdaniem rodziny z dziećmi niepełnosprawnymi mają zapewniony dostęp do usług rehabilitacyjnych w gminie?

Dane z badań ankietowych przeprowadzonych w środowisku lokalnym.

Zdaniem tylko 11,8% ankietowanych gmina dobrze realizuje działania na rzecz osób niepełnosprawnych, tyle samo badanych uznało je za wystarczające. Ponad 35% respondentów stwierdziło jednak, że są one niewystarczające. Należy przy tym zauważyć, że 41,2% badanych nie miało żadnego zdania na ten temat.

Dużo lepiej ankietowani ocenili dostęp do wsparcia dla rodzin z dziećmi niepełnosprawnymi w gminie. Prawie 53% respondentów stwierdziło, że gmina zapewnia takie wsparcie, odmiennego zdania było 11,8% badanych. Jednocześnie 11,8% pytanych nie było w stanie ocenić wsparcia dla rodzin z dziećmi niepełnosprawnymi, a zdania w tej sprawie nie wyraziło 23,5% mieszkańców.

Według 11,8% badanych rodziny z dziećmi niepełnosprawnymi mają zapewniony dostęp do usług rehabilitacyjnych. Z kolei 17,6% ankietowanych jest odmiennego zdania. Jednak aż 47,1% respondentów nie oceniło działań gminy w tym zakresie, a opinii w tej sprawie nie miało 23,5% pytaných.

Analizując wyniki badania nie można też pominąć faktu, że na wszystkie pytania wysoki odsetek respondentów odpowiedział „nie mam zdania”. Można przypuszczać, że taka część populacji gminy nie ma żadnej orientacji w sytuacji osób niepełnosprawnych, ponieważ nie ma takich osób w ich najbliższym otoczeniu. Jednocześnie zdecydowana większość przynajmniej w pewnym stopniu orientuje się w sytuacji osób niepełnosprawnych w gminie.

Należy więc odnotować, iż problemy osób niepełnosprawnych i ich rodzin są w gminie na tyle istotne, że zauważa je większość mieszkańców. Jednocześnie tylko 4,4% uczestników badania zaliczyło osoby niepełnosprawne i ich rodziny do grup szczególnie zagrożonych marginalizacją i wykluczeniem społecznym w gminie. Wpływa stąd wniosek, że osoby niepełnosprawne w gminie nie są izolowane. Mogą liczyć na zrozumienie lokalnej społeczności i wsparcie instytucji pomocowych, choć w powszechnym odczuciu oferowane im wsparcie i podejmowane na ich rzecz działania nie są w pełni dostosowane do potrzeb.

Biorąc pod uwagę wszystkie dane dotyczące sytuacji osób niepełnosprawnych, zgromadzone na potrzeby tego opracowania diagnostycznego, trzeba zaliczyć tę kwestię do istotnych problemów społecznych, z jakimi muszą się zmierzyć instytucje pomocowe działające na terenie gminy.

21. ANALIZA SWOT

Analiza SWOT (jej nazwa to akronim angielskich słów: Strengths – mocne strony, Weaknesses – słabe strony, Opportunities – szanse i Threats – zagrożenia) jest jedną z najpopularniejszych heurystycznych technik analitycznych służących porządkowaniu informacji. Bywa stosowana we wszystkich obszarach planowania strategicznego. Heurystyka (z greckiego *heurisko* – znajduję) to umiejętność wykrywania nowych faktów oraz znajdowania związków między nimi. Analityczne metody heurystyczne polegają na rozwiązywaniu problemów badawczych poprzez wyszukiwanie istotnych informacji w drodze dyskusji i porządkowanie ich w celu odnalezienia łączących je związków.

Analiza SWOT opiera się na wspólnym usystematyzowaniu posiadanych informacji z danego obszaru, poprzez przyporządkowanie ich do jednej z czterech grup (mocne strony, słabe strony, szanse i zagrożenia). Dzięki takiemu postępowaniu z całego posiadanego zasobu

informacji zostają wyodrębnione i zidentyfikowane te, które są istotne strategicznie. W przypadku Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych analiza SWOT stanowi efektywną metodę identyfikacji mocnych i słabych stron lokalnego systemu pomocy społecznej oraz szans i zagrożeń, jakie przed nim stoją. Pozwala oszacować potencjał, jakim się dysponuje oraz określić stopień, w jakim posiadane zasoby odpowiadają potrzebom i oczekiwaniom społeczności lokalnej.

Przedstawiona poniżej analiza została przeprowadzona z udziałem przedstawicieli samorządu gminy, który jest podmiotem analizy, i obejmuje następujące obszary:

- bezrobocie, ubóstwo, bezdomność;
- rodzina, dziecko i młodzież, przemoc w rodzinie;
- zdrowie, uzależnienia, bezpieczeństwo publiczne;
- starość;
- niepełnosprawność;
- kapitał społeczny i ludzki.

Obszar BEZROBOCIE, UBÓSTWO, BEZDOMNOŚĆ	
mocne strony	słabe strony
• diagnozowanie problemu bezrobocia w gminie • udział osób bezrobotnych w działaniach aktywizujących • upowszechnianie ofert pracy, informacji o wolnych miejscach pracy, usługach poradnictwa zawodowego i szkoleniach zawodowych • podejmowanie działań służących przeciwdziałaniu ubóstwu w gminie • prowadzenie akcji charytatywnych na rzecz ubogich • niewystępowanie problemu bezdomności w gminie	• brak działań na rzecz ograniczenia bezrobocia prowadzonych przez samorząd gminy • niedostateczne działania służące aktywizacji osób bezrobotnych, w tym osób w wieku 45 lat i więcej • brak programów na rzecz ograniczenia bezrobocia wśród kobiet • niewystarczające działania na rzecz rozwoju podmiotów ekonomii społecznej, mogących tworzyć nowe miejsca pracy • niepozyskiwanie środków finansowych z funduszy zewnętrznych na przeciwdziałanie bezrobociu (m.in. z funduszy strukturalnych Unii Europejskiej) • brak organizacji pozarządowych zajmujących się problemami osób bezrobotnych • nieograniczanie zjawiska dziedziczenia biedy • brak programów lub projektów na rzecz osób zagrożonych i dotkniętych ubóstwem realizowanych w gminie • nieprowadzenie wśród mieszkańców gminy działań uwrażliwiających na problemy osób ubogich • brak mieszkań socjalnych na terenie gminy • brak organizacji pozarządowych działających na rzecz osób bezdomnych lub zagrożonych bezdomnością

szanse	zagrożenia
- malejący poziom bezrobocia w gminie - niezwiększająca się liczba osób długotrwale bezrobotnych - niewzrastająca skala bezrobocia wśród kobiet - wystarczająca wiedza osób bezrobotnych o dostępnych ofertach pracy, wolnych miejscach pracy, usługach poradnictwa zawodowego oraz szkoleniach zawodowych - korzystanie przez osoby bezrobotne zamieszkałe na terenie gminy z pomocy organizacji pozarządowych - zmniejszająca się skala zjawiska dziedziczenia biedy - włączanie się mieszkańców gminy w działania prowadzone na rzecz ubogich - dostrzeganie przez społeczność lokalną problemów i potrzeb osób ubogich	- niedostosowana do potrzeb oferta działań aktywizujących osoby bezrobotne - brak możliwości znalezienia przez osoby bezrobotne z gminy zatrudnienia w podmiotach ekonomii społecznej - niewystarczające działania mające na celu ograniczenie bezrobocia dzięki środkom finansowym z funduszy zewnętrznych (m.in. z funduszy strukturalnych Unii Europejskiej) - postępujące zjawisko ubożenia mieszkańców gminy - niewystarczające w stosunku do potrzeb działania na rzecz osób zagrożonych i dotkniętych ubóstwem - nerozpoznanie problemu bezdomności - zapotrzebowanie na mieszkania socjalne w gminie - niewystarczająca w stosunku do potrzeb gminy oferta organizacji pozarządowych zajmujących się problemem bezdomności

Obszar RODZINA, DZIECKO I MŁODZIEŻ, PRZEMOC W RODZINIE	
mocne strony	słabe strony
- analizowanie problemów rodzin, dzieci i młodzieży w gminie - zapewnianie przez gminę rodzinom dysfunkcyjnym wsparcia asystentów rodziny - umożliwianie dostępu do poradnictwa specjalistycznego rodzinom wymagającym tej formy wsparcia - analizowanie potrzeb osób samotnie wychowujących dzieci - funkcjonowanie w gminie placówek wsparcia dziennego dla dzieci i młodzieży (np. świetlice środowiskowe) - dysponowanie przez szkolnictwo w gminie bazą dydaktyczną, zapewniającą właściwy rozwój uczniów - oferowanie uczniom zajęć pozalekcyjnych przez placówki oświatowe - organizowanie przez gminę oferty spędzania czasu wolnego adresowaną do dzieci i młodzieży - funkcjonowanie organizacji pozarządowych zajmujących się problemami rodzin - propagowanie idei wolontariatu wśród dzieci i młodzieży - istnienie kadry przygotowanej do pracy z osobami dotkniętymi przemocą w rodzinie - prowadzenie poradnictwa i podejmowanie	- brak działań zapobiegających dysfunkcjom rodzin - niedostateczne rozpoznanie zapotrzebowania na opiekę przedszkolną

interwencji w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie • działanie zespołów interdyscyplinarnych • zapewnienie osobom dotkniętym przemocą w rodzinie miejsc w ośrodkach wsparcia • kierowanie sprawców przemocy w rodzinie do udziału w programach korekcyjno-edukacyjnych • zapewnienie ofiarom przemocy w rodzinie dostępu do informacji o możliwych formach wsparcia • prowadzenie na terenie gminy akcji uwrażliwiających społeczność lokalną na problemy przemocy w rodzinie	
szanse	zagrożenia
• słabnąca skala problemów rzutujących na prawidłowe funkcjonowanie rodzin • malejąca liczba rodzin dysfunkcyjnych w gminie • zaspokajające potrzeby wsparcie świadczone dla osób samotnie wychowujących dzieci • możliwość skorzystania z oferty placówek wsparcia dziennego przez potrzebujące wsparcia dzieci i młodzież • pozwalająca na utrzymanie i rozwój bazy dydaktycznej szkół podstawowych i gimnazjalnych sytuacja finansowa gminy • zaspokajająca oczekiwania uczniów i ich rodziców oferta zajęć pozalekcyjnych • dostosowana do potrzeb i oczekiwań dzieci i młodzieży oferta spędzania czasu wolnego • niewzrastająca liczba rodzin zgłaszających potrzebę wsparcia ze strony organizacji pozarządowych • pozytywny wpływ na zmianę zachowań ofiar i sprawców przemocy w rodzinie dzięki prowadzonemu poradnictwu i podejmowanym interwencjom • niezwiększająca się liczba osób dotkniętych przemocą w rodzinie wymagających umieszczenia w ośrodkach wsparcia	• niewystarczający zakres wsparcia asystentów rodziny • niezaspokajające potrzeb poradnictwo specjalistyczne udzielane rodzinom • niedostateczna oferta w zakresie opieki przedszkolnej • brak zaangażowania dzieci i młodzieży z terenu gminy w działania wolontariackie • niewystarczająca liczebność i fachowość kadry pracującej z osobami dotkniętymi przemocą w rodzinie • zwiększająca się w gminie liczba osób wymagających działań korekcyjno-edukacyjnych • nasilająca się skala zjawiska przemocy w rodzinie • istnienie zjawiska społecznego przyzwolenia na stosowanie przemocy w rodzinie

Obszar ZDROWIE, UZALEŻNIENIA, BEZPIECZEŃSTWO PUBLICZNE	
mocne strony	słabe strony
• inicjowanie w gminie przedsięwzięć propagujących zdrowy styl życia • realizowanie przez samorząd gminy działań na rzecz poprawy stanu środowiska naturalnego • prowadzenie w gminie działalności terapeutycznej i rehabilitacyjnej w obszarze uzależnień	• brak zabezpieczenia przez gminę dostępu do świadczeń z zakresu podstawowej opieki zdrowotnej, położnictwa, ginekologii i stomatologii, zgodnie z minimalnym planem zabezpieczenia ambulatoryjnej opieki zdrowotnej • niewystarczające działania na rzecz poszerzenia zakresu świadczeń medycznych

• zapewnienie rodzinom z gminy dotkniętym problemami uzależnień dostępu do pomocy psychospołecznej i prawnej • kierowanie osób uzależnionych z gminy na leczenie odwykowe • prowadzenie w gminie działań edukacyjnych w zakresie uzależnień wśród rodziców, nauczycieli i sprzedawców napojów alkoholowych • diagnozowanie w gminie problemu spożywania alkoholu i narkotyków przez nieletnich • funkcjonowanie grup lub instytucji wsparcia dla osób uzależnionych i współuzależnionych • istnienie w gminie kadry przygotowanej do pracy z osobami uzależnionymi • prowadzenie przez placówki oświatowe wśród dzieci i młodzieży działań profilaktycznych, informacyjnych i edukacyjnych w obszarze uzależnień • realizowanie w placówkach oświatowych programów profilaktyczno-edukacyjnych poświęconych przestępczości i jej negatywnym skutkom społecznym • podejmowanie przez jednostki gminne współpracy z instytucjami o zasięgu ponadgminnym (jak np. policja, prokuratura, sąd) i organizacjami pozarządowymi na rzecz przeciwdziałania i ograniczenia przestępczości • prowadzenie przez samorząd gminy działań na rzecz poprawy stanu bezpieczeństwa • realizowanie inwestycji mających na celu zapewnienie mieszkańcom bezpieczeństwa na drodze • zachęcanie mieszkańców do włączania się w działania na rzecz ochrony przeciwpożarowej, zwalczania klęsk żywiołowych i innych miejscowych zagrożeń	• brak organizacji pozarządowych zajmujących się problemami uzależnień
szanse	zagrożenia
• wzrost świadomości ekologicznej mieszkańców gminy • zapewnienie rodzinom dotkniętym problemami uzależnień dostępu do pomocy psychospołecznej i prawnej • objęcie pomocą grup i instytucji wsparcia dla osób uzależnionych i współuzależnionych wszystkich osób zainteresowanych wsparciem • wzrost świadomości dzieci i młodzieży na temat zagrożeń uzależnieniami • wzrost wśród dzieci i młodzieży świadomości negatywnego wpływu przestępczości na życie społeczne • zauważalne efekty podejmowanych działań na	• niedostateczny dostęp mieszkańców gminy do świadczeń z zakresu podstawowej opieki zdrowotnej, położnictwa, ginekologii i stomatologii • niewystarczający zakres świadczeń medycznych dostępnych w gminie • niewielkie zainteresowanie zdrowym trybem życia wśród mieszkańców gminy • niezadowalające efekty działań terapeutycznych i rehabilitacyjnych podejmowanych w obszarze uzależnień • brak oczekiwanych rezultatów leczenia odwykowego z uzależnień • niedostateczna świadomość rodziców,

rzecz przeciwdziałania i ograniczenia przestępczości - wzrastający poziom bezpieczeństwa na drodze - angażowanie się przez mieszkańców gminy w działania na rzecz ochrony przeciwpożarowej, zwalczania klęsk żywiołowych i innych miejscowych zagrożeń	nauczycieli i sprzedawców napojów alkoholowych na temat zagrożeń uzależnieniami - wzrastająca liczba nieletnich sięgających po alkohol lub narkotyki - niewystarczająca liczba osób pracujących z osobami uzależnionymi - niedostosowana do potrzeb gminy oferta organizacji pozarządowych zajmujących się problemami uzależnień - niewzrastające poczucie bezpieczeństwa wśród mieszkańców gminy
--	---

Obszar STAROŚĆ	
mocne strony	słabe strony
- analizowanie sytuacji demograficznej gminy z uwzględnieniem struktury wiekowej mieszkańców - monitorowanie warunków codziennego funkcjonowania osób starszych - informowanie osób starszych o dostępnych formach pomocy - podejmowanie działań zmierzających do większego zaangażowania członków rodzin w sprawowanie opieki nad osobami starszymi - zapewnianie osobom starszym wymagającym całodobowej opieki miejsca w domach pomocy społecznej	- niedostateczne działania na rzecz wzmacniania potencjału osób starszych - brak kadry pracowników świadczących usługi opiekuńcze osobom starszym - brak w gminie form wsparcia osób starszych, jak: kluby seniora, domy dziennego pobytu - niezapewnianie przez gminę oferty spędzania czasu wolnego dla osób starszych - brak działań mających na celu stwarzanie osobom starszym warunków do kontynuowania aktywności społecznej, edukacyjnej i zawodowej - niewrażliwanie społeczności lokalnej na problemy i potrzeby osób starszych - brak możliwości korzystania przez osoby starsze z oferty organizacji pozarządowych działających na ich rzecz - brak wolontariatu działającego na rzecz osób starszych
szanse	zagrożenia
- wystarczająca wiedza osób starszych o dostępnych formach pomocy - niewzrastająca liczba osób starszych wymagających wsparcia w formie usług opiekuńczych - możliwość uzyskania przez osoby starsze wsparcia ze strony rodzin - wystarczająca dostępność domów pomocy społecznej w stosunku do potrzeb osób starszych - dostrzeganie przez społeczność lokalną problemów i potrzeb osób starszych - niezgłaszanie zapotrzebowania na pomoc wolontariuszy wspierających osoby starsze w ich codziennym życiu	- wzrastający udział osób w wieku poprodukcyjnym w społeczności gminy - wymagające poprawy warunki codziennego funkcjonowania osób starszych - brak w gminie zasobów umożliwiających wzmacnianie potencjału osób starszych - niewystarczający dostęp osób starszych do takich form wsparcia, jak kluby seniora, domy dziennego pobytu - niedostosowana do potrzeb i oczekiwań osób starszych oferta spędzania czasu wolnego - brak możliwości kontynuowania przez osoby starsze aktywności społecznej, edukacyjnej i zawodowej - brak organizacji pozarządowych zajmujących się problemami osób starszych

Obszar NIEPEŁNOSPRAWNOŚĆ	
mocne strony	słabe strony
- informowanie osób niepełnosprawnych z gminy o przysługujących im prawach oraz dostępnych formach pomocy - organizowanie i świadczenie specjalistycznych usług opiekuńczych dla osób z zaburzeniami psychicznymi - likwidowanie barier utrudniających codzienne życie osobom niepełnosprawnym - upowszechnianie wśród osób niepełnosprawnych ofert pracy oraz informacji o wolnych miejscach pracy - informowanie przedsiębiorców z gminy o możliwościach refundacji ze środków PFRON kosztów zatrudniania osób niepełnosprawnych - podejmowanie działań na rzecz wyrównywania szans edukacyjnych dzieci i młodzieży dotkniętych niepełnosprawnością (nauczanie indywidualne, grupy i klasy integracyjne) - funkcjonowanie organizacji pozarządowych zajmujących się problemami osób niepełnosprawnych	- brak działań w zakresie monitorowania liczby orzeczeń o niepełnosprawności i stopniu niepełnosprawności wydawanych mieszkańcom gminy - niewystarczająca kadra pracowników świadczących opiekę i udzielających wsparcia osobom niepełnosprawnym - brak w gminie domu dziennego pobytu dla osób niepełnosprawnych - niedostateczne działania na rzecz tworzenia w gminie podmiotów ekonomii społecznej, mogących zatrudniać osoby niepełnosprawne - nieprowadzenie wśród mieszkańców gminy działań zapobiegających marginalizacji i wykluczeniu osób niepełnosprawnych - brak wolontariatu na rzecz osób niepełnosprawnych
szanse	zagrożenia
- wystarczający dostęp osób z zaburzeniami psychicznymi do specjalistycznych usług opiekuńczych - społeczna akceptacja dla potrzeby likwidacji barier utrudniających codzienne życie osobom niepełnosprawnym - wystarczająca wiedza osób niepełnosprawnych o dostępnych ofertach pracy i wolnych miejscach pracy - posiadanie przez przedsiębiorców wystarczającej wiedzy o możliwościach refundacji ze środków PFRON kosztów zatrudniania osób niepełnosprawnych - korzystanie przez osoby niepełnosprawne z pomocy organizacji pozarządowych - niezgłaszanie zapotrzebowania na pomoc wolontariuszy wspierających osoby niepełnosprawne w codziennym życiu	- niewystarczający dostęp osób niepełnosprawnych do usług rehabilitacyjnych - brak wiedzy osób niepełnosprawnych o przysługujących im prawach i dostępnych formach wsparcia - niezaspokajająca potrzeby osób niepełnosprawnych liczebność i poziom fachowości kadry świadczącej opiekę i udzielającej wsparcia - niewystarczający dostęp osób niepełnosprawnych do domów dziennego pobytu - brak w gminie podmiotów ekonomii społecznej (np. warsztaty terapii zajęciowej, zakłady aktywności zawodowej, spółdzielnie inwalidów, spółdzielnie socjalne), mogących zatrudniać osoby niepełnosprawne - niedostateczne zasoby i możliwości gminy w zaspokajaniu potrzeb w zakresie wyrównywania szans edukacyjnych dzieci i młodzieży dotkniętych niepełnosprawnością - niewzrastające w społeczności gminy przekonanie o potrzebie zapewnienia osobom niepełnosprawnym pełnego uczestnictwa w życiu społecznym

Obszar KAPITAŁ SPOŁECZNY I LUDZKI	
mocne strony	słabe strony
- wzrost poziomu i jakości życia mieszkańców gminy - stwarzanie przez gminę możliwości realizacji społecznikowskich pasji mieszkańców - organizowanie przez gminę mieszkańcom możliwości zaspokojenia potrzeb w zakresie kultury, sportu i rekreacji - upowszechnianie wiedzy o możliwościach uzyskania wsparcia z systemu pomocy społecznej - podnoszenie kwalifikacji zawodowych pracowników pomocy społecznej poprzez udział w szkoleniach, konferencjach i innych formach doskonalenia zawodowego - podejmowanie działań przez organizacje pozarządowe na rzecz łagodzenia i rozwiązywania problemów społecznych - włączanie się przedstawicieli kościołów i związków wyznaniowych w działania na rzecz łagodzenia i rozwiązywania problemów społecznych	- nierealizowanie działań propagujących wiedzę o możliwościach podejmowania przez mieszkańców gminy inicjatyw lokalnych, tworzenia organizacji pozarządowych, podmiotów ekonomii społecznej, partnerstw międzysektorowych - brak działań w zakresie wspierania przez gminę aktywności gospodarczej mieszkańców - konieczność poszerzenia sieci placówek pomocy społecznej w gminie dla zaspokojenia potrzeb mieszkańców - niewystarczające zabezpieczenie finansowe do realizacji zadań z zakresu pomocy społecznej - niepozyskiwanie dodatkowych środków na realizację zadań z zakresu pomocy społecznej (np. z funduszy Unii Europejskiej) - brak na terenie gminy przedsięwzięć (np. projektów finansowanych z funduszy Unii Europejskiej) umożliwiających mieszkańcom korzystanie z oferty uczenia się przez całe życie (m.in. szkolenia i kursy dla osób dorosłych lub uniwersytet III wieku) - brak działań w zakresie propagowania i inicjowania wolontariatu
szanse	zagrożenia
- wpływ inicjatyw podejmowanych przez samorząd i instytucje gminy na wzrost poziomu i jakości życia mieszkańców - dostateczny dostęp mieszkańców do oferty kulturalnej, sportowej i rekreacyjnej - wystarczająca wiedza mieszkańców gminy o dostępnych formach wsparcia z systemu pomocy społecznej - możliwość poszerzenia sieci placówek pomocy społecznej - dostateczna wiedza mieszkańców gminy o dostępnych formach uzupełniania lub podnoszenia poziomu wykształcenia i kwalifikacji zawodowych osób dorosłych	- niewystarczające otwarcie społeczności lokalnej na kwestie integracji i przeciwdziałania wykluczeniu społecznemu - niska aktywność społeczna mieszkańców gminy - niedostateczna wiedza mieszkańców o możliwościach podejmowania inicjatyw lokalnych, tworzenia organizacji pozarządowych, podmiotów ekonomii społecznej, partnerstw międzysektorowych - wzrastające zapotrzebowanie na wsparcie z systemu pomocy społecznej - niewystarczające środki będące w dyspozycji gminy na skuteczną realizację zadań z zakresu pomocy społecznej - niedostateczne działania na rzecz podnoszenia kwalifikacji gminnej kadry pomocy społecznej - brak wpływu działalności organizacji pozarządowych oraz przedstawicieli kościołów i związków wyznaniowych na łagodzenie problemów społecznych - brak zainteresowania mieszkańców gminy różnymi formami działalności wolontariackiej

22. PODSUMOWANIE DIAGNOZY

Diagnoza przeprowadzona w ramach Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Mińsk Mazowiecki obejmowała kilkanaście zagadnień. Jej wyniki posłużyły, po ich nałożeniu na kompetencje samorządu gminnego, do opracowania założeń polityki społecznej gminy na lata 2016-2020. Zostały one przedstawione w części programowej strategii i zawierają działania, które powinny przyczynić się do zminimalizowania problemów społecznych tak występujących w gminie obecnie, jak i w najbliższych latach. Działania te są wyznaczone w następujących obszarach:

1. Przeciwdziałanie ubóstwu, bezrobociu i bezdomności oraz zapobieganie ich skutkom poprzez:

- zapewnienie osobom ubogim bezpieczeństwa socjalnego,
- wsparcie osób bezrobotnych i poszukujących pracy oraz ograniczanie dyskryminacji ze względu na płeć w obszarze rynku pracy,
- pomoc osobom zagrożonym bezdomnością i bezdomnym.

2. Wspieranie rodzin i wspomaganie rozwoju dzieci i młodzieży poprzez:

- wzmacnianie rodzin, podnoszenie poziomu ich funkcjonowania,
- wsparcie rodzin i osób dotkniętych problemami uzależnień i przemocy w rodzinie,
- pomoc dzieciom i młodzieży w kształceniu i wszechstronnym rozwoju,
- zaspakajanie potrzeb mieszkańców w zakresie ochrony zdrowia.

3. Utrzymanie osób starszych i niepełnosprawnych w środowisku zamieszkania oraz umożliwienie im udziału w życiu społecznym poprzez:

- usprawnianie osób starszych i zapewnienie im właściwej opieki,
- ograniczenie skutków niepełnosprawności oraz aktywizacja społeczna i zawodowa osób niepełnosprawnych.

4. Podniesienie poziomu bezpieczeństwa w gminie poprzez:

- przeciwdziałanie przestępczości, w tym wśród nieletnich,
- zwiększenie poczucia bezpieczeństwa mieszkańców.

5. Rozwój kapitału społecznego i ludzkiego poprzez:

- wzmacnianie kadry pomocy społecznej oraz rozwijanie infrastruktury socjalnej,
- wyzwalanie aktywności obywatelskiej, rozwój współpracy z sektorem pozarządowym i podmiotami ekonomii społecznej, wspólne diagnozowanie problemów społecznych i potrzeb mieszkańców.

III. CZĘŚĆ PROGRAMOWA

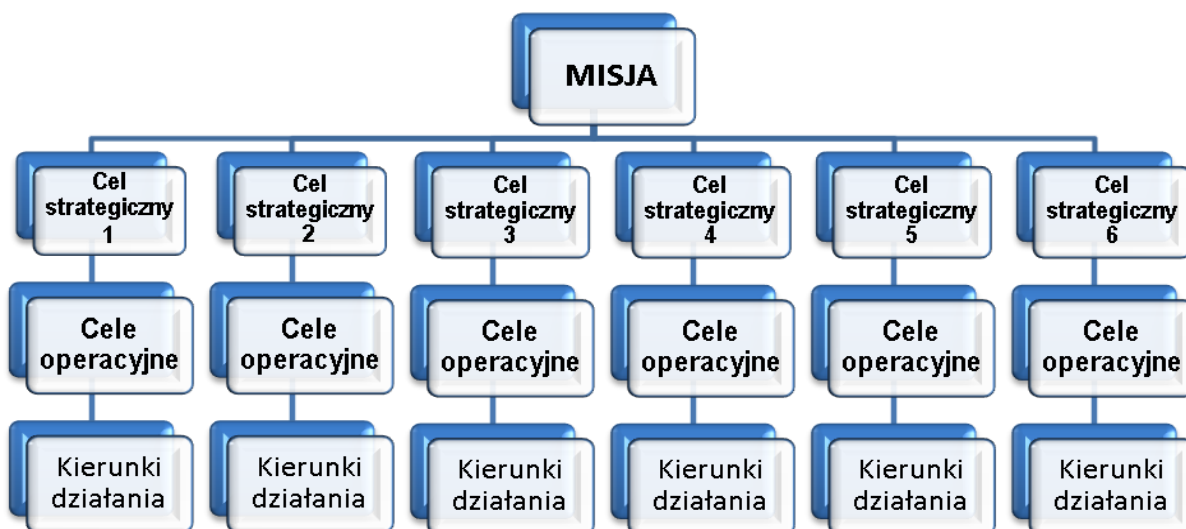
1. MISJA, CELE STRATEGICZNE I OPERACYJNE, KIERUNKI DZIAŁAŃ

Misja samorządu, sformułowana w Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Mińsk Mazowiecki na lata 2016-2020, jest następująca:

„Gmina Mińsk Mazowiecki zapewnia mieszkańcom warunki rozwoju, zaspokaja ich potrzeby oraz przeciwdziała zjawiskom marginalizacji i wykluczeniu społecznego.”

Wypełnienie przyjętej misji jest uwarunkowane realizacją przedstawionych na kolejnych stronach celów strategicznych i operacyjnych oraz kierunków działań. Związek misji z celami strategii i wyznaczonymi kierunkami działań przedstawia poniższy diagram.

Diagram 2. Związek misji z celami i kierunkami działań

Cel strategiczny 1:

Przeciwdziałanie ubóstwu, bezrobociu i bezdomności oraz zapobieganie ich skutkom.

Cele operacyjne:

1. Zapewnienie osobom ubogim bezpieczeństwa socjalnego.
2. Wsparcie osób bezrobotnych i poszukujących pracy oraz ograniczanie dyskryminacji ze względu na płeć w obszarze rynku pracy
3. Pomoc osobom zagrożonym bezdomnością i bezdomnym.

Kierunki działań do celu operacyjnego 1:

1. Monitorowanie bezpieczeństwa socjalnego mieszkańców gminy.
2. Wsparcie osób i rodzin ubogich pracą socjalną.
3. Udzielanie przez GOPS pomocy finansowej i rzeczowej (w tym w postaci posiłku) osobom znajdującym się w trudnej sytuacji materialnej.
4. Zabezpieczenie potrzeb bytowych dzieci z rodzin ubogich, m.in. poprzez organizowanie dla nich dożywiania w szkołach, wypoczynku, wyposażenie ich w podręczniki i pomoce szkolne oraz odzież, a także zapewnienie im dostępu do alternatywnych form spędzania czasu wolnego.
5. Organizowanie akcji charytatywnych na rzecz osób ubogich.
6. Rozwój w gminie zasobów mieszkań socjalnych.
7. Rozwijanie współpracy z organizacjami pozarządowymi działającymi na rzecz osób ubogich oraz z Kościołem.

Kierunki działań do celu operacyjnego 2:

1. Podejmowanie współpracy z Powiatowym Urzędem Pracy w zakresie upowszechniania ofert pracy, informacji o wolnych miejscach pracy, usługach poradnictwa zawodowego, szkoleniach, przygotowaniu zawodowym dorosłych i stażach.
2. Prowadzenie pracy socjalnej z osobami bezrobotnymi.
3. Zmniejszanie skutków bezrobocia poprzez pomoc finansową udzielaną przez GOPS.
4. Promowanie w obszarze rynku pracy zasady równości płci, uwzględnianie równości płci w podejmowanych działaniach na rzecz osób bezrobotnych; opracowanie i realizacja lub współudział w realizacji projektów i akcji informacyjnych na rzecz przeciwdziałania dyskryminacji ze względu na płeć w obszarze rynku pracy.

5. Wspieranie rozwoju w gminie podmiotów ekonomii społecznej, wspieranie aktywności gospodarczej mieszkańców oraz pozyskiwanie inwestorów z zewnątrz.
6. Opracowywanie i realizowanie projektów służących aktywizacji osób bezrobotnych, w tym współfinansowanych z funduszy zewnętrznych, np. z funduszy strukturalnych Unii Europejskiej.

Kierunki działań do celu operacyjnego 3:

1. Udzielanie przez GOPS pomocy finansowej i rzeczowej osobom zagrożonym i dotkniętym bezdomnością, zapewnienie im dostępu do poradnictwa specjalistycznego i wsparcia medycznego.
2. Prowadzenie pracy socjalnej z osobami zagrożonymi i dotkniętymi bezdomnością.
3. Kierowanie osób bezdomnych do ośrodków dla bezdomnych.
4. Podejmowanie współpracy z organizacjami pozarządowymi działającymi na rzecz osób bezdomnych.

Czas realizacji działań:

Działania ciągle w latach 2016-2020.

Podmioty odpowiedzialne za realizację działań:

Wójt, Rada Gminy, Urząd Gminy, Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej, placówki oświatowe, placówki kultury, placówki opiekuńczo-wychowawcze w tym świetlice środowiskowe, organizacje pozarządowe.

Partnerzy w realizacji działań:

Powiatowy Urząd Pracy w Mińsku Mazowieckim, placówki oświatowe, inwestorzy, lokalni przedsiębiorcy, noclegownie i schroniska spoza gminy, organizacje pozarządowe, Kościół, społeczność lokalna.

Źródła finansowania działań:

Budżet samorządowy (gminny, powiatowy) i centralny, fundusze zewnętrzne, m.in. fundusze strukturalne Unii Europejskiej, inne programy, organizacje pozarządowe, sponsorzy indywidualni.

Wskaźniki monitoringowe:

- liczba beneficjentów systemu pomocy społecznej objętych wsparciem z powodu ubóstwa, bezrobocia i bezdomności,
 - liczba osób ubogich, bezrobotnych i bezdomnych objętych pracą socjalną,
 - liczba dzieci z rodzin ubogich objętych wsparciem,
 - liczba osób bezrobotnych w gminie,
 - liczba osób bezrobotnych z gminy objętych przez Powiatowy Urząd Pracy różnymi formami wsparcia,
 - liczba opracowanych i realizowanych projektów w zakresie aktywizacji grup zagrożonych wykluczeniem społecznym oraz liczba osób nimi objętych,
 - liczba mieszkań socjalnych w gminie,
 - liczba osób bezdomnych, którym zapewniono schronienie.
-

Prognoza zmian:

Podjęcie działań powinno przyczynić się m.in. do:

- zwiększenia liczby osób zaktywizowanych,
 - zwiększenia liczby miejsc pracy,
 - spadku liczby osób bezrobotnych,
 - wzrostu liczby podmiotów gospodarczych, w tym podmiotów ekonomii społecznej,
 - zabezpieczenia schronienia osobom bezdomnym.
-

Cel strategiczny 2:

Wspieranie rodzin oraz wspomaganie rozwoju dzieci i młodzieży.

Cele operacyjne:

1. Wzmacnianie rodzin, podnoszenie poziomu ich funkcjonowania.
2. Wsparcie rodzin i osób dotkniętych problemami uzależnień i przemocy w rodzinie.
3. Pomoc dzieciom i młodzieży w kształceniu i wszechstronnym rozwoju.
4. Zaspakajanie potrzeb mieszkańców w zakresie ochrony zdrowia.

Kierunki działań do celu operacyjnego 1:

1. Promowanie w gminie prawidłowego modelu rodziny oraz edukowanie rodzin w zakresie właściwego wypełniania ról rodzicielskich, m.in. przez pracowników GOPS-u i placówek oświatowych.
2. Udzielanie pomocy rodzinom znajdującym się w trudnej sytuacji materialnej z systemu pomocy społecznej oraz świadczeń rodzinnych i alimentacyjnych.
3. W miarę możliwości zatrudnianie, adekwatnie do potrzeb, asystentów rodziny oraz organizowanie szkoleń i projektów dla rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych.
4. Zwiększenie dostępności poradnictwa specjalistycznego (w tym psychologiczno-pedagogicznego, prawnego, terapii rodzinnej).
5. Zintegrowanie działań na rzecz rodziny i dziecka w gminie poprzez stałą współpracę placówek oświatowo-wychowawczych i kulturalnych, jednostek pomocy społecznej i służby zdrowia, sądu rejonowego i kuratorów sądowych, Policji, organizacji pozarządowych i Kościoła.

Kierunki działań do celu operacyjnego 2:

1. Prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej, edukacyjnej i szkoleniowej w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych, narkomanii i przemocy w rodzinie, w szczególności skierowanej do dzieci i młodzieży.
1. Zapewnienie osobom uzależnionym od alkoholu i narkotyków dostępu do pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej.
2. Zapewnienie rodzinom dotkniętym problemami alkoholowymi, narkomanii i przemocy w rodzinie szerszego dostępu do wsparcia psychologicznego i prawnego.

3. Kontynuowanie działalności przez Zespół Interdyscyplinarny, podnoszenie kwalifikacji przez specjalistów w tematyce przemocy w rodzinie.
4. Zapewnienie, w razie potrzeby, osobom dotkniętym przemocą w rodzinie miejsc w ośrodkach wsparcia.
5. Podejmowanie współpracy z organizacjami pozarządowymi działającymi na rzecz osób dotkniętych przemocą w rodzinie, problemami alkoholowymi i narkomanii.

Kierunki działań do celu operacyjnego 3:

1. Podnoszenie jakości kształcenia w placówkach oświatowych, m.in. poprzez doskonalenie kadr nauczycielskich i pedagogów szkolnych.
2. Wyrównywanie szans edukacyjnych dzieci i młodzieży, m.in. poprzez prowadzenie zajęć wyrównawczych.
3. Ułatwienie dostępu do specjalistów (psychiatra dziecięcy, psycholog).
4. Zapewnienie uczniom niepełnosprawnym dostępu do kształcenia, m.in. poprzez prowadzenie klas integracyjnych lub nauczania indywidualnego.
5. Zapewnienie dzieciom i młodzieży dostępu do alternatywnych form spędzania czasu wolnego, m.in. poprzez rozszerzenie oferty zajęć pozalekcyjnych i pozaszkolnych przy wykorzystaniu zasobów kulturalnych i sportowo-rekreacyjnych gminy.
6. Rozszerzenie oferty wsparcia w świetlicach środowiskowych.
7. Organizowanie zbiórki artykułów szkolnych.

Kierunki działań do celu operacyjnego 4.:

1. Promowanie zdrowia i prowadzenie profilaktyki zdrowotnej.
2. Zapewnienie mieszkańcom dostępu do świadczeń z zakresu podstawowej opieki zdrowotnej oraz dostępu do lekarzy specjalistów.
3. Zapewnienie dzieciom i młodzieży opieki lekarskiej (w tym stomatologicznej) i pielęgniarstwa w placówkach oświatowych.
4. Podejmowanie działań wynikających z rozeznaczonych potrzeb zdrowotnych i stanu zdrowia mieszkańców, w tym opracowywanie i realizowanie programów zdrowotnych.

Szczegółowe działania w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych, narkomanii zawierają: Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych na terenie Gminy Mińsk Mazowiecki oraz Gminny Program Przeciwdziałania Narkomanii na terenie Gminy Mińsk Mazowiecki.

Czas realizacji działań:

Działania ciągle w latach 2016-2020.

Podmioty odpowiedzialne za realizację działań:

Wójt, Rada Gminy, Urząd Gminy, Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej, Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Zespół Interdyscyplinarny, placówki oświatowe szczebla podstawowego, gimnazjalnego i ponadgimnazjalnego, placówki kultury, jednostki sportowo-rekreacyjne, świetlice.

Partnerzy w realizacji działań:

Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie, Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna, specjaliści, placówki służby zdrowia, placówki opiekuńczo-wychowawcze, Policja, Prokuratura Rejonowa, Sąd Rejonowy, kuratorzy sądowi, organizacje pozarządowe, Kościół i społeczność lokalna.

Źródła finansowania działań:

Budżet samorządowy (gminny, powiatowy) i centralny, fundusze zewnętrzne, m.in. fundusze strukturalne Unii Europejskiej, inne programy, organizacje pozarządowe, sponsorzy indywidualni.

Wskaźniki monitoringowe:

- liczba rodzin objętych pracą socjalną,
- liczba asystentów rodziny,
- liczba rodzin objętych wsparciem z systemu pomocy społecznej,
- liczba osób i rodzin objętych poradnictwem specjalistycznym oraz liczba porad,
- liczba projektów adresowanych do rodzin,
- liczba osób objętych pomocą terapeutyczną i rehabilitacyjną,
 - liczba rodzin objętych wsparciem psychologicznym oraz z systemu pomocy społecznej z powodu alkoholizmu, narkomanii i przemocy w rodzinie,
 - liczba interwencji przeprowadzonych w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie,
 - liczba osób objętych oddziaływaniem Zespołu Interdyscyplinarnego,
 - liczba nauczycieli i pedagogów szkolnych doskonalących swoje kwalifikacje zawodowe,

- liczba uczniów objętych nauczaniem indywidualnym,
- liczba przedsięwzięć w zakresie promocji zdrowia i profilaktyki zdrowotnej,

Prognoza zmian:

Podjęcie działań powinno przyczynić się m.in. do:

- spadku liczby rodzin zmagających się z problemami opiekuńczo-wychowawczymi,
 - poszerzenia wiedzy w zakresie właściwego wypełniania ról rodzicielskich,
 - zwiększenia dostępności wsparcia dla rodzin,
 - podniesienia jakości kształcenia w placówkach oświatowych,
 - zwiększenia szans edukacyjnych dla dzieci mających problemy w nauce,
 - poszerzenia oferty spędzania czasu wolnego oraz wzrostu liczby dzieci i młodzieży z niej korzystających,
 - poszerzenia wiedzy mieszkańców w zakresie profilaktyki uzależnień,
 - zwiększenia dostępności wsparcia dla osób uzależnionych i współuzależnionych,
 - zmniejszenia skali przemocy w rodzinie,
 - poprawy stanu zdrowia mieszkańców, w tym dzieci i młodzieży,
 - poszerzenia wiedzy mieszkańców w zakresie profilaktyki zdrowotnej oraz zdrowego trybu życia.
-

Cel strategiczny 3:

Utrzymanie osób starszych i niepełnosprawnych w środowisku zamieszkania oraz umożliwienie im udziału w życiu społecznym.

Cele operacyjne:

1. Usprawnianie osób starszych i zapewnienie im właściwej opieki.
2. Ograniczenie skutków niepełnosprawności oraz aktywizacja społeczna i zawodowa osób niepełnosprawnych.

Kierunki działań do celu operacyjnego 1:

1. Monitorowanie liczby osób starszych wymagających wsparcia, zwłaszcza osób samotnych, które nie mogą liczyć na pomoc rodziny.
2. Udzielanie przez GOPS pomocy finansowej i rzeczowej osobom starszym.
3. Prowadzenie pracy socjalnej z osobami starszymi.
4. Zapewnienie dostępu do usług opiekuńczych, obejmujących pomoc w zaspokajaniu codziennych potrzeb życiowych, opiekę higieniczną, zaleconą przez lekarza pielęgnację oraz, w miarę możliwości, zapewnienie kontaktów z otoczeniem.
5. Rozwijanie aktywnych form spędzania czasu wolnego przez osoby starsze – zaspokajanie ich potrzeb kulturalno-społecznych, rekreacyjnych, w tym poprzez organizowanie cyklicznych imprez, spotkań integracyjnych, zajęć, wycieczek,
6. Utworzenie w gminie Klubu Seniora,
7. Realizacja projektów aktywizujących dla seniorów.
8. Podejmowanie współpracy z kościołem oraz z organizacjami pozarządowymi działającymi na rzecz osób starszych.
9. Prowadzenie działań mających na celu uwrażliwienie społeczności lokalnej na problemy i potrzeby osób starszych, pozyskiwanie wolontariuszy mogących wspierać osoby starsze.

Kierunki działań do celu operacyjnego 2:

1. Monitorowanie liczby orzeczeń o niepełnosprawności lub o stopniu niepełnosprawności wydawanych mieszkańcom gminy.
2. Udzielanie przez GOPS pomocy finansowej i rzeczowej osobom niepełnosprawnym.
3. Prowadzenie pracy socjalnej z osobami niepełnosprawnymi.

4. Inicjowanie i wspieranie podmiotów ekonomii społecznej mogących tworzyć miejsca pracy dla osób niepełnosprawnych na terenie miasta, w tym warsztatów terapii zajęciowej oraz zakładów aktywności zawodowej.
5. Zachęcanie przedsiębiorców do zatrudniania osób niepełnosprawnych poprzez informowanie ich o dostępnych możliwościach wspierania zatrudnienia osób niepełnosprawnych.
6. Prowadzenie działań zmierzających do likwidacji barier architektonicznych.
7. Podejmowanie współpracy z organizacjami pozarządowymi działającymi na rzecz osób niepełnosprawnych oraz z podmiotami ekonomii społecznej i przedsiębiorcami zatrudniającymi osoby niepełnosprawne w celu zorganizowania systemu pomocy dla osób niepełnosprawnych (np. w formie lokalnego partnerstwa międzysektorowego).
8. Prowadzenie działań mających na celu uwrażliwienie społeczności lokalnej na problemy osób niepełnosprawnych, pozyskiwanie wolontariuszy mogących wspierać osoby niepełnosprawne.

Czas realizacji działań:

Działania ciągłe w latach 2016-2020.

Podmioty odpowiedzialne za realizację działań:

Wójt, Rada Gminy, Urząd Gminy, Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej, placówki kultury, jednostki sportowo-rekreacyjne.

Partnerzy w realizacji działań:

Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie, Powiatowy Urząd Pracy, Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna, Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych, domy pomocy społecznej, ośrodki wsparcia, placówki służby zdrowia, placówki kultury, oświatowe, pracodawcy, organizacje pozarządowe, Kościół, społeczność lokalna.

Źródła finansowania działań:

Budżet samorządowy (gminny, powiatowy) i centralny, Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych, Fundusz Pracy, fundusze zewnętrzne, m.in. fundusze strukturalne Unii Europejskiej, inne programy, organizacje pozarządowe, sponsorzy indywidualni.

Wskaźniki monitoringowe:

- liczba osób starszych i niepełnosprawnych objętych pracą socjalną,
 - liczba osób starszych i niepełnosprawnych objętych wsparciem z systemu pomocy społecznej,
 - liczba osób objętych usługami opiekuńczymi,
 - liczba osób objętych specjalistycznymi usługami opiekuńczymi,
 - liczba ofert pracy dla osób niepełnosprawnych.
-

Prognoza zmian:

Podjęcie działań powinno przyczynić się m.in. do:

- zwiększenia udziału seniorów i osób niepełnosprawnych w życiu społecznym,
 - podniesienia jakości świadczonych usług,
 - podniesienia jakości funkcjonowania osób starszych i niepełnosprawnych w środowisku zamieszkania.
-

Cel strategiczny 4:

Podniesienie poziomu bezpieczeństwa w gminie.

Cele operacyjne:

1. Przeciwdziałanie przestępczości, w tym wśród nieletnich.
2. Zwiększenie poczucia bezpieczeństwa mieszkańców.

Kierunki działań do celów operacyjnych 1-2:

1. Zapewnienie bezpieczeństwa w gminie przez organy i organizacje do tego powołane – Policję, Ochotniczą Straż Pożarną.
2. W miarę możliwości zwiększenie liczby patroli policyjnych w miejscach publicznych.
3. Opracowywanie i realizowanie programów profilaktyczno-edukacyjnych w placówkach oświatowych z udziałem Policji i Ochotniczej Straży Pożarnej.
4. Zapewnienie dzieciom i młodzieży alternatywnych form spędzania czasu wolnego.
5. Podejmowanie przez jednostki gminy i jej mieszkańców współpracy z instytucjami o zasięgu ponadlokalnym, Policją, Prokuraturą Rejonową, Sądem Rejonowym, kuratorami sądowymi i organizacjami pozarządowymi na rzecz przeciwdziałania przestępczości.
6. Zapewnienie mieszkańcom bezpieczeństwa na drodze, m.in. remont dróg gminnych, budowę przydrożnych chodników i oświetlenia, organizację dowozu dzieci i młodzieży do szkół, działania edukacyjne.

Czas realizacji działań:

Działania ciągle w latach 2016-2020.

Podmioty odpowiedzialne za realizację działań:

Wójt, Rada Gminy, Urząd Gminy, Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej, Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, placówki przedszkolne, placówki oświatowe szczebla podstawowego i gimnazjalnego, placówki kulturalne, jednostki sportowo-rekreacyjne, świetlice.

Partnerzy w realizacji działań:

Policja, Prokuratura Rejonowa, Sąd Rejonowy, kuratorzy sądowi, Ochotnicza Straż Pożarna, społeczność lokalna.

Źródła finansowania działań:

Budżet samorządowy (gminny, powiatowy) i centralny, fundusze zewnętrzne, m.in. fundusze Unii Europejskiej, inne programy, organizacje pozarządowe, sponsorzy indywidualni.

Wskaźniki monitoringowe:

- liczba popełnionych i wykrytych przestępstw,
 - liczba opracowanych i realizowanych programów profilaktyczno-edukacyjnych oraz liczba osób nimi objętych,
 - liczba zrealizowanych inwestycji w celu poprawy bezpieczeństwa na drodze.

Prognoza zmian:

Podjęcie działań powinno przyczynić się m.in. do:

- spadku przestępczości, w tym wśród nieletnich,
 - poszerzenia wiedzy dzieci i młodzieży na temat zagrożenia przestępczością i jej skutków,
 - zwiększenia stanu bezpieczeństwa w gminie, w tym bezpieczeństwa na drodze.
-

Cel strategiczny 5:

Rozwój kapitału społecznego i ludzkiego.

Cele operacyjne:

1. Wzmacnianie kadry pomocy społecznej oraz rozwijanie infrastruktury socjalnej.
2. Wyzwalanie aktywności obywatelskiej, rozwój współpracy z sektorem pozarządowym i podmiotami ekonomii społecznej, wspólne diagnozowanie problemów społecznych i potrzeb mieszkańców.

Kierunki działań do celu operacyjnego 1:

1. Doskonalenie kadr pomocy społecznej w gminie poprzez zapewnienie udziału w szkoleniach, konferencjach i innych formach doskonalenia zawodowego.
2. Dostosowanie liczby pracowników socjalnych GOPS-u do wymogów wynikających z ustawy o pomocy społecznej.
3. Zapewnienie mieszkańcom dostępu do informacji o możliwościach uzyskania i dostępnych formach świadczeń pomocowych, m.in. przez zamieszczanie informacji dotyczących funkcjonowania pomocy społecznej np. na stronie internetowej Urzędu Gminy i w BIP Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej.

Kierunki działań do celu operacyjnego 2:

1. Wspieranie inicjatyw społecznych, zachęcanie mieszkańców do udziału w rozwiązywaniu lokalnych problemów społecznych.
2. Realizowanie zadań z zakresu rozwiązywania problemów społecznych przy współpracy z organizacjami pozarządowymi oraz innymi podmiotami prowadzącymi działalność pożytku publicznego.
3. Promowanie działalności organizacji pozarządowych i podmiotów ekonomii społecznej oraz udzielanie im pomocy w pozyskiwaniu środków z innych niż budżet gminy źródeł finansowania.
4. Opracowywanie i realizowanie, przy współpracy z organizacjami pozarządowymi oraz innymi partnerami projektów służących aktywizacji mieszkańców gminy, w tym współfinansowanych z funduszy zewnętrznych, np. z funduszy Unii Europejskiej.
5. Propagowanie idei pomocy innym (w tym wolontariatu oraz działalności charytatywnej) oraz pozyskiwanie wolontariuszy i darczyńców.

Szczegółowe działania w zakresie współpracy samorządu gminy z organizacjami pozarządowymi oraz podmiotami prowadzącymi działalność pożytku publicznego zawiera Program współpracy Gminy Mińsk Mazowiecki z organizacjami pozarządowymi oraz innymi uprawnionymi podmiotami prowadzącymi działalność pożytku publicznego.

Czas realizacji działań:

Działania ciągle w latach 2016-2020.

Podmioty odpowiedzialne za realizację działań:

Wójt, Rada Gminy, Urząd Gminy, Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej i inne jednostki organizacyjne gminy.

Partnerzy w realizacji działań:

Organizacje pozarządowe, inne podmioty prowadzące działalność pożytku publicznego, Kościół, społeczność lokalna.

Źródła finansowania działań:

Budżet samorządowy (gminny, powiatowy i wojewódzki) i centralny, fundusze zewnętrzne, m.in. fundusze strukturalne Unii Europejskiej, inne programy, organizacje pozarządowe, sponsorzy indywidualni.

Wskaźniki monitoringowe:

- liczba szkoleń, konferencji i innych form doskonalenia zawodowego, w których uczestniczyła kadra pomocy społecznej,
- liczba pracowników socjalnych GOPS,
- liczba organizacji pozarządowych funkcjonujących w gminie, liczba działających w gminie podmiotów ekonomii społecznej,
- liczba przedsięwzięć z zakresu rozwiązywania problemów społecznych, realizowanych we współpracy z organizacjami pozarządowymi oraz innymi podmiotami prowadzącymi działalność pożytku publicznego,
- liczba wspieranych przez samorząd gminy organizacji pozarządowych.
- liczba opracowanych i zrealizowanych projektów służących aktywizacji mieszkańców gminy.

Prognoza zmian:

Podjęcie działań powinno przyczynić się m.in. do:

- profesjonalizacji kadry pomocy społecznej,
 - zwiększenia jakości świadczonych usług,
 - zróżnicowania form i zwiększenia efektywności współpracy z organizacjami pozarządowymi oraz podmiotami ekonomii społecznej.
 - zwiększenia aktywności mieszkańców, wzrostu liczby inicjatyw społecznych.
-

2. WDROŻENIE STRATEGII, MONITOROWANIE JEJ REALIZACJI

Koordynatorem realizacji działań wyznaczonych w Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Mińsk Mazowiecki na lata 2016-2020 będzie Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Mińsku Mazowieckim. Działania te będą podejmowane zgodnie ze szczegółowym harmonogramem, ujętym w opracowywanych corocznie planach działań.

Monitoring zapisów strategicznych, polegający na systematycznym zbieraniu i analizowaniu informacji dotyczących realizowanych bądź zrealizowanych już działań, będzie prowadzony przez zespół oceniający strategię. Gromadzone dane pozwolą zidentyfikować i rozwiązać problemy, które pojawiają się w trakcie wdrażania dokumentu, oraz stwierdzić, czy wyznaczone działania zmierzają w słusznym kierunku i przynoszą zakładane zmiany.

Zespół oceniający zostanie powołany zarządzeniem Wójta Gminy Mińsk Mazowiecki, a w jego skład wejdą m.in.: przedstawiciele podmiotów realizujących strategię i współdziałających w jej realizacji, w tym pracownicy Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej. Zasady działania zespołu zostaną określone zarządzeniem Wójta.

Zespół oceniający strategię będzie ocenił poziom wdrożenia zapisów strategicznych raz na rok, a następnie przygotuje raport monitoringowy. Zawartą w nim ocenę skuteczności polityki społecznej prowadzonej w gminie prześle Wójtowi i Radzie, sugerując przyjęcie proponowanych rozwiązań (np. programów celowych) oraz, w przypadku stwierdzenia istotnych zmian społecznych, podjęcie ewentualnych działań korygujących i wszelkich prac mających na celu aktualizację obowiązującej strategii.

Do oceny stopnia wdrożenia wyznaczonych działań zostaną wykorzystane m.in. sformułowane pod każdym celem strategicznym wskaźniki monitoringowe. W większości są one dostępne w zbiorach statystyki publicznej oraz w zasobach informacyjnych instytucji i organizacji realizujących strategię i współdziałających w jej realizacji. W przypadku części danych może zaistnieć potrzeba przeprowadzenia badań ankietowych wśród mieszkańców gminy oraz w kluczowych dla rozwiązywania lokalnych problemów społecznych podmiotach.

Przygotowany wykaz nie wyczerpuje wszystkich wskaźników, jakie mogą być zastosowane w procesie monitorowania realizacji strategii. W miarę rozwoju systemu monitorowania dokumentu będą mogły zostać zidentyfikowane nowe wskaźniki, które w odpowiedni sposób będą charakteryzowały przebieg realizacji podejmowanych działań.

3. RAMY FINANSOWE

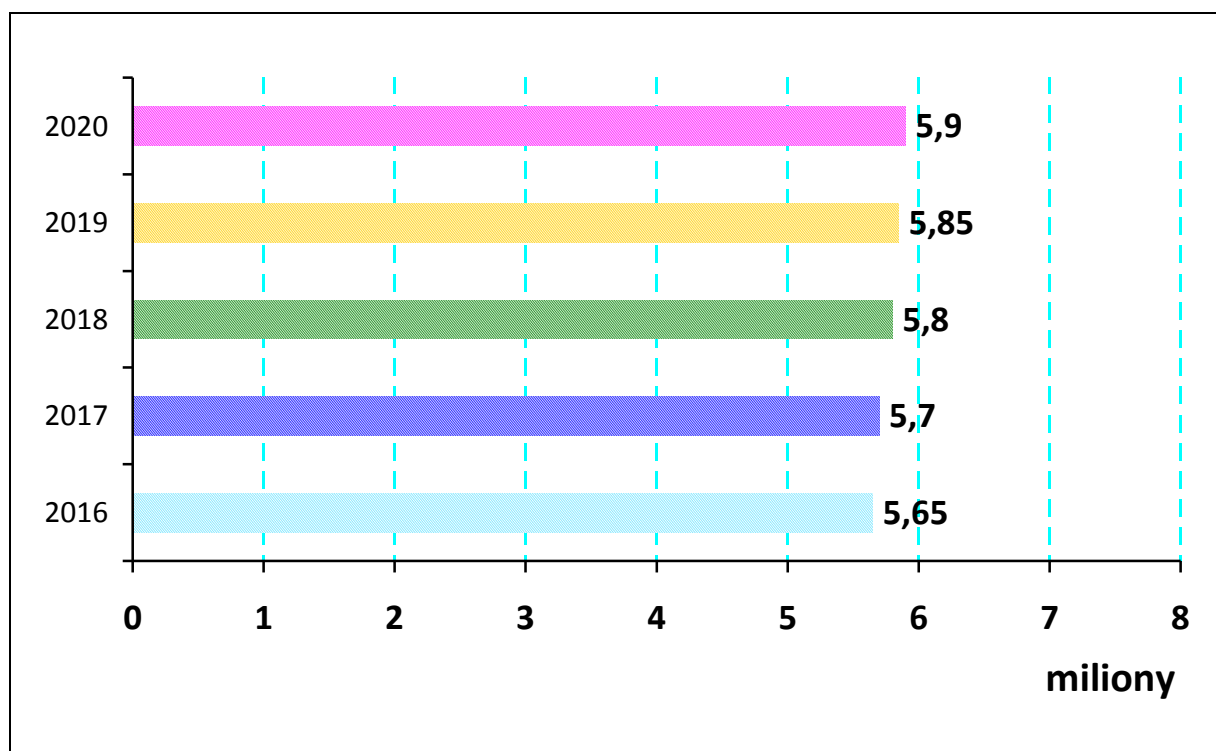
Ustawa o pomocy społecznej (Art. 16b ust. 2 pkt 3 podpunkt c) nakłada obligatoryjny wymóg określenia ram finansowych Strategii. Są one przedstawione w poniższej tabeli.

Tabela 50. Ramy finansowe Strategii w latach 2016-2020

szacunkowa wielkość wydatków (w złotych) w latach:				
2016	2017	2018	2019	2020
5 650 000	5 700 000	5 800 000	5 850 000	5 900 000

Poniżej przedstawiono wykres prezentujący skalę wydatków zaplanowanych w ramach finansowych Strategii.

Wykres 32. Szacunkowa wielkość wydatków (w zł) w poszczególnych latach.

4. PROGRAMY I PROJEKTY

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Mińsk Mazowiecki będzie skuteczna, o ile przedstawiciele samorządu lokalnego znajdą zasoby umożliwiające opracowanie i realizację programów i projektów zgodnych z przyjętymi w dokumencie działaniami. Programy i projekty można realizować w okresach rocznych, dłuższych lub krótszych, w zależności od ich charakteru. Mogą one być przyjmowane stosownymi uchwałami przez Radę Gminy.

4.1. PROGRAMY

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Mińsk Mazowiecki na lata 2016-2020 będzie realizowana w szczególności poprzez poniżej wymienione programy:

1. Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych na terenie Gminy Mińsk Mazowiecki,
2. Gminny Program Przeciwdziałania Narkomanii na terenie Gminy Mińsk Mazowiecki,
3. Program współpracy Gminy Mińsk Mazowiecki z organizacjami pozarządowymi oraz innymi uprawnionymi podmiotami prowadzącymi działalność pożytku publicznego.

IV. UWAGI KOŃCOWE

Zapisy zawarte w Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Mińsk Mazowiecki na lata 2016-2020 będą realizowane w ramach przyjętych działań w zależności od posiadanych przez samorząd gminy i pozyskanych z zewnątrz środków finansowych. Dla osiągnięcia wyznaczonych w dokumencie celów konieczne będzie współdziałanie różnych podmiotów funkcjonujących w obszarze polityki społecznej, w tym tych, które działają na wyższym szczeblu administracyjnym.

Autorzy dokumentu pragną złożyć serdeczne podziękowania wszystkim tym, którzy uczestniczyli w jego budowie, przyczyniając się do identyfikacji problemów społecznych występujących w gminie. Jednocześnie chcą wyrazić nadzieję na dalszą współpracę w realizacji zapisów strategii.